

PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Someren 2014

30 januari 2014

PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Someren 2014

Gemeente Someren

Verantwoording

Titel	PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Someren 2014
Opdrachtgever	Gemeente Someren
Projectleider	Niels Bronsgeest
Auteur(s)	Maartje van Ravesteijn, Lex Bekker, Jacinta Hack en Luc Bruinsma
Projectnummer	1219533
Aantal pagina's	116 (exclusief bijlagen)
Datum	30 januari 2014
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
BU Water
Zekeringstraat 43 g
Postbus 20748
1001 NS Amsterdam
Telefoon +31 20 60 63 22 2
Fax +31 20 68 48 92 1

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	15
1.1 Achtergrond.....	15
1.2 Waarom dit MER?	15
1.3 Stappen in de m.e.r.-procedure.....	16
1.4 Initiatiefnemer en bevoegd gezag	17
1.5 Opbouw van dit milieueffectrapport.....	17
2 Kader van dit MER.....	19
2.1 Aanleiding.....	19
2.2 Plan- en studiegebied.....	20
2.3 Kenschets veehouderij in de huidige situatie	23
2.4 Beleids- en wettelijke kaders	25
2.4.1 Beleid rondom stikstofdepositie.....	25
2.4.2 Overige beleidskaders.....	28
3 Het bestemmingsplan buitengebied 2014.....	33
3.1 Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied 2014	33
3.2 Alternatieven	35
3.3 Beoordelingsmethodiek effecten	35
4 Onderzoeksaanpak stikstof.....	36
4.1 Gebiedsgerichte benadering	36
4.1.1 Onderlinge samenhang binnen de gemeente	36
4.1.2 Toelichting op de methodiek	37
4.1.3 Gebruikte emissiekentallen	38
4.2 Te onderzoeken alternatieven	40
4.3 Referentiesituatie	40
4.3.1 Referentie vanuit de Natuurbeschermingswet (Nbw)	40
4.3.2 Referentie vanuit de Wet milieubeheer (Wm)	42
4.4 Worstcase alternatief: maximale ontwikkelmogelijkheden landbouwsector	44
4.5 Planalternatief	46
4.5.1 Dynamiek in de sector: de basis voor vele scenario's.....	46
4.5.2 Inzet van techniek: de mogelijkheden die de sector ter beschikking staat.....	47
5 Milieueffecten op natuur	48
5.1 Beoordelingskader	48
5.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	49
5.2.1 Algemeen	49

5.2.2	Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten.....	50
5.2.3	Flora- en faunawet	51
5.2.4	Ecologische hoofdstructuur	53
5.3	Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen	55
5.3.1	Effecten op de gebiedsemissies.....	55
5.3.2	Effecten op de depositie ten opzichte van het huidig gebruik	58
5.3.3	Verschil ten opzichte van de autonome ontwikkeling.....	61
5.4	Effecten Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten (passende beoordeling)	63
5.4.1	Natura 2000-gebieden.....	63
5.4.2	Beschermde natuurmonumenten	66
5.4.3	Conclusie.....	68
5.5	Effecten beschermde soorten Flora- en faunawet	68
5.5.1	Belang van het plangebied als leefgebied.....	68
5.5.2	Uitvoeringspraktijk	69
5.5.3	Conclusie.....	74
5.6	Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur	74
5.6.1	Toewijzing op zonering van functies	74
5.6.2	Ontwikkelingsmogelijkheden	75
5.6.3	Conclusie.....	79
6	Milieueffecten overige thema's	80
6.1	Methodiek effectenonderzoek	80
6.2	Beoordelingskader	81
6.3	Landschap.....	81
6.3.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	81
6.3.2	Effecten op landschap.....	85
6.4	Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde.....	88
6.4.1	Huidige situatie.....	88
6.4.2	Effecten	93
6.5	Thema Bodem en Water	95
6.5.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	95
6.5.2	Effecten op bodem en water	96
6.6	Verkeer	98
6.6.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	98
6.6.2	Effecten op verkeer buitengebied.....	98
6.7	Geur	99
6.7.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	99
6.7.2	Effecten	101
6.8	Luchtkwaliteit.....	102
6.8.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	102
6.8.2	Effecten op fijn stof.....	104
6.9	Geluid	105

6.9.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	105
6.9.2	Effecten	106
6.10	Gezondheid	107
6.10.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	107
6.10.2	Effecten op de (kans op de) verspreiding van zoönosen	108
7	Integrale effectvergelijking alternatieven.....	109
7.1	Conclusies.....	109
7.2	Natuur.....	110
7.2.1	Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten.....	110
7.2.2	Flora- en faunawet	111
7.2.3	Ecologische Hoofdstructuur	111
7.3	Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde.....	111
7.3.1	Landschap.....	111
7.3.2	Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde.....	111
7.4	Bodem en water	112
7.4.1	Bodem	112
7.4.2	Water.....	112
7.5	Verkeer	112
7.6	Woon- en leefmilieu.....	112
7.6.1	Geluid	112
7.6.2	Luchtkwaliteit.....	113
7.6.3	Geur	113
7.7	Gezondheid	113
7.8	Uitvoerbaarheid bestemmingsplan.....	114
7.9	Vervolgproces	114
8	Leemten in kennis en evaluatie	115
8.1	Leemten in kennis en informatie	115

Bijlage(n)

- 1 Stappen in uitgebreide m.e.r.-procedure en koppeling m.e.r.-procedure met besluit
- 2 Begrippen- en afkortingenlijst
- 3 Wettelijke kaders & beleidsdocumenten
- 4 Literatuurlijst
- 5 Methodiek berekening ammoniakemissie
- 6 Beschrijving Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten

Kenmerk R002-1219533RMV-evp-V01-NL

Samenvatting

De gemeente Someren heeft in 2014 een nieuw bestemmingsplan voor het landelijk gebied (buitengebied) opgesteld. Naast een actualiseringslag is het doel om de kwaliteit van het buitengebied te verbeteren. Voor het nieuwe bestemmingsplan is dit milieueffectrapport opgesteld.

Aanleiding en voornemen

De gemeente Someren heeft in 2011 en 2013 een bestemmingsplan buitengebied vastgesteld. Het plangebied van het bestemmingsplan buitengebied 2011 omvat het grootste deel van het buitengebied van de gemeente Someren. Voor de gebieden die buiten het bestemmingsplan Buitengebied 2011 waren gelaten (delen van De Heihorsten, 't Vaartje en het landbouwonwikkelingsgebied Someren-Heide), is het bestemmingsplan Buitengebied 2013 opgesteld.

In de zomer van 2013 zijn echter delen van het bestemmingsplan buitengebied 2011 door de Raad van State vernietigd. Dit had verschillende redenen. De gemeente Someren heeft naar aanleiding van deze uitspraak besloten voor de vernietigde delen een nieuw bestemmingsplan, het bestemmingsplan buitengebied 2014, op te stellen.

Waarom dit planMER

Voor het nieuwe bestemmingsplan buitengebied moet een milieueffectrapport worden gemaakt, een zogenaamd planMER (als planMER met hoofdletters wordt geschreven wordt het milieueffectrapport bedoeld, met kleine letters (planm.e.r.) de procedure). Dit is nodig omdat het nieuwe bestemmingsplan het mogelijk maakt om bestaande agrarische bouwvlakken te vergroten. Daarmee vormt het bestemmingsplan het kader voor eventuele Besluitm.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten (kaderstelling: uitbreidingen van veehouderijen). In dat geval geldt vanuit het Besluitm.e.r, onderdeel D, categorie 14 dat voor het kaderstellende plan (het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Someren) een planMER opgesteld dient te worden.

Het milieueffectrapport vormt een bijlage bij het bestemmingsplan. Als in een later stadium over vergunningverlening voor bijvoorbeeld uitbreiding van veehouderijbedrijven wordt besloten, is daarvoor een aparte milieueffectprocedure nodig, de Besluitm.e.r.-procedure.

Doel van het MER?

Het hoofddoel van dit planMER is het in beeld brengen van de milieugevolgen van de agrarische ontwikkelruimte die het bestemmingsplan biedt op het milieu en de natuur.

Plangebied en studiegebied

Het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied 2014 omvat feitelijk de 136 agrarische bedrijfsbestemmingen met de aanduiding intensieve veehouderij. Daarnaast bevat het bestemmingsplan 2014 nog een aantal woonbestemmingen, een bedrijfsbestemming en een horecabestemming.

Het studiegebied bestaat uit het plangebied aangevuld met gebieden buiten het plangebied waarop effecten te verwachten zijn, zoals de Natura 2000-gebieden Strabrechtse Heide & Beuven, Deurnsche Peel & Mariapeel, Weerter- en Budelerbergen & Ringselven en Groote Peel.

Ontwikkelingsmogelijkheden

De belangrijkste ontwikkelingsmogelijkheden uit het bestemmingsplan buitengebied 2014 die van belang zijn voor het planMER betreffen de volgende uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen:

- Ter plaatse van de aanduidingen 'veehouderij' en 'veehouderij begrensd' is de bebouwing voor een veehouderij ten hoogste van een zodanige omvang dat deze overeenkomt met de bebouwing ten behoeve van een veehouderij welke op 1 maart 2014 aanwezig of in uitvoering was, gebouwd mag worden krachtens een verleende vergunning dan wel gebaseerd is op een voor 1 maart 2014 ingediende volledige en ontvankelijke bouwaanvraag in overeenstemming met het geldend bestemmingsplan op 1 maart 2014
- Vergroting (of vormverandering) van het bouwvlak via een wijzigingsbevoegdheid. Aan het gebruik van deze wijzigingsbevoegdheid zijn ten minste tien randvoorwaarden gesteld (onder andere met betrekking tot stikstof en landschappelijke inpassing)

Opzet van het onderzoek

Op basis van het bestemmingsplan buitengebied 2014 kunnen milieueffecten op verschillende milieuthema's worden verwacht. De gevolgen van de uitstoot van stikstof (met name landbouw) zijn in het bijzonder in beeld gebracht omdat het bestemmingsplan alleen uitvoerbaar is wanneer is aangetoond dat er binnen de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, waar voor verzuring gevoelige natuur ligt, geen toename van de neerslag van stikstof plaatsvindt. Het onderzoek voor dit MER is daarom vooral gericht op de milieuthema's natuur, geur en landschap en cultuurhistorie.

Daarnaast zijn ook de overige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt beschouwd. Dat is kwalitatief, beschrijvend gedaan. Het gaat dan om de aspecten bodem en water, verkeer, luchtkwaliteit, geluid en gezondheid.

Alternatieven

Volgens de natuurbeschermingswet moet voor plannen welke een significant effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden een toetsing plaatsvinden zoals bedoeld in artikel 19J van de Natuurbeschermingswet. Dit significante effect wordt in het kader van dit bestemmingsplan vooral gevormd door de depositie van stikstof op nabijgelegen Natura 2000-gebieden en natuurbeschermingsgebieden..

In dit MER zijn voor de veehouderijbedrijven de volgende alternatieven onderscheiden:

- Referentiesituatie Nb-wet: huidige situatie
- Referentiesituatie Wm: huidige situatie + autonome ontwikkeling (inclusief handhaving van de via de AmvB Huisvesting opgelegde maatregelen)
- Worstcase alternatief: in beeld zijn gebracht de effecten die optreden als de ontwikkelmogelijkheden die er in het buitengebied worden geboden binnen de agrarische bouwvlakken maximaal worden benut, zonder de inzet van techniek
- Planalternatief waartoe een aantal scenario's zijn uitgewerkt

Conclusies effectonderzoeken

De te verwachten effecten op de verschillende milieuthema's van de onderzochte alternatieven als volgt worden samengevat:

Milieuaspecten	Criterium	Alternatief worstcase	Planalternatief	
		Ten opzichte van referentiesituatie	Ten opzichte van referentiesituatie Nbwet Huidig	Ten opzichte van referentiesituatie Wet Milieubeheer
Natuur	Natura 2000-gebieden	--	0	0
	Beschermde natuurmonumenten	0	n.v.t.	0
	EHS	0	n.v.t.	0
	Soorten	0	n.v.t.	0
	Landschap	0	n.v.t.	0
Cultuurhistorie / archeologie	Landschappelijke karakteristiek	0	n.v.t.	0
	Archeologie en aardkunde	0	n.v.t.	0
Verkeer	Cultuurhistorie	0	n.v.t.	0
	Knelpunten verkeersveiligheid	0	n.v.t.	0
Bodem	Bodem	0	n.v.t.	0
Water	Water	0	n.v.t.	0
Leefomgeving	Geur	--	n.v.t.	0
	Fijn stof	--	n.v.t.	0
	Geluid	0	n.v.t.	0
	Gezondheid	0	n.v.t.	0

Het alternatief worstcase bestemmingsplan kan op de thema's Natura 2000, Geur en Fijn stof negatieve effecten hebben door de in het bestemmingsplan opgenomen uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen (bij toepassing van afwijkings- of wijzigingsbevoegdheden). Op basis van de resultaten van dit MER zijn in het bestemmingsplan de nodige voorwaarden opgenomen bij het toepassen van deze afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden. Het gaat bijvoorbeeld om een voorwaarde betreffende effecten op omliggende Natura 2000-gebieden.

Passende beoordeling

De toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij is onder meer ruime aandacht besteed aan uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bouwvlakken in relatie tot de milieukwaliteit binnen het Natura2000-areaal (met name ammoniakdepositie).

De huidige achtergronddepositie is vrijwel in alle Natura 2000-gebieden in Nederland hoger dan de kritische depositiewaarde. Dit betekent dat alleen een bestemmingsplan dat de huidige situatie vastlegt uitvoerbaar is. Om de huidige situatie vast te leggen zijn er in het ontwerpbestemmingsplan buitengebied 2014 Someren planologische maatregelen in gezet. Als alle ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan zouden worden ingezet, zijn negatieve effecten namelijk niet uit te sluiten. Zo is gebleken uit voorliggende planMER bij beoordeling van het alternatief worstcase.

Daarom is in het bestemmingsplan de keuze gemaakt dat bij recht geen uitbreiding van een veehouderij is toegestaan maar alleen door middel van een afwijkingsprocedure. Bij die procedure moet worden aangetoond dat er geen negatieve effecten ten aanzien van stikstofdepositie optreden in omliggende Natura 2000-gebieden. Daarmee is het bestemmingsplan zo ingericht dat het planalternatief geen significant negatieve effecten kan veroorzaken op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Het planalternatief is daarmee uitvoerbaar conform artikel 19 lid j van de Natuurbeschermingswet.

1 Inleiding

Voor u ligt het milieueffectrapport (MER) over het bestemmingsplan buitengebied 2014 van de gemeente Someren. Dit hoofdstuk beschrijft de aanleiding voor de m.e.r.-procedure, de belangrijkste betrokken partijen en de stappen die in de m.e.r.-procedure worden gezet.

1.1 Achtergrond

De gemeente Someren heeft in 2011 en 2013 een bestemmingsplan buitengebied vastgesteld. Het plangebied van het bestemmingsplan buitengebied 2011 omvat het grootste deel van het buitengebied van de gemeente Someren. Slechts delen van De Heihorsten, 't Vaartje en het landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Someren-Heide zijn buiten het bestemmingsplan uit 2011 gehouden. Voor de gebieden die buiten het bestemmingsplan buitengebied 2011 waren gelaten, is het bestemmingsplan buitengebied 2013 opgesteld.

In de zomer van 2013 zijn echter delen van het bestemmingsplan buitengebied 2011 door de Raad van State vernietigd. Dit had verschillende redenen. De gemeente Someren heeft naar aanleiding van deze uitspraak besloten voor de vernietigde delen een nieuw bestemmingsplan, het bestemmingsplan buitengebied 2014, op te stellen. Voor dit bestemmingsplan buitengebied 2014 is voorliggend MER opgesteld.

Het plangebied van het bestemmingsplan buitengebied 2014 staat weergegeven in figuur 2.1 en omvat feitelijk de 137 agrarische bedrijfsbestemmingen met de aanduiding intensieve veehouderij. Daarnaast bevat het bestemmingsplan 2014 nog een aantal woonbestemmingen, een bedrijfsbestemming en een horecabestemming.

1.2 Waarom dit MER?

Het nieuwe bestemmingsplan buitengebied is planm.e.r.-plichtig omdat het bestemmingsplan buitengebied 2014 het kader vormt voor eventuele Besluitm.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten (bijvoorbeeld uitbreidingen van veehouderijen). In dat geval geldt vanuit het Besluitm.e.r, onderdeel D, categorie 14 dat voor het kaderstellende plan (het bestemmingsplan buitengebied 2014 Someren) een planMER opgesteld dient te worden.

M.e.r.¹ heeft als doel het milieu een volwaardige plaats te geven in de bestuurlijke besluitvorming. De gemeente Someren kan bovendien met de uitkomsten van m.e.r. een solide onderbouwing geven voor het bestemmingsplan buitengebied 2014.

¹ Binnen de m.e.r.-procedure worden de volgende afkortingen gebruikt: de m.e.r. en het MER. De m.e.r. duidt de procedure van milieueffectrapportage aan, zoals het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen en dergelijke. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport

Wettelijke m.e.r.-plicht

M.e.r. is wettelijk vastgelegd in de Wet Milieubeheer. In de Wet Milieubeheer (Wm) is in hoofdstuk 7 geregeld dat bij bepaalde plannen en/of besluiten met mogelijke grote milieugevolgen het verplicht is informatie te verzamelen over de als gevolg van de ingreep optredende milieugevolgen. Het doel is het milieubelang volwaardig te laten meewegen bij dergelijke plannen en/of besluiten. Voor deze plannen en/of besluiten wordt een milieueffectrapportage (m.e.r.) procedure doorlopen. In de bijlage bij het Besluit m.e.r. is bepaald voor welke ingrepen een m.e.r.-procedure doorlopen moet worden. Dit is mede afhankelijk van de aard en omvang van de activiteit en het soort besluit.

Onderscheid planm.e.r.-projectm.e.r.

Daarnaast is er een onderscheid tussen planm.e.r. (voor (globale) kaderstellende plannen en besluiten) en besluitm.e.r. (voor (concrete) besluiten op basis waarvan realisatie mogelijk is). Uitgangspunt is dat het MER aan moet sluiten bij het detailniveau van het plan of besluit waaraan het gekoppeld is. In casu is sprake van een planMER. Hierna worden echter steeds alleen de termen m.e.r. en MER gebruikt.

1.3 Stappen in de m.e.r.-procedure

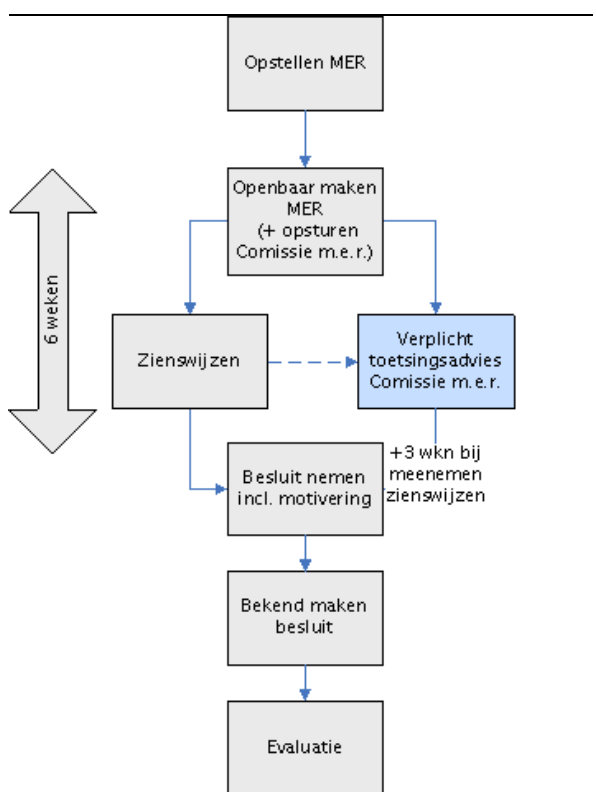
Op deze milieueffectprocedure is de uitgebreide m.e.r.-procedure van toepassing (art. 7.9 Wet Milieubeheer). Deze uitgebreide procedure is in acht genomen.

Het MER is voorafgegaan door de notitie reikwijdte en detailniveau (vanaf hier: het startdocument). Dit document lag tussen 7 november en 3 december 2013 ter inzage bij het Klantencontactcentrum (KCC) van het gemeentehuis van Someren en was in die periode in te zien via de website www.someren.nl. Een ieder heeft de gelegenheid gekregen om zienswijzen in te dienen. Twee zienswijzen zijn binnengekomen. De zienswijzen laten zich lastig samenvatten. In een Nota van Antwoord is aangegeven hoe er met de zienswijzen is omgegaan. Het gemeentebestuur heeft ervoor gekozen de Commissie voor de m.e.r. geen advies uit te laten brengen over het startdocument.

De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de procedure van het bestemmingsplan buitengebied 2014. Het MER wordt samen met het Ontwerpbestemmingsplan ter visie gelegd. Vervolgens geeft de Commissie voor de m.e.r. een (verplicht) toetsingsadvies (binnen de inspraaktermijn). De gemeenteraad neemt vervolgens een besluit op basis van het MER, de inspraakreacties en overige adviezen. Het besluit wordt bekend gemaakt. De procesgang wordt in figuur 1.1 geïllustreerd.

Na afronding van deze plan-m.e.r.-procedure ten behoeve van het bestemmingsplan kan sprake zijn van Besluitm.e.r.-plicht voor activiteiten die dit bestemmingsplan buitengebied 2014 mogelijk maakt zoals uitbreidingen van veehouderijbedrijven. Dit is afhankelijk van de omvang van de bedrijven. De Besluitm.e.r. dient uitgevoerd te worden op individueel bedrijfsniveau in het kader van de vergunningverlening. Deze uitbreidingen zullen ook steeds getoetst moeten worden aan de Natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet. Niet uitgesloten is dat voor dergelijke

uitbreidingen passende beoordelingen (op vergunningsniveau, artikel 19d Nbw) opgesteld moeten worden.

Figuur 1.1 Milieueffectprocedure (m.e.r.)

Bron: Commissie voor de m.e.r.

1.4 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Het MER doorloopt zijn eigen procedure, parallel aan die van het bestemmingsplan. In de m.e.r.-procedure is het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Someren initiatiefnemer en daarmee de opsteller van het MER. De gemeenteraad van Someren is het bevoegd gezag en heeft de formele, procedurele verantwoordelijkheid.

1.5 Opbouw van dit milieueffectrapport

Eisen waaraan dit MER moet voldoen

Een MER moet aan een aantal eisen voldoen. Deze eisen zijn wettelijk bepaald (conform Wet milieubeheer).

- Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de wijze van uitvoering, met de (reële) alternatieven daarvoor, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven (zie hoofdstuk 3)
- Een aanduiding van het te nemen besluit of de besluiten waarvoor het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en alternatieven (zie paragraaf 1.1)
- Een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben (zie hoofdstuk 5 en verder)
- Een beschrijving van de gevolgen van voorgenomen activiteit en alternatieven voor het milieu, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven (zie hoofdstuk 6)
- Een vergelijking van de alternatieven op basis van de bepaalde milieueffecten (zie paragraaf 7.1)
- Een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige milieueffecten van de activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen (zie de effecthoofdstukken 4,5 en 6)
- Een overzicht van de leemten in kennis, ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens (zie hoofdstuk 8)
- Een publieksvriendelijke samenvatting (zie voorin dit document)

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat de inleiding (onder andere doel bestemmingsplan, aanleiding m.e.r.). De uitgangspunten en het kader van dit milieueffectrapport worden behandeld in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het plan en de alternatieven. De aanpak van het stikstofonderzoek is beschreven in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 bevat de milieueffecten voor natuur. De overige milieueffecten zijn terug te vinden in hoofdstuk 6 (steeds voorafgegaan door de referentiesituatie). De vergelijking van de scenario's en leemten in kennis staan in hoofdstuk 7 en 8. Onderdeel van de bijlagen is onder meer een verklarende woordenlijst. In de hoofdtekst wordt verder verwezen naar verschillende andere bijlagen.

2 Kader van dit MER

Dit hoofdstuk schetst het kader van dit MER: de voorgeschiedenis van het project, de probleem- en doelstelling, het plan- en studiegebied en het relevante beleid waaruit het bestemmingsplan buitengebied 2014 is voortgekomen. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een paragraaf over besluiten die (nog) genomen moeten worden.

2.1 Aanleiding

De gemeente Someren heeft in 2011 en 2013 een bestemmingsplan buitengebied vastgesteld. Het plangebied van het bestemmingsplan buitengebied 2011 omvat het grootste deel van het buitengebied van de gemeente Someren. Slechts delen van De Heihorsten, 't Vaartje en het voormalige landbouwontwikkelingsgebied Someren-Heide zijn buiten het bestemmingsplan uit 2011 gehouden. Zie figuur 2.1 voor de ligging van genoemde gebiedsdelen. Voor de gebieden die buiten het bestemmingsplan buitengebied 2011 waren gelaten, is het bestemmingsplan buitengebied 2013 opgesteld. Als onderdeel van de voorbereidingen voor het bestemmingsplan buitengebied 2013 is in 2013 een planMER opgesteld waarin onder andere de effecten op de emissies en depositie van verzurende en eutrofierende stoffen is meegenomen. In het dat MER 2013 zijn alle agrarische percelen binnen de gemeentegrenzen in het onderzoek meegenomen.

In de zomer van 2013 zijn echter delen van het bestemmingsplan buitengebied 2011 door de Raad van State vernietigd². Dit had verschillende redenen, onder meer het ontbreken van een milieueffectrapport. De gemeente Someren heeft naar aanleiding van deze uitspraak besloten voor de vernietigde delen een nieuw bestemmingsplan, het bestemmingsplan buitengebied 2014, op te stellen. Voor dit bestemmingsplan buitengebied 2014 is voorliggend MER opgesteld, dat daar waar opportuun voortbouwt op de resultaten die in het MER 2013 zijn gerapporteerd.

Op 2 juli 2013 hebben Gedeputeerde Staten de Ontwerpverordening ruimte 2014 vastgesteld. Ten opzichte van de Verordening Ruimte 2010 zijn hierin bijvoorbeeld wijzigingen opgenomen die betrekking hebben op het beleid voor veehouderijen en de transitie naar een zorgvuldige veehouderij (zie paragraaf 2.3). In het bestemmingsplan buitengebied 2014 zijn tevens deze wijzigingen verwerkt.

² Bestemmingsplan Buitengebied Someren 2011. Uitspraak Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State / 201209683/1/A4 d.d. 24 juli 2013

2.2 Plan- en studiegebied

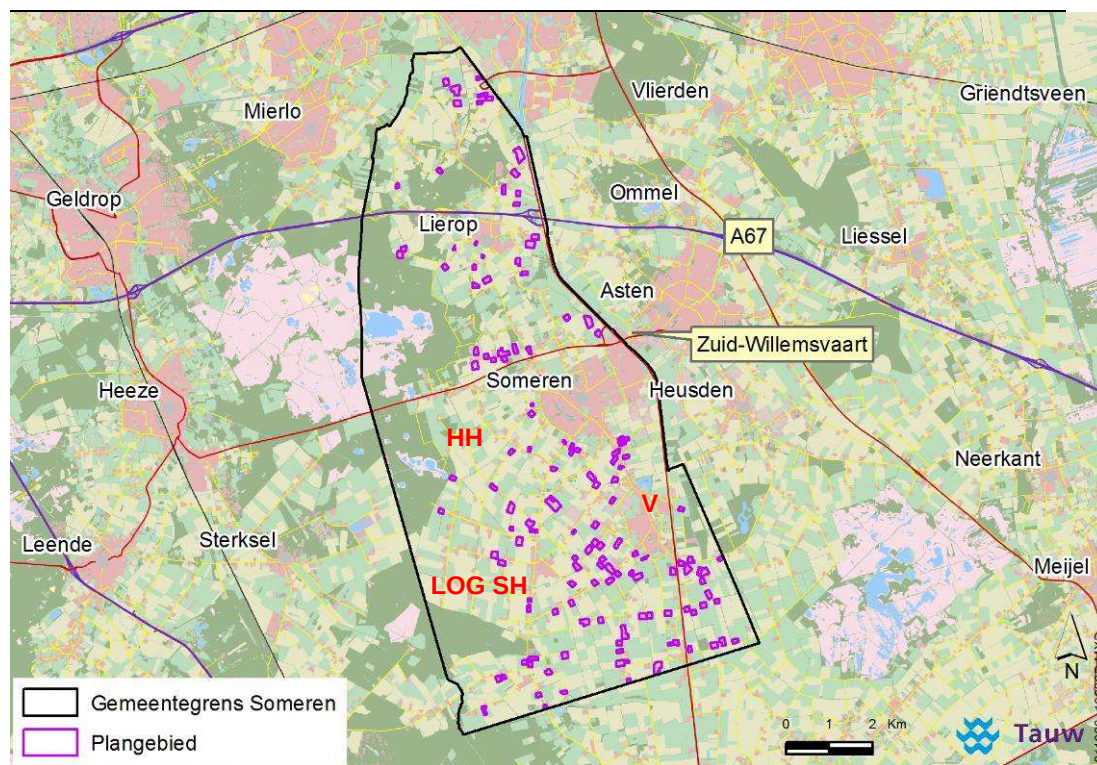
Someren ligt in de provincie Noord-Brabant, ten zuidoosten van Eindhoven, grofweg tussen de A67, Nationaal Park De Groote Peel, Weert en de A2. De gemeente Someren grenst aan zes gemeenten: Helmond, Asten, Nederweert (provincie Limburg), Cranendonck, Heeze-Leende en Geldrop-Mierlo. Tussen Someren en Asten ligt het kanaal de Zuid-Willemsvaart.

Someren is een uitgestrekte, plattelandsgemeente met ruim 18.000 inwoners (bron: CBS, 15 juni 2012). Naast de hoofdkern Someren bestaat de gemeente uit de kerkdorpen Someren-Eind, Someren-Heide en Lierop. In de gemeente Someren is het buitengebied van grote betekenis. De gemeente ontleent haar identiteit aan het plattelandskarakter (bron: Structuurvisie 2028).

Plangebied

Het plangebied is het gebied waarin de daadwerkelijke aanpassingen plaatsvinden. Het plangebied ligt in de gemeente Someren en omvat feitelijk de 137 agrarische bedrijfsbestemmingen met de aanduiding intensieve veehouderij. Daarnaast bevat het bestemmingsplan 2014 nog een aantal woonbestemmingen, een bedrijfsbestemming en een horecabestemming.

Het plangebied van het bestemmingsplan buitengebied 2014 staat weergegeven in figuur 2.1

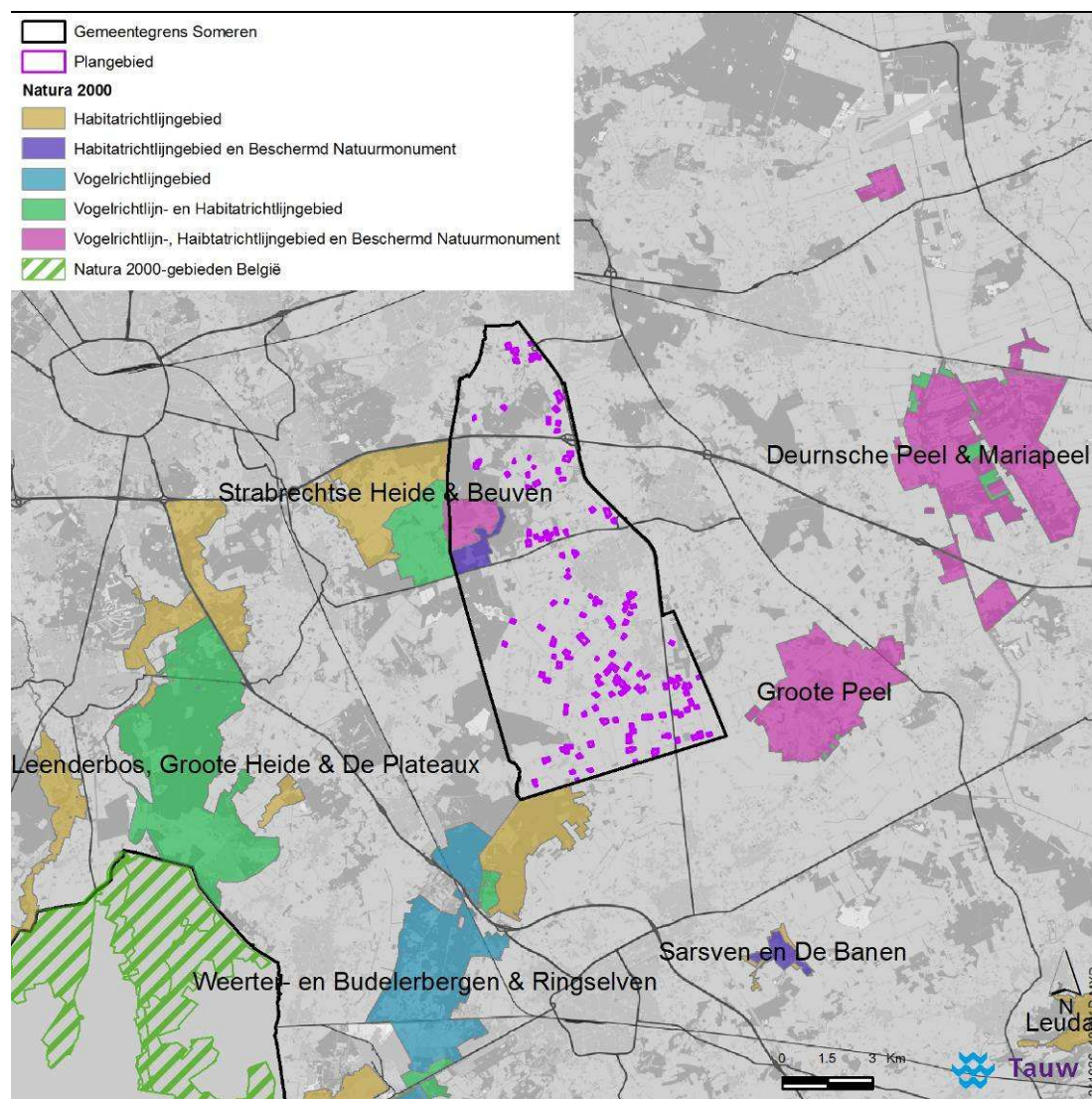
Figuur 2.1 De agrarische bouwvlakken vormen feitelijk het plangebied bestemmingsplan Buitengebied 2014. De Heihorsten (HH), 't Vaartje (V) en het voormalige landbouwontwikkelingsgebied Someren-Heide (LOG SH) vallen buiten het plangebied

Studiegebied

Het studiegebied is het gebied waar effecten kunnen optreden als gevolg van uitvoering van het bestemmingsplan Buitengebied 2014. Het studiegebied kan per milieuthema verschillen. In dit milieueffectrapport beperkt het plangebied zich tot de agrarische bouwvlakken, waardoor het gehele omliggende en overwegend landelijke gebied in dit geval het studiegebied is.

Natura 2000-gebieden

In de omgeving van het plangebied liggen zes Natura 2000-gebieden (zie figuur 2.2). Het gaat om de Strabrechtse Heide & Beuven, Weerter- en Budelbergen & Ringselven, Groote Peel Sarsven en De Banen, Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en Deurnsche Peel & Mariapeel. Deze gebieden vormen onderdeel van het studiegebied voor het stikstofonderzoek.

Figuur 2.2 Plangebied bestemmingsplan buitengebied 2014 in relatie tot de verschillende Natura 2000-gebieden

2.3 Kenschets veehouderij in de huidige situatie

De agrarische sector in het plangebied bestaat uit 137 veehouderijbedrijven. In het hele buitengebied van de gemeente Someren liggen circa 256 operationele veehouderijbedrijven. Dit aantal is gebaseerd op een inventarisatie in 2013 die is uitgevoerd in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied 2013. Het grootste deel daarvan zijn melkveehouderijen en varkensbedrijven. Bovengenoemde inventarisatie is tevens het vertrekpunt voor het bepalen van de referentiesituatie. Zie paragraaf 4.3 hieromtrent.

Tabel 2.1 Aantallen operationele bedrijven vergunningenbestand gemeente Someren

Dominante diersoort	Aantal bedrijven	
	<i>Buitengebied Someren³</i>	<i>Bestemmingsplan buitengebied 2014</i>
Melkvee	83	10
Vleesvee	20	11
Varkens	66	51
Kippen	34	30
Paarden	35	4
Schapen	6	5
Gemengd	7	6
Overig	5	3
Totaal	256	120

Aantal dieren (verschil landbouwtelling en vergunningenbestand gemeente Someren)

In het buitengebied van de gemeente Someren komen vooral kippen en varkens voor (zie tabel 2.2). Voor de planMER 2013 zijn de gegevens over het aantal dieren vanuit het vergunningenbestand van de gemeente vergeleken met de landbouwtelling (ook wel 'meitelling' genoemd omdat de telling in die maand plaatsvindt) van het CBS. Hieruit komen voor wat betreft de diersoorten met de grootste bijdrage aan de stikstofemissies, namelijk kippen en varkens (zie paragraaf 4.1) geen grote verschillen naar voren. Voor andere diersoorten (met name rundvee) zijn er wel grote verschillen. Daarvoor geldt dat er meer dieren vergund zijn dan er tijdens de meitelling 2012 van het CBS waren aangegeven. In het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. werd hier op ingegaan. Voor de planMER 2014 is daarom een correctie uitgevoerd op het aantal rundvee (melk- en vleesvee).

³ Zoals opgenomen in de bestemmingsplannen buitengebied 2011 en 2013

Tabel 2.2 Vergelijking landbouwtelling en vergunningenbestand gemeente Someren voor het hele Somerense buitengebied en het deel van in het bestemmingsplan buitengebied 2014

Soort	Vergunningenbestand gemeente Someren		Landbouwtelling CBS, 2012
	<i>Bestemmingsplan buitengebied 2014</i>	<i>Buitengebied Someren</i>	
Melkvee en jongvee	Na correctie: 1749 ⁴	Na correctie: 8.463 ⁴	8.463
Vleesvee	Na correctie: 6010 ⁴	Na correctie: 10.665 ⁴	10.665
Schapen	1.109	1.349	1.013
Geiten	503	511	33
Varkens	195.649	268.206	262.249
Kippen	2.264.397	2.569.446	2.689.563
Eenden	7.500	7.500	0
Nertsen	3.000	5.999	0
Konijnen	2.094	21.724	4.185
Paarden en pony's	143	1.017	366
Totaal	2.474.395	2.875.752	2.976.537

Dynamiek in de sector

Het buitengebied is in beweging. Door de bank genomen geldt dat de grotere bedrijven blijven bestaan en de kleinere verdwijnen. In Someren zal deze ontwikkeling ook plaatsvinden. Tussen 2000 en 2011 hebben 93 veehouderijen de bedrijfsvoering gestaakt (zie tabel 2.3). Het aantal varkenshouderijen is nog sterker afgenomen. Minder dan de helft van de bedrijven is in 2011 nog actief.

Analyses van elders in het land laten zien dat op jaarbasis circa 5 % van de intensieve veehouderijen verwacht te stoppen. Dit percentage is ook voor de gemeente Someren denkbaar (het percentage is geverifieerd en gevalideerd door de gemeente). Eigenaren zoeken naar een nieuwe invulling of exploitatie van hun locatie. Het nu geldende bestemmingsplan is in dat opzicht verouderd. Daarom kunnen veel wenselijke ontwikkelingen in het buitengebied niet met een eenvoudig procedure worden gerealiseerd. Het nieuwe plan moet ruimte bieden aan gewenste functiewijzigingen naar niet-agrarische functies. De overblijvende agrarische bedrijven willen blijven ontwikkelen en groeien.

⁴ Voor melkvee en vleesvee is een generieke correctie op het vergunningenbestand uitgevoerd zodanig dat het totaal aantal melk- en vleesvee hetzelfde is als in de CBS-gegevens.

Tabel 2.3 Afname van het aantal veehouderijbedrijven in de gemeente Someren
(bron: landbouwtelling CBS)

Aantal bedrijven	2000	2005	2011
Varkens	117	68	55
Totaal	380	331	283

2.4 Beleids- en wettelijke kaders

Het bestemmingsplan staat niet op zichzelf. De voorgenomen ontwikkelingen hebben een relatie met diverse beleidskaders van de overheid. In deze paragraaf worden de belangrijkste beleidsstukken weergegeven. In paragraaf 2.4.1 worden de ontwikkelingen die spelen rondom (het beleid voor) stikstofdepositie uitgelegd (bijvoorbeeld het PAS, de Programmatische Aanpak Stikstof). Het overige beleid komt in paragraaf 2.4.2 aan bod. Bijlage 3 bevat een uitgebreide beschrijving van het beleid.

2.4.1 Beleid rondom stikstofdepositie

Probleemschets stikstofdepositie

Om de voortdurende aantasting van biodiversiteit te keren zijn op Europees niveau natuurdoelen geformuleerd. De verschillende lidstaten moeten deze natuurdoelen realiseren teneinde een Europees natuurnetwerk te creëren, het Natura2000-netwerk. Het blijkt dat de verzuring en eutrofiëring een lastig knelpunt is bij de implementatie van natuurbeschermingswetgeving (Nbw). Het gaat daarbij om de externe werking van stikstofemitterende activiteiten (landbouw, verkeer, industrie) op voor stikstofgevoelige natuur. De Nederlandse agrarische sector levert met 43 % verreweg de grootste bijdrage aan de vermestende depositie in Nederland. Ongeveer 67 % van de depositie is afkomstig uit Nederlandse bronnen (Compendium voor de leefomgeving, 2012).

De ervaring leert dat het invloedsgebied waarbinnen nog een toename van de depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen (zoals ammoniak) kan worden vastgesteld, veel groter is dan de invloedsgebieden van de aspecten als geur, fijn stof, geluid, verstoring, verkeersaantrekkende werking en dergelijke. Op basis van deze overwegingen is tot de conclusie gekomen dat de ordenende werking die uitgaat van de ammoniakemissies bepalend is voor de haalbaarheid van de geboden ontwikkelingsmogelijkheden.

Stand-still voor eutrofiëring en verzuring

In grote delen van Nederland is sprake van een overbelaste situatie: de achtergronddepositie van stikstof overschrijdt de maximaal toelaatbare hoeveelheid stikstof die Natura 2000-gebieden kunnen hebben (kritische depositiewaarde - KDW). Dat betekent dat iedere mol stikstof extra in potentie leidt tot een (mogelijk significante) verslechtering van de natuurlijke kenmerken van omliggende Natura 2000-gebieden. Op basis van jurisprudentie in relatie tot de overbelaste situaties kan er in Nederland wellicht *'geen mol stikstof extra meer bij'*, de rek lijkt eruit.

Als deze lijn zou worden doorgezet zijn individuele bedrijfsplannen alleen mogelijk als er sprake is van een dalende totale emissie / depositie vanuit deze bedrijven.

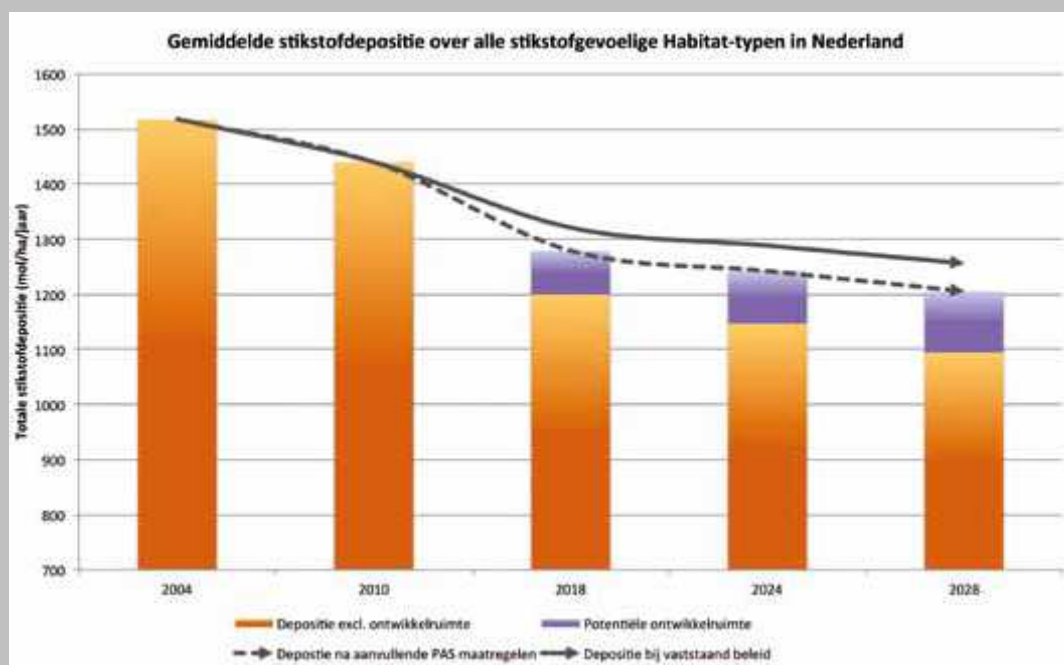
Via het toepassen van (BBT⁵-)maatregelen op bestaande (intensieve) veehouderijen lijkt er nog wel ruimte voor ontwikkelingen, gedacht kan worden aan: saldering, het toepassen van emissiearme stalsystemen en het aanpassen van de voeding⁶ (nutriëntenmanagement). Binnen melkrundveehouderijen is via deze lijnen tussen de 20 en 40 % emissiereductie haalbaar. Dit is het percentage waar de sector van uitgaat in het kader van bijvoorbeeld de besluitvormingsprocessen rondom de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

⁵ BBT: Best Beschikbare Techniek

⁶ Deze laatste maatregel staat bekend als 'het voerspoor'

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

De PAS beoogt de achteruitgang van de biodiversiteit (veroorzaakt door stikstofbelasting) te stoppen, zonder de economische ontwikkeling in gevaar te brengen. De aanvullende maatregelen uit de PAS moeten leiden tot een extra daling van stikstof. Een deel van die extra daling wordt benut om incidentele toenames te kunnen salderen, zodat er op gebiedsniveau voldoende zekerheid is dat per saldo sprake is van een afname van de totale depositie. Op deze manier ontstaat er ontwikkelruimte voor individuele projecten (zie de onderstaande figuur). Het programma is (nog) niet ingericht om te worden gebruikt bij een beoordeling van (bestemmings)plannen.

Bronnen: de website over de PAS van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (<http://pas.natura2000.nl/pages/home.aspx>) en de brochure 'Hoe werkt de programmatische aanpak stikstof?' (eveneens van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie).

Binnen de intensieve veehouderij wordt al uitgegaan van technische maatregelen die een reductie van 70 % tot 85 % bewerkstellingen. In de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) is 70 % reductie vooralsnog de minst vergaande nageschakelde techniek.

De Verordening Stikstof en Natura2000 van de provincie Noord-Brabant gaat uit van 85 % emissiereductie door nabehandelingstechnieken. Op 17 december 2013 hebben GS echter besloten géén salderingsverzoeken meer in behandeling te nemen. Lopende salderingsverzoeken worden geweigerd. Aanleiding is de uitspraak van de Raad van State op 13 november 2013⁷, waarin de Raad van State de eisen aan de milieuvergunningen die worden opgenomen in de depositiebank heeft aangescherpt. Hierdoor voldoet de depositiebank niet meer aan de juridische eisen voor een saldering.

Mogelijke ontwikkelingen op nationaal niveau

In Nederland wordt het probleem van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zwaarder gevoeld dan in de ons omringende landen. Dat heeft onder andere te maken met veehouderijen die dicht bij elkaar liggen. In het overgrote deel van de Natura 2000-gebieden liggen stikstofgevoelige habitats en in ruim vijftig gebieden is er sprake van fors overbelaste situaties. De landbouw levert een belangrijke bijdrage aan deze overbelasting (circa 35 %), maar niet de enige (verkeer, industrie).

Het gat tussen de huidige depositie van stikstof en de voor natuur nog te verdragen depositie is nog steeds groot. Het is de bedoeling dat binnen de PAS afspraken worden gemaakt over een daling van de stikstofdepositie, waaraan alle sectoren een bijdrage leveren. Deze afspraken worden juridisch geborgd. Daarnaast wordt ecologisch onderbouwd wat de vereiste daling van de stikstofdepositie is, waarmee de instandhoudingsdoelen worden bereikt. Daar kan op dit moment echter nog niet op vooruit worden gelopen.

2.4.2 Overige beleidskaders

Verordening Ruimte 2014 - provincie Noord-Brabant

In de nieuwe Verordening Ruimte (vastgesteld door GS op 2 juli 2013) van de provincie Noord-Brabant is vastgelegd dat er alleen nog ontwikkelruimte wordt geboden aan veehouderijen als daarmee de ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij in gang wordt gezet. De huidige omvang van alle veehouderijen is vastgelegd, zowel qua omvang van het bouwvlak als omvang van de bebouwing.

De voorwaarden voor een 'zorgvuldige veehouderij', waarbij ontwikkeling mogelijk is, zijn:

- Ontwikkelruimte is alleen mogelijk als dit op bedrijfsniveau bijdraagt aan een verdere verduurzaming door het treffen van (bovenwettelijke) maatregelen
- De som van het effect van alle bedrijven in een gebied mag de draagkracht van een gebied niet te boven gaan
- Door het bieden van een economisch perspectief aan de landbouw en agrofood door meer toegevoegde waarde van het product, transparantie en nieuwe verdienmodellen
- Er moet een zorgvuldige dialoog gevoerd worden met de omgeving

⁷ Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State / Zaaknummer 201303243/1/R2, 201303324/1/R2, 201303514/1/R2 en 201303816/1/R2, 13-11-2013

- Is aangetoond dat de kans op geurhinder, voorgrond en achtergrond, in de bebouwde kom niet hoger is dan 12 % en in het buitengebied niet hoger is dan 20 %, waarbij in het geval dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemd percentage ontwikkeling kan worden toegestaan indien is aangetoond dat hierdoor proportioneel wordt bijgedragen aan de afname van de overschrijding
- Is aangetoond dat de achtergrondconcentratie, vermeerderd met de bijdrage van het initiatief, een jaargemiddelde fijnstofconcentratie op gevoelige objecten veroorzaakt van maximaal 30 µg/m³
- Hoofddregel is dat bedrijven niet groter groeien dan 1,5 hectare. Daarop zijn twee uitzonderingen benoemd. De eerste uitzondering betreft bedrijven met een veebezetting van ten hoogste 2 GVE per hectare en die blijvend beschikken over voldoende grond. Het streven van de provincie is er op gericht kringlopen zo veel mogelijk te sluiten; dergelijke bedrijven voldoen daaraan. Een tweede uitzondering betreft een uitbreiding boven de 1,5 hectare wanneer dit bijdraagt aan het oplossen van een zogenaamd knelpunt. Hieraan zijn strenge voorwaarden verbonden
- Belangrijke randvoorwaarde is dat een bestemmingsplan moet borgen dat nadat er toepassing is gegeven aan dit artikel ter plaatse alleen nog een zorgvuldige veehouderij is toegestaan

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV)

Brabant heeft de ambitie vóór 2020 een Zorgvuldige Veehouderij te realiseren. Dit betekent dat Brabant streeft naar een veehouderij die op een gezonde manier is verbonden met de sociale en fysieke leefomgeving.

De Brabantse Zorgvuldigheidsscore (BZV) is een instrument dat tegelijk stuurt en stimuleert dat een veehouderij zorgvuldig is en daarmee goed past in haar omgeving. De BZV is gebaseerd op de denklijn dat ontwikkelruimte verdiend moet worden, maar niet onbegrensd is. Het bestemmingsplan buitengebied 2014 van de gemeente Someren is in lijn met de BZV.

De BZV maakt voor een veehouder inzichtelijk of zijn bedrijf zorgvuldig is, zodat hij ontwikkelruimte kan verdienen. Uitgangspunt voor de BZV zijn de onafhankelijk erkende certificaten die veel bedrijven hebben. Daarnaast zijn de gegevens over de fysieke inrichting van het bedrijf van belang. Die staan grotendeels in de vergunningsaanvraag die de veehouder bij de gemeente indient en in de gecombineerde opgave die hij jaarlijks bij het ministerie van EZ doet.

De BZV kijkt naar de thema's gezondheid, dierenwelzijn en fysieke leefomgeving (onder andere geur, fijnstof/endotoxines, ammoniak, biodiversiteit, verbinding met de omgeving). Een veehouder kan met zijn bedrijf punten verdienen met stappen die verder gaan dan de geldende wet- en regelgeving eisen. Ook kan een veehouder met bijzondere innovaties punten scoren. De BZV honoreert innovaties in een bedrijf, ook wanneer ze nog geen bewezen bijdrage leveren aan een zorgvuldige veehouderij. Als een veehouder voldoende punten scoort met zijn extra stappen, verdient hij ontwikkelruimte voor zijn bedrijf.

De Statencommissie bespreekt op 17 januari de Verordening ruimte en BZV. De planning is dat Gedeputeerde Staten de BZV op 4 februari vaststellen en dat Provinciale Staten de Verordening ruimte op 7 februari vaststellen.

Meerjarenprogramma Reconstructie, gemeente Someren

In 2002 heeft het kabinet de 'Reconstructiewet Concentratiegebieden' aangenomen. De reconstructiewet moet ervoor zorgen dat er een beter evenwicht ontstaat tussen alle functies van het landelijk gebied: landbouw, natuur, water en recreatie. Daarna heeft de provincie Noord-Brabant in 2005 haar reconstructiebeleid vastgelegd, onder andere door het maken van reconstructieplannen. De gemeente Someren heeft besloten om een Meerjarenprogramma Reconstructie op te stellen ten behoeve van de uitvoering van de reconstructieplannen. De uitvoering van de reconstructie dient ertoe bij te dragen dat Someren een mooi, schoon en vitaal buitengebied blijft en wordt.

Intrekken reconstructieplannen door provincie Noord-Brabant onrechtmatig

Op 2 maart 2012 heeft de provincie Noord-Brabant de 7 Brabantse reconstructieplannen ingetrokken en het reconstructiebeleid verwerkt en uitgewerkt in de Verordening ruimte. Tegen het intrekken van de reconstructieplannen hebben verschillende partijen beroep aangetekend bij de Raad van State. Op 27 november 2013 oordeelde de Raad van State dat als gevolg van het intrekken de provincie in strijd handelt met de Reconstructiewet concentratiegebieden. Dat de provincie alternatief beleid heeft geformuleerd in de Verordening ruimte maakt dat volgens de Raad van State niet anders. De vernietiging door de Raad van State van het intrekingsbesluit van Provinciale Staten betekent dat de reconstructieplannen nog in werking zijn. Als het beleid uit het reconstructieplan afwijkt van het beleid uit de Verordening ruimte, dan dienen de betreffende bepalingen uit de Verordening ruimte buiten toepassing te worden gelaten ten gunste van de bepalingen uit het reconstructieplan.

Tabel 2.4 Overige belangrijkste beleidsstukken en hun relevantie voor dit MER

Beleidsstuk	Auteur	Relevant omdat,
Wet ruimtelijke ordening (Wro) en Besluit Ruimtelijke Ordening (Bro)	Rijk	De Wet ruimtelijke ordening regelt hoe de ruimtelijke plannen gemaakt en gewijzigd worden. Het Besluit Ruimtelijke Ordening is een uitwerking van de bepalingen in de Wro.
Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet 1998	Rijk	De soorten en gebieden in het plan- en studiegebied worden beschermd door de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet.
Wet geurhinder en veehouderij	Rijk	Deze wet normen geeft voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning).
Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en Regeling ammoniak en veehouderij (Rav)	Rijk	Het MER de gevolgen van de ammoniakdepositie op natuur beschrijft en daarbij toetst aan de Wav. De Rav geeft emissiefactoren voor ammoniak voor verschillende stalsystemen.
Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij	Rijk	Het de wettelijke ammoniakemissies vastlegt waaraan uiterlijk in 2013 aan moet worden voldaan
Mestwet - mestverwerkingsplicht	Rijk	Ter voorkoming dat het mestoverschot in de landbouw terecht komt en voor milieuproblemen zorgt geldt per 1-1-2014 de Mestverwerkingsplicht. De mestverwerkingsplicht is de verplichting voor landbouwers om een deel van het bedrijfsoverschot (in kg fosfaat) te laten verwerken. Hieronder wordt zowel het exporteren van dierlijke meststoffen verstaan als het verbranden of vergassen van dierlijke meststoffen. Covergisten, scheiden, hygiëniseren, drogen, korrelen of andere bewerkingsmethodes van dierlijke mest vallen niet onder mestverwerking.
Afschaffen melkquota (per 2015)		Per 2015 zal het melkquotum worden afgeschaft. De verwachting is dat de melkveestapel en de melkproductie niet ineens explosief zullen groeien als het melkquotum in 2015 wordt afgeschaft. De strenge mestwetgeving maakt dat onmogelijk. Een wildgroei aan megastallen zal aldus niet aan de orde zijn. Het verwerken van overtollige mest brengt voor de boeren namelijk hoge kosten met zich mee. De melkproductie zal daardoor hooguit met 20 procent stijgen (RUG, D. Strijker, 12-10-2013).
Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)	Rijk	Hierin staat wat knelpunten met betrekking tot de uitstoot van fijn stof van veehouderijen zijn en hoe deze knelpunten moeten worden opgelost.
Wet Inrichting Landelijk Gebied	Rijk	Deze wet het kader vormt voor de ruimtelijke ordening van het landelijk gebied.

Beleidsstuk	Auteur	Relevant omdat,
Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)	Rijk	Deze wet vastlegt op welke wijze er rekening moet worden gehouden met de in de grond aanwezige, dan wel te verwachten, monumenten.
Verordening stikstof en Natura2000 Noord-Brabant	Provincie	Met de verordening wil de provincie een balans vinden tussen de bescherming van waardevolle natuur enerzijds en ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische sector anderzijds.
Structuurvisie Noord-Brabant	Provincie	Voor het gehele grondgebied van de provincie Noord-Brabant is een visie op hoofdlijnen vastgesteld.
Verordening Ruimte (2013) en de aangescherpte Verordening Ruimte 2014 incl. de BZV	Provincie	de provincie in de Verordening Ruimte eisen en beleiduitgangspunten stelt aan/voor bestemmingsplannen oa met betrekking tot zorgvuldige veehouderij.
Beleidsregels stikstof en beschermde natuurmonumenten	Provincie	De beleidsregel geeft weer op welke manier Gedeputeerde Staten met deze bevoegdheid omgaan waar het gaat om de invloed van N-depositie afkomstig van veehouderijen op de Beschermde natuurmonumenten.
Structuurvisie 2028	Gemeente	Gemeentelijke toekomstvisie en toetsingskader voor ruimtelijke initiatieven voor de komende jaren
Geurverordening	Gemeente	De geurverordening is bepaald wat de maximale waarde voor de geurbelasting in het buitengebied van de gemeente Someren is
Meerjarenprogramma Reconstructie	Gemeente	De gemeente Someren met het Meerjarenprogramma Reconstructie uitvoering geeft aan de provinciale reconstructieplannen
Beeldkwaliteitsplan buitengebied	Gemeente	In het beeldkwaliteitsplan is vastgelegd wat de waardevolle elementen en structuren in het buitengebied van Someren zijn. Ook wordt een aanzet gegeven hoe deze waarden kunnen worden beschermd en eventueel versterkt.

3 Het bestemmingsplan buitengebied 2014

Het nieuwe bestemmingsplan buitengebied is de voorgenomen activiteit. In dit hoofdstuk wordt kort stilgestaan bij de ontwikkelruimte van de meest belangrijke functie binnen het plangebied (landbouw).

3.1 Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied 2014

In het bestemmingsplan buitengebied 2014 worden ontwikkelings-/uitbreidingsmogelijkheden geboden aan de agrariërs in het plangebied. Daarnaast betreft het een actualisatie zodat de bestemmingen in lijn zijn met het actuele gebruik. Het bestemmingsplan buitengebied bevat behalve de 137 agrarische bedrijfsbestemmingen ook een aantal woonbestemmingen, een bedrijfsbestemming en een horecabestemming. Voor de planMER zijn de ontwikkelingen in de landbouw het meest bepalend voor de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling.

De ontwikkelingsmogelijkheden uit het bestemmingsplan buitengebied 2014 die van belang zijn voor het planMER worden hieronder samengevat:

Bestaand bouwvlak

- Ter plaatse van de aanduidingen 'veehouderij' en 'veehouderij begrensd' is de bebouwing voor een veehouderij ten hoogste van een zodanige omvang dat deze overeenkomt met de bebouwing ten behoeve van een veehouderij welke op 1 maart 2014 aanwezig of in uitvoering was, gebouwd mag worden krachtens een verleende vergunning dan wel gebaseerd is op een voor 1 maart 2014 ingediende volledige en ontvankelijke bouwaanvraag in overeenstemming met het geldend bestemmingsplan op 1 maart 2014

Uitbreidingen

- vergroting (of vormverandering) van het bouwvlak via een wijzigingsbevoegdheid. Aan het gebruik van deze wijzigingsbevoegdheid zijn ten minste tien randvoorwaarden gesteld. Voor de planMER zijn de volgende randvoorwaarden het meest relevant:
 - Voor veehouderijen is een maximum omvang gesteld van 1,5 ha
 - Minimaal 10% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' wordt aangewend voor een goede landschappelijke inpassing
 - Er is geen sprake van planologische en/of milieuhygiënische belemmeringen, of gelet op de aard en omvang van het wijzigingsplan is door middel van noodzakelijk (milieu)onderzoek aangetoond dat het plan uitvoerbaar is
 - Indien er milieuhygiënische belemmeringen zijn, kan uitbreiding van de veestapel alleen plaatsvinden als er sprake is van mitigerende maatregelen. Hiermee wordt bedoeld:
 1. mitigatie door middel van een minimaal gelijkwaardige afname van de bestaande stikstofdepositie op nabij gelegen kwetsbare gebieden, afkomstig van één of meer andere agrarische bedrijven (externe saldering)
 2. mitigatie door middel van het realiseren van een minimaal gelijkwaardige vermindering van de kwetsbaarheid van de betreffende habitat, door het (doen) treffen van inrichting-

en beheermaatregelen (interne saldering). Deze inrichting- en beheermaatregelen dienen getroffen te worden binnen de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf';

- Minimaal 10% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' wordt aangewend voor een goede landschappelijke inpassing. Ook moet de ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing zijn gewaarborgd met een erfinrichtingsplan
- Voor agrarische bedrijven met de aanduiding 'veehouderij' of 'beperkingen veehouderij' gelden aanvullende voorwaarden vanuit de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant (zie paragraaf 2.4.2)
- Indien er sprake is van vergroting van het bestemmingsvlak ten behoeve van een agrarisch bedrijf met de aanduiding 'veehouderij' of 'beperkingen veehouderij' moet worden voldaan aan de voorwaarden uit de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Overig

- In het bestemmingsplan zijn kleinschalige recreatieve ontwikkelingen voor woningen en agrarische bedrijven via een afwijkingsbevoegdheid mogelijk, zoals een minicamping tot 25 kampeermiddelen
- Mestbewerking bij agrarische bedrijven is toegestaan indien de mest afkomstig is van het eigen bedrijf en mits dit vanuit het oogpunt van leefkwaliteit waaronder volksgezondheid, milieu en landschap inpasbaar is

In het planMER zijn de milieueffecten van deze (kleinschalige) mestbewerking niet meegenomen in de modellering van de stikstofeffecten (zie hoofdstuk 4). Hieronder wordt toegelicht waarom.

Bij mestbewerking⁸ is er niet of nauwelijks sprake van een (langdurige) open mestopslag omdat de vrijkomende mest op locatie bewerkt wordt. Op een bedrijf dat een dergelijke kleinschalige mestbewerkingsinstallatie in gebruik neemt mag ervan uit gegaan worden dat de geproduceerde mest binnen een dag wordt bewerkt in de installatie. Daarmee worden de hoogste rendementen gehaald. In tegenstelling tot een mestsilo (die uitgaan van atmosferische opslag⁹) komen er uit een mestvergistingsinstallatie per definitie geen emissies vrij (want daarmee zou het geproduceerde biogas verloren gaan). Op grond daarvan kan de conclusie getrokken worden dat bij de kleinschalige mestbewerkingsinstallatie op locatie waar het hier om gaat, er intrinsiek sprake is van een (mogelijk sterke) emissiereductie ten opzichte van de huidige situatie. Echter, deskundigen zijn het er niet over eens hoeveel reductie er aan een dergelijk systeem toe te rekenen kan zijn.

⁸ Onder mestbewerking verstaan we technische handelingen met mest, waaruit mestproducten voortkomen die in de Nederlandse landbouw worden afgezet (voorbeelden: mestscheiding en mestvergisting).

⁹ Bij atmosferische opslag geldt dat de druk in de silo gelijk is aan de druk in de atmosfeer buiten. Om dit te kunnen realiseren is er bij een dergelijk systeem altijd sprake van uitwisseling van de lucht in de silo met de buitenlucht. Alleen als hier een technische voorziening op wordt geplaatst die deze luchtstroom zuivert van ongewenste componenten, kan een atmosferische opslag emissie-vrij gemaakt worden. Omdat een dergelijke voorziening nooit wordt aangebracht op een mest-silo moet er bij een mest-silo rekening gehouden worden met emissies vanuit de mest-opslag

In de praktijk worden emissiereducties aangehaald die liggen tussen de 30 en 70 %. Daar komt bij dat er in de Rav (Regeling ammoniak en veehouderij) (nog) geen stalsystemen zijn opgenomen die uitgaan van een dergelijk systeem. De emissiekentallen voor stallen waar in het MER van uit wordt gegaan zijn allemaal terug te voeren op de wettelijke grondslag die de Rav aanbiedt.

De mogelijkheden die het plan in Someren biedt met betrekking tot mestbewerking zullen zorgen voor een vermindering van de gebiedsemissie. Echter, het uitbreiden van de modellering van het voornemen met de effecten die zijn toe te rekenen aan de mogelijkheden die het plan biedt om de eigen mest te bewerken kan (nog) niet worden uitgevoerd op basis van emissiekentallen die op onafhankelijke wijze zijn vastgesteld. De emissiereductie die er aan toegekend zou worden staat dus per definitie ter discussie.

Afgezien van het bovenstaande is er jurisprudentie over het betrekken van effecten van mestbewerking (cq mestvergistings) in passende beoordelingen. Zie meer daarover in paragraaf 4.1.

3.2 Alternatieven

Het bestemmingsplan buitengebied 2014 omvat in principe de percelen waar intensieve veehouderij wordt bedreven. Echter, een (buiten)gebied functioneert niet gefractioneerd maar altijd in onderlinge samenhang met de andere activiteiten. Daarom is ervoor gekozen om voor het bestuderen van de ontwikkelingen in het buitengebied van Someren, die mogelijk worden gemaakt door het bestemmingsplan buitengebied 2014, grotendeels terug te grijpen op het onderzoek dat is gedaan in het MER 2013. In dat MER werd namelijk het buitengebied integraal onderzocht.

Met name voor het onderzoek naar de effecten op de emissie en depositie van verzurende en eutrofierende stoffen zijn alternatieven en scenario's ontwikkeld. In hoofdstuk 4 wordt hier in meer detail op ingegaan. Voor de andere thema's zijn de effecten beoordeeld op de maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan 2014 biedt, in samenhang met het bestemmingsplan 2013.

3.3 Beoordelingsmethodiek effecten

De beschrijving en beoordeling van milieueffecten richt zich vooral op de effecten van de veehouderij. Op de volgende thema's ligt de nadruk:

- Natuur: de mogelijke invloed van de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw op de voor stikstofgevoelige habitats in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden
- Fijn stof en geur
- Landschap en Cultuurhistorie: de invloed van de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden op de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het buitengebied

4 Onderzoeksaanpak stikstof

In het vorige hoofdstuk is aangegeven op welke punten het ontwerpbestemmingsplan is gewijzigd. Dit nieuwe ontwerpbestemmingsplan is vertrekpunt geweest van de nieuwe effectbeschouwingen in dit MER, samen met het MER 2013. In bijlage 5 staan de details van de opzet van de stikstofmethodiek weergegeven.

4.1 Gebiedsgerichte benadering

Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van een ruimtelijk plan. Dit betekent dat de effecten op 'strategisch niveau' duidelijk moeten worden. Dit vraagt om een gebiedsgerichte benadering omdat op projectniveau de kennis over details ontbreekt. In bijlage 5 is een uitgebreide algemene omschrijving van de gehanteerde stikstofonderzoeksmethodiek opgenomen. Hierdoor is het uitgevoerde onderzoek navolgbaar gemaakt.

4.1.1 Onderlinge samenhang binnen de gemeente

De gebiedsgerichte benadering in het MER 2013 spitte zich toe op een onderbouwde kwantificering van de emissies uit het plangebied en depositie op Natura2000-areaal. Er bestaat echter samenhang tussen het gefractioneerde plangebied (het plan buitengebied 2014 omvat alleen de IV-bedrijfspercelen) en de rest van de het buitengebied in de gemeente. Deze kan zich met name manifesteren in de dynamiek binnen de sector. Als er voor een bedrijfsuitbreiding op een IV-bedrijf "gesaldeerd" moet worden, dan is het niet realistisch de IV-sector los te zien van de rest van de agrarische sector. Daarom is ervoor gekozen het onderzoek in de MER grotendeels te baseren op het onderzoek dat is uitgevoerd in het MER 2013, rekening houdend met de ontwikkelingen die zich sindsdien hebben voorgedaan (in bijvoorbeeld de provinciale regelgeving) en gehoor gevend aan het advies van de Commissie voor de m.e.r. dat is uitgebracht.

De gebiedsemissies zijn bepaald, na de noodzakelijke aanpassingen ten opzichte van het onderzoek in 2013 (waaronder een correctie voor het aantal rundvee op het vergunningenbestand van de gemeente Someren, zie paragraaf 2.3), voor zowel het plangebied 2014 als de volledige agrarische sector in Someren zoals die in het MER 2013 is onderzocht. Voor het onderzoek naar de effecten op de depositie die daaruit voortvloeien is teruggegrepen op het MER 2013, omdat daarin de onderlinge samenhang van de volledige agrarische sector tot uiting komt.

4.1.2 Toelichting op de methodiek

Om een gebiedsgericht onderzoek efficiënt in te kunnen richten, is het noodzakelijk om een zekere standaardisering aan te brengen (zie ook bijlage 5). De bronsterkte voor stikstofemissies vanuit het gebied wordt bepaald door het staltype¹⁰ en het aantal dierplaatsen. Het aantal dierplaatsen wordt grotendeels bepaald door de beschikbare omvang van het bouwvlak. Om het gebied te kunnen karakteriseren is een overzicht gemaakt van de relatieve bijdrage aan de emissies door de verschillende diergroepen. De navolgende tabel geeft dit emissieprofiel van het gebied weer. Voor een geografische kenschets van de verspreiding van de percelen die bedrijfsmatig in gebruik zijn binnen het plangebied wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

Tabel 4.1 Het emissieprofiel van het plangebied

Diergroep	Relatieve bijdrage aan de emissies		Opmerkingen
	Plangebied Bp 2013	Plangebied Bp 2014	
Melkvee	16%	2%	
Varkens	32%	38%	
Vleesvee	8%	4%	
Kippen	42%	54%	
Overig	2%	1%	Paarden, geiten, schapen en dergelijke

In de gebiedsgerichte modellering zijn de vier diergroepen die meer dan 95 % van het emissieprofiel vullen gebruikt om de gevoeligheid van de depositie voor gebiedsgerichte sturing te onderzoeken. De emissies van de restgroep zijn gedurende deze studie gefixeerd.

¹⁰ De emissies vanuit de verschillende staltypes staan vastgelegd in de Rav, alleen deze kentallen zijn gebruikt

Mestvergisting

Mestvergistingsinstallaties tot 25.000 ton zijn bij agrarische bedrijven onder randvoorwaarden toegestaan (afwijking). Het betreft lokaal bewerken van de vrijkomende mest. Jurisprudentie¹¹ leert dat het gebruik van dergelijke mestvergistingsinstallaties ten behoeve van het eigen agrarische bedrijf niet betrokken hoeven te worden in planMER's en de passende beoordelingen omdat het een ondergeschikt onderdeel van de agrarische bedrijfsvoering is dat niet afzonderlijk behoeft te worden onderzocht.

Ook omdat de inzet van een dergelijke installatie naar verwachting voor een afname van de bedrijfsemissies¹² zal zorgen is deze ontwikkeling niet meegenomen in de gebiedsgerichte modellering.

Bijlage 5 beschrijft de gevolgde methodiek waarbij gebruik is gemaakt van de computerapplicaties OPS-Pro versie 4.3.15 (Operationeel Prioritaire Stoffen model¹³, ontwikkeld door PRL, RIVM en ARIS; versie van 9 december 2011) en GIS om de individuele emissiegegevens om te zetten in algemene depositiecontouren. Opgemerkt wordt dat, om de resultaten zo goed mogelijk vergelijkbaar te kunnen houden met die van het MER 2013, is afgezien van het gebruik van de meest recente versie van dit verspreidingsmodel dat eerder dit jaar is verschenen. Het is echter niet de verwachting dat de uitkomsten hierdoor wezenlijk zullen veranderen.

4.1.3 Gebruikte emissiekentallen

In de onderstaande tabel is weergegeven op basis van welke emissiekentallen (gebaseerd op de Rav-systematiek) de berekeningen zijn uitgevoerd. De huidige situatie is daarbij in principe gebaseerd op de uitkomsten van de inventarisatie. De maximaal voorkomende emissie die in de inventarisatie naar voren komt staat weergegeven. Voor het berekenen van de worstcase geldt dat het Besluit huisvesting bepalend is. Bij de inzet van techniek geldt dat de voorschriften uit de provinciale verordening, teruggevoerd naar de Rav (maximale streefemissie), bepalend zijn geweest voor de gekozen emissiefactoren.

¹¹ RvS-uitspraak "Buitengebied" van de gemeente Oisterwijk", 14 augustus 2013 / ECLI:NL:RVS:2013:697

¹² Door de snelle verwerking van mest in een vergister wordt de emissie verlaagd; deze effecten zijn nog niet in een Rav-emissiefactor verdisconteerd. Dit betekent dat de nu berekende gebiedsemissie een overschatting is van de werkelijke situatie

¹³ OPS is een rekenprogramma om de verspreiding van verontreinigende stoffen in de lucht te simuleren. Daarnaast berekent het model hoeveel van die stoffen per hectare op bodem of gewas terecht komt (depositie). Het model wordt sinds 1989 gebruikt om de relatie tussen de uitstoot van stoffen in Europa enerzijds en de concentratie of depositie van die stoffen anderzijds op de schaal van Nederland te bepalen (Bron RIVM, 2013)

Tabel 4.2 Overzicht van de hoogst voorkomende emissiefactoren (huidige situatie) en de gehanteerde emissiefactoren voor de scenario's waarin interne saldering is opgenomen (scenario 6 en 7)

Nieuwe Rav- code	Diercategorie	Huidige situatie Hoogst voorkomende emissie (kg NH ₃ /dierplaats/jaar)	Autonome ontwikkeling (kg NH ₃ /dierplaats/jaar)	Gehanteerde emissiefactor bij scenario's 6 en 7 (kg NH ₃ /dierplaats/jaar)	Verhouding aantal extra te houden dieren op emissiearme huisvestings- systemen
A1.100.1	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	9,5	9,5	4,75	2
A2	Zoogkoeien ouder dan 2 jaar	5,3	5,3	5,3	geen
A3	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	3,9	3,9	3,9	geen
A4.1	Vleeskalveren tot 8 maanden	0,25	0,25	0,25	geen
A6	Vleesstieren en overig vleesvee van 6 tot 24 maanden	7,2	7,2	7,2	geen
B1	Schappen ouder dan 1 jaar, incl. lammeren tot 45kg	0,7	0,7	0,7	geen
D1.100.2	Biggenopfok (gespeende biggen)	0,75	0,23	0,11	6,818
D1.2.100	Kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	8,3	2,9	1,25	6,64
D1.3.100	Guste en dragende zeugen	4,2	2,6	0,63	6,667
D3.1.1	Vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking	3	1,4	0,45	6,667
E2.100	Legkippen en (groot-) ouderdieren van legrassen	0,315	0,125	0,047	6,702
E5.100	Vleeskuikens	0,08	0,045	0,012	6,667
I2.100	Vlees- en opfokkonijnen tot dekleeftijd	0,2	0,2	0,2	geen
K1	Volwassen paarden	5	5	5	geen

Toelichting op tabel 4.2

Stel: een veehouder huisvest 'melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar' in een stal met een emissie van 9,5 NH₃ per dierplaats per jaar. Wanneer hij deze vervangt door een nieuwe (schonere) stal (die een emissie van 4,75 NH₃ per dierplaats per jaar heeft) kan het aantal stuks 'melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar' toenemen met een factor 2 zonder dat de emissie van het perceel toeneemt.

4.2 Te onderzoeken alternatieven

De effecten van de landbouw zijn aan de hand van verschillende alternatieven in beeld gebracht waarbij binnen het planalternatief een scenario-onderzoek wordt uitgevoerd (zie hieronder).

Naast het in beeld brengen van de huidige situatie (gecorrigeerd voor de lage CBS-inventarisatie voor rundvee), is als eerste alternatief de worstcase-situatie in beeld gebracht. Het gaat dan om de maximale ontwikkelmogelijkheden die in het buitengebied mogelijk zijn. Dat zijn de effecten van de situatie waarbij alle ontwikkelmogelijkheden die het ontwerpbestemmingsplan 2014 biedt (in combinatie met het bestemmingsplan 2013) ook daadwerkelijk worden ingevuld, zonder dat er maatregelen worden ingezet door het bevoegd gezag of de ondernemers.

Nog los van de bestemmingsplantechnische maatregelen is eerst vastgesteld of deze worstcase binnen de milieugebruiksruimte past en of deze worstcase voldoende realiteitswaarde heeft. De overige ontwikkelingen, zoals die omtrent verbreding van de landbouw en kwaliteitsslagen binnen de recreatieve sector, zijn niet via alternatieven beschouwd. Van deze ontwikkelingen zal een inschatting van de (milieu)gevolgen worden gegeven als hier maximaal op wordt ingezet (worstcase).

In dit MER zijn voor de veehouderijbedrijven de volgende alternatieven onderscheiden:

- Referentiesituatie Nb-wet: huidige situatie
- Referentiesituatie Wm: huidige situatie + autonome ontwikkeling (inclusief handhaving van de via de AmvB Huisvesting opgelegde maatregelen)
- Worstcase alternatief: in beeld zijn gebracht de effecten die optreden als de ontwikkelmogelijkheden die er in het buitengebied worden geboden binnen de agrarische bouwvlakken maximaal worden benut, zonder de inzet van techniek
- Planalternatief waartoe een aantal scenario's zijn uitgewerkt

4.3 Referentiesituatie

Met dit MER wordt invulling gegeven aan de vereisten die voortvloeien uit de Wet milieubeheer en de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw), inclusief de wijziging van artikel 19 kd Nbw zoals in werking getreden op 25 april 2013¹⁴. De referentiesituaties die gehanteerd worden voor de effectbeschouwingen zijn echter voor beide kaders verschillend.

4.3.1 Referentie vanuit de Natuurbeschermingswet (Nbw)

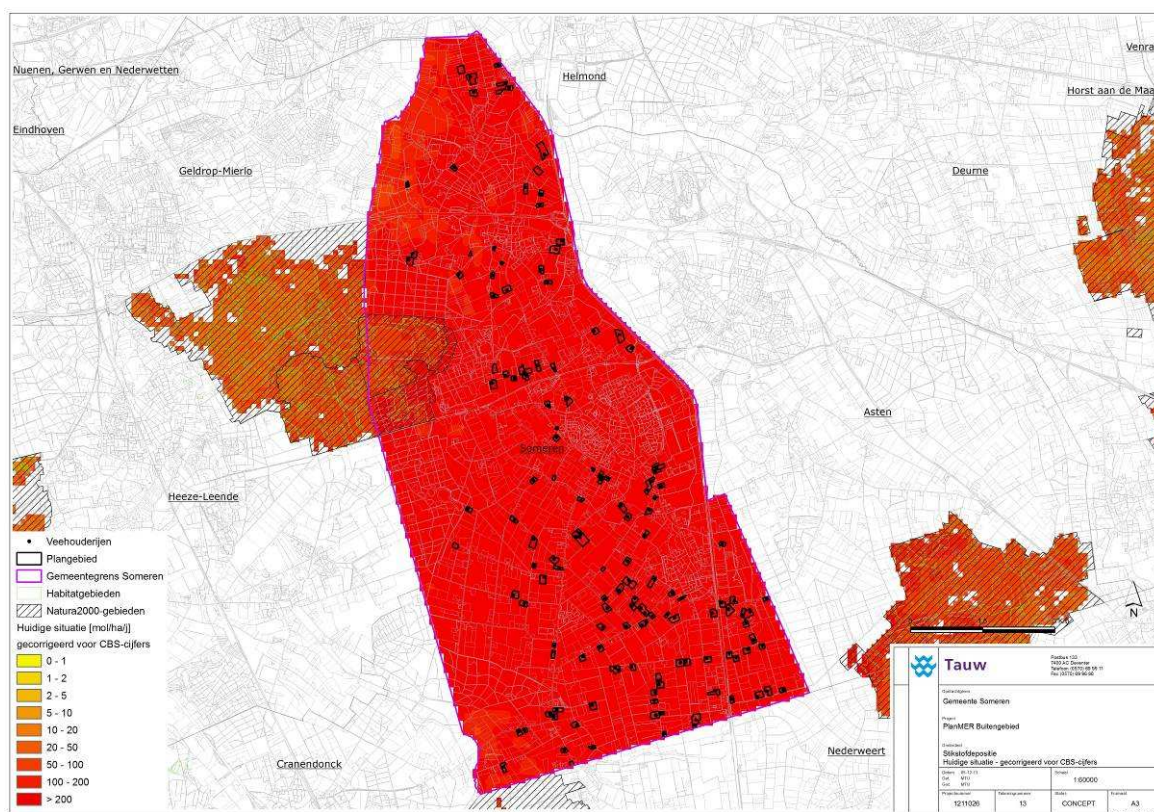
Vanuit de directe en indirecte kaders die worden gesteld vanuit de (jurisprudentie met betrekking tot de) Natuurbeschermingswet zijn de uitgevoerde inventarisaties erop gericht om de voorgenomen activiteit te kunnen vergelijken met het 'huidig gebruik'. De basis voor de bepaling van het huidige gebruik in dit MER zijn de vergunningen geweest zoals die staan geregistreerd in de provinciale database WEB-BVB. Het betreft een inventarisatie uit 2013. Op basis van de geregistreerde gebruiksgegevens zoals die uit deze database zijn geëxporteerd is een eerste gebiedskaart gemaakt. Deze is vervolgens gecorrigeerd naar de feitelijke situatie, gebruik

¹⁴ Per 1 januari 2014 komt dit artikel te vervallen. Een en ander heeft verder geen consequenties voor dit MER

makend van de gebiedskennis zoals die bij de gemeente beschikbaar is. Zo zijn bijvoorbeeld de inrichtingen verwijderd die nog wel vergund waren maar waarvan bekend was dat er niet langer sprake is van enige bedrijfsvoering.

Ook zijn er correcties doorgevoerd op de bedrijfsvoering van de overige inrichtingen. Daarmee is bewerkstelligd dat deze referentiesituatie zo goed als mogelijk overeenkomt met de definitie van 'huidig gebruik' zoals die voortkomt uit de Natuurbeschermingswet. Het gaat dus om de feitelijke situatie op het moment van publicatie van het voorontwerpbestemmingsplan. In eerste instantie zijn de bouwvlakken uit het bestemmingsplan overgenomen. Op basis van WEB-BVB, na correctie tot 'huidig gebruik' is aan elk van deze bouwvlakken een emissiepunt gekoppeld. Een vergelijking van deze inventarisatie met de perceelsoverschrijdende, geanonimiseerde "metingen" die jaarlijks door het CBS worden gepubliceerd gaf reden om het bronbestand aan te passen voor de rundveebedrijven binnen de gemeente. Zonder rekenschap te kunnen geven van de verschillen op perceelsniveau, die wel terug te vinden zijn in de basisinventarisatie, zijn de dieren aantallen voor de melk- en vleesvee teruggebracht met ongeveer de helft, om dit deel van de sector beter in lijn te brengen met de CBS-inventarisaties.

In bijlage 5 wordt toegelicht op welke wijze de emissies zijn vertaald naar individuele en gebiedseigen depositiekarakteristieken. Het resultaat van deze gebiedsgerichte modellering is weergegeven in de onderstaande figuur.

Figuur 4.1 Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen van het huidig gebruik (nul-scenario)

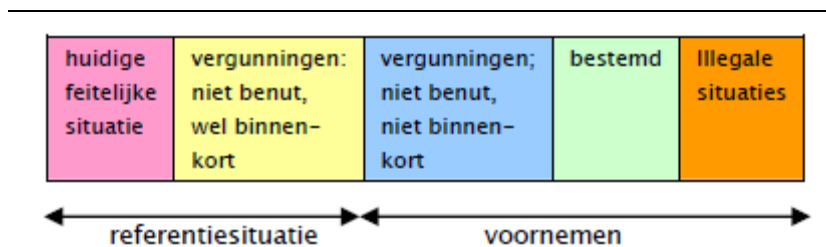
4.3.2 Referentie vanuit de Wet milieubeheer (Wm)

Vanuit de eisen die de Wet milieubeheer aan een MER stelt wordt de voorgenomen activiteit vergeleken met de referentiesituatie (huidige situatie + de autonome ontwikkeling). Daarvoor geldt dat in eerste instantie de huidige situatie in het referentiejaar 2013 beschreven moet worden en vervolgens de te verwachte autonome ontwikkelingen. Het gaat om de ontwikkelingen die voortkomen uit autonoom (reeds vastgesteld) beleid.

De referentiesituatie¹⁵ bestaat uit:

- De huidige feitelijke situatie: alle vergunde activiteiten die zijn gerealiseerd, uitgezonderd illegale activiteiten
- De toekomstig zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied: dit zijn bestemde en vergunde activiteiten die zeker binnenkort ingevuld worden
- Generieke, planoverstijgende ontwikkelingen, zoals normen die voortvloeien uit het strikt handhaven van het Besluit Huisvesting (voor veehouderij) of het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

¹⁵ Bron van deze opsomming is de Factsheet Referentiesituatie in MER voor bestemmingsplan van de Commissie voor de m.e.r. van 29 mei 2012

Figuur 4.2 Referentiesituatie en voornemen schematisch weergegeven (bron Factsheet Referentiesituatie in MER voor bestemmingsplannen, Commissie voor de m.e.r., 29 mei 2012)

Vanuit het ruimtelijk spoor zijn er geen relevante autonome ontwikkelingen waar rekening mee gehouden moet worden. Vanuit de sectorale wetgeving is die er wel. Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij van 8 december 2005 (verder afgekort als Besluit huisvesting) is voor het grootste deel verantwoordelijk voor de autonome ontwikkeling waar in dit MER rekening mee wordt gehouden. Dit Besluit schrijft namelijk voor dat de ammoniakemissies voor drie hoofdcategorieën dieren uiterlijk in 2013 aan de grenswaarden uit het Besluit moeten voldoen. Voor rundvee, varkens en kippen zijn daartoe een aantal emissiegrenswaarden vastgesteld, zonder dat is voorgeschreven met welke middelen deze grenswaarden gehaald dienen te worden. Opgemerkt wordt dat 1 januari 2013 als formele datum geldt waarop deze grenswaarden gerealiseerd moesten zijn. Er is echter in sommige gevallen spraken van een actief gedoogbeleid en in andere gevallen is er sprake van een (onbedoelde) achterstand in de strikte handhaving.

Op grond van het Besluit Huisvesting mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden. Voor de melkrundveehouderij heeft dit in de praktijk geen verstrekkende consequenties omdat de grenswaarde overeenkomt met de huidige bedrijfsvoering. Voor de intensieve veehouderij kan het strikt handhaven van deze grenswaarden consequenties hebben voor de sector.

Bij het vaststellen van de autonome ontwikkeling is hiermee rekening gehouden in de gebiedsgerichte modellen die zijn gebruikt. De depositie op de omgeving neemt iets af ten opzichte van de huidige situatie. Dit is het resultaat van de emissiebeperkende maatregelen die vanuit het Besluit huisvesting genomen zullen moeten worden.

4.4 Worstcase alternatief: maximale ontwikkelmogelijkheden landbouwsector

Vervolgens is vastgesteld wat het maximaal mogelijke effect kan zijn vanuit het buitengebied van de gemeente Someren ('worstcase'). Dat is gedaan door uit te gaan van de uitgangspunten en randvoorwaarden uit het ontwerpbestemmingsplan 2014 zoals die staan samengevat in het laatste deel van het vorige hoofdstuk, in combinatie met de voorschriften van het bestemmingsplan 2013 voor de rest van het buitengebied.

De algemene uitgangspunten in het gebiedsgerichte onderzoek naar de effecten van eutrofiëring en verzuring op de Natura 2000-gebieden zijn daarin:

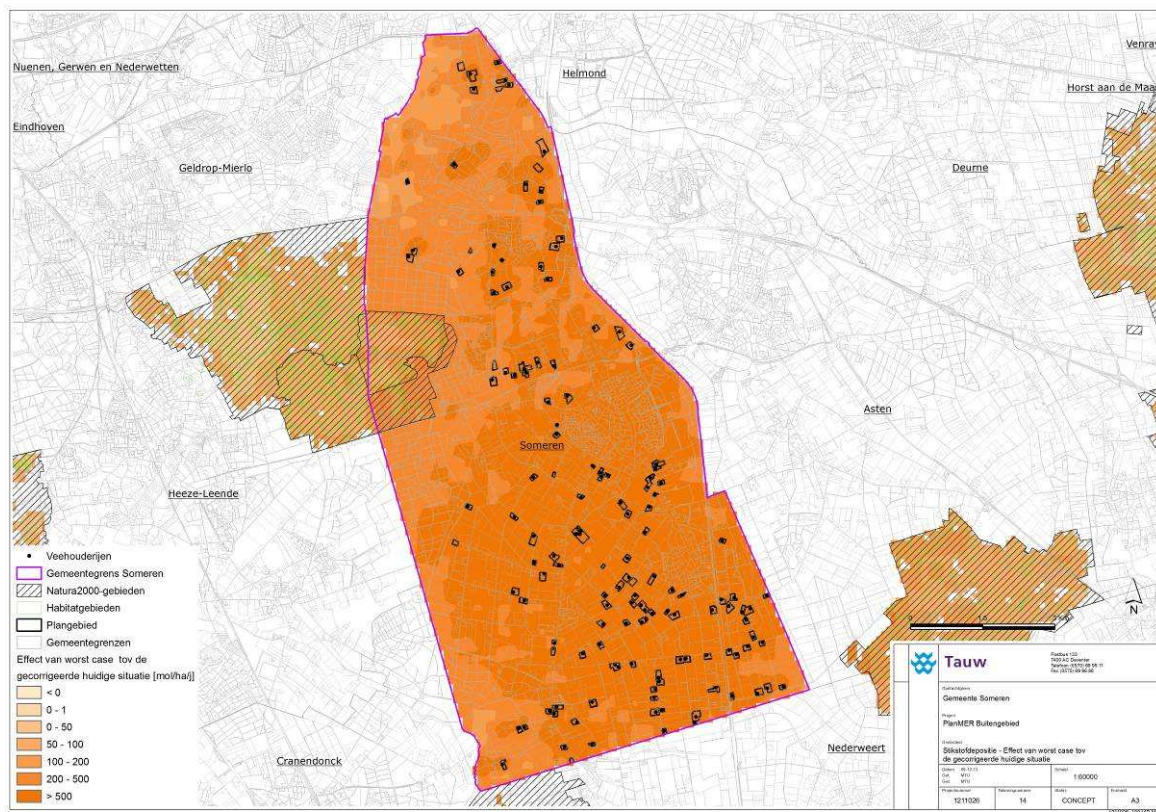
- Uitbreiding tot 1,5 hectare
- Geen verdergaande inzet van emissiebeperkende maatregelen ten opzichte van autonome ontwikkelingen

Voor het maximaal opvullen van elk bouwvlak is daarbij uitgegaan van de maximale toename die nog past binnen de planologische randvoorwaarden. Zo geldt bijvoorbeeld (op basis van provinciaal beleid) dat binnen gebouwen ten hoogste één bouwlaag mag worden gebruikt voor het houden van dieren. Voorts wordt de indeling extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden voor *intensieve veehouderijen* gehanteerd.

Op basis van de ontwikkelingsmogelijkheden in het ontwerpbestemmingsplan is de maximale groei van de sector vastgesteld die binnen het plan mogelijk wordt gemaakt. Het tweede vertrekpunt is dat er geen verdergaande emissiebeperkende maatregelen zijn ingezet dan zoals die op basis van het Besluit huisvesting al zijn verwerkt. Aanneمة ten behoeve van de gebiedsgerichte modellering is daarom geweest dat het aantal dieren, en dus de emissies, rechtevenredig toenemen met de toename van het bebouwd oppervlak. Het verschil met de referentiesituatie is dus het aantal dieren dat wordt gehouden. De emissie per dier is gelijk gehouden. Bijlage 5 gaat meer detail in op (de onderbouwing en toelichting) van deze methodiek.

Van deze worstcasescenario is de gebiedsdepositie berekend: de depositie op de Natura 2000-gebieden vanuit het plangebied. Figuur 4.3 laat zien wat de maximale toename van de depositie zou kunnen zijn die op basis van het opvullen van de planologische ruimte zou kunnen worden bereikt, zonder rekening te houden met andere krachten die op de landbouwsector inwerken.

Kenmerk R002-1219533RMV-evp-V01-NL

Figuur 4.3 Verschil van de depositie vanuit het worstcase alternatief ten opzichte van de huidige situatie

4.5 Planalternatief

In het bestemmingsplan 2013 is, mede op basis van de uitkomsten van het MER 2013, een serie maatregelen opgenomen die betrekking hebben op het in gebruik nemen van dierverblijven. Deze maatregelen zijn erop gericht om de emissies, en de daaruit voortvloeiende depositie, in ieder geval niet te laten toenemen. Deze set aan maatregelen uit het bestemmingsplan 2013 is overgenomen in het bestemmingsplan 2014.

In de praktijk komt het erop neer dat ondernemers nieuwe stallen pas in gebruik kunnen nemen als is aangetoond dat deze nieuwe emissie wordt gesaldeerd met een in de huidige situatie al bestaande emissie. Deze saldering kan plaatsvinden binnen het eigen perceel, maar dat is geen verplichting. Ook saldering met nabijgelegen percelen is mogelijk, als afdoende wordt geborgd dat de opgeheven emissies slechts éénmalig worden aangewend.

De ontwikkelingen in de sector kunnen plaatsvinden langs een aantal scenario's. Onderzocht is of een redelijkerwijs aannemelijk scenario bestaat waarlangs het planalternatief zich binnen de gemeente zal kunnen manifesteren.

4.5.1 Dynamiek in de sector: de basis voor vele scenario's

Bij het uitvoeren van het scenario-onderzoek is een belangrijk uitgangspunt dat het niet realistisch is om er van uit te gaan dat alle bestaande veehouderijen gedurende de planperiode zullen blijven bestaan. Al gedurende een langere periode is er sprake van een trend waarbij elk jaar ongeveer 5 % van de boeren er mee stopt. Echter, het is redelijk om rekening te houden met het fenomeen dat niet levensvatbare bedrijven vaak een overgangsfase meemaken waarin de bedrijfsactiviteiten wel worden voortgezet, maar er van groei geen sprake meer is. Een populatie kenmerkt zich dus door een deel stoppers, een deel blijvers en een deel groeiers.

De gemeente heeft een redelijk goed beeld van de te verwachten dynamiek binnen de sector. Er zijn voldoende redenen om aan te nemen dat binnen de planperiode, elk jaar ongeveer 5 % van de agrarische bedrijven zal stoppen. Dit blijkt onder andere uit de gegevens die door de sector zijn verstrekt in de Bedrijfs Ontwikkel Plannen. Zie tevens Bijlage 5.

In het MER 2013 hebben berekeningen aangetoond dat als 20 % van de dan resterende bedrijven in het buitengebied zou groeien tot bouwvlakken van 2,0 ha de totale veebezetting op zou lopen tot bijna 5,5 stuks melkvee per hectare. Dit is geen realistisch perspectief. Berekeningen hebben aangetoond dat bij een beperking van de groei in de bouwvlakken tot 1,5 hectare, in lijn met de provinciale ruimtelijke verordening, de groei van de veebezetting beperkt zal blijven tot 3,5 stuks melkvee per ha.

4.5.2 Inzet van techniek: de mogelijkheden die de sector ter beschikking staat

Op basis van de hierboven beschreven te verwachten dynamiek binnen de agrarische sector is in het scenario-onderzoek betrokken wat het effect zou zijn van het toepassen van Best Beschikbare Technieken bij de nieuw te bouwen stallen, dan wel (ook) bij de bestaande stallen. Binnen de intensieve veehouderij wordt al uitgegaan van technische maatregelen die een reductie van 70 % tot 85 % bewerkstellingen.

In de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) is 70 % reductie vooralsnog de minst vergaande nageschakelde techniek.

5 Milieueffecten op natuur

Belangrijk onderwerp van dit milieueffectrapport is het aspect natuur. Inzichtelijk is gemaakt of door ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan significant negatieve effecten kunnen optreden op relevante natuurwaarden. Belangrijk is daarbij ook of eventuele effecten een probleem kunnen vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in het licht van natuurwetgeving, zoals de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998. Dit hoofdstuk gaat in op de effecten op natuurwaarden.

De toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij is onder meer ruime aandacht besteed aan uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bouwvlakken in relatie tot de milieukwaliteit binnen het Natura2000-areaal (met name ammoniakdepositie).

5.1 Beoordelingskader

De ontwikkelingsruimte van het bestemmingsplan kan op verschillende manieren van invloed zijn op beschermde natuur. In onderstaande tabel is aangegeven welke beoordelingskaders zijn toegepast voor dit onderdeel.

Tabel 5.1 Wijze van beoordeling Natuur

Natuur		
Aspect	Criterium	Beoordeling
Natura 2000	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op instandhoudingsdoelen door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwantitatief
Beschermde natuurmonumenten	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op 'oude doelen' door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwantitatief
Flora- en faunawet	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op zwaarder beschermde soorten, mogelijkheid overtreding verbodsbepalingen door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwantitatief
Ecologische Hoofdstructuur	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op wezenlijke waarden en kenmerken door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwantitatief

De bovenstaande beoordelingskaders komen in dit hoofdstuk achtereenvolgens aan bod. Hiermee wordt een volledig beeld gevormd van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan op het gebied van de natuurwetgeving.

5.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De natuurwaarden binnen het buitengebied van Someren zijn voornamelijk afhankelijk van de bos- en natuurgebieden, maar ook van landschapselementen en bebouwing in het agrarisch gebied. Er zijn natuurwaarden aanwezig die zijn beschermd door de Flora- en faunawet, provinciale gebiedsbescherming en de Natuurbeschermingswet 1998.

5.2.1 Algemeen

Bij de beschrijvingen van de natuurwaarden voor het buitengebied van Someren is geen nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de huidige situatie en de autonome ontwikkeling.

Autonome ontwikkeling biodiversiteit

Uit de Balans van de Leefomgeving 2012 [PBL, 2012] blijkt dat de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland gemiddeld gestabiliseerd is. Dit gemiddelde beeld wordt echter sterk gekleurd door de toename van algemene soorten. Voor veel zeldzame soorten is sprake van een aanhoudende teruggang. Met name soorten die hoge eisen stellen aan de kwaliteit van het leefgebied en soorten die kenmerkend zijn voor het agrarisch landschap nemen in veel gevallen nog steeds sterk af. Deze negatieve trend valt ondermeer te verklaren doordat milieuocondities onvoldoende verbeteren. Door aanhoudende verdroging, vermesting, verzuring en een gebrek aan ruimtelijke samenhang blijft sprake van een 'vervlakking' van de biodiversiteit.

Wetgeving

Er mag van worden uitgegaan dat de gebieds- en soortenbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en faunawet, behoud en ontwikkeling van de EHS en andere ruimtelijke beschermingsregimes een belangrijke bijdrage leveren aan het remmen van de achteruitgang van biodiversiteit. Dat er desondanks toch nog steeds sprake is van een vervlakking van de biodiversiteit hangt, zoals hiervoor omschreven, dus vooral samen met een onvoldoende verbetering van duurzame milieuocondities. Hoewel de milieuocondities de laatste decennia wel verbeterd zijn, is momenteel sprake van een afvlakking van de snelheid van verbetering. Op overzienbare termijn zullen daardoor de gestelde doelen voor duurzame milieuocondities voor behoud van biodiversiteit nog niet gehaald worden.

Hoewel er veel onzekerheid is over de doelstellingen in de tijd, geldt wel dat de ambities voor het realiseren van de EHS grotendeels overeind blijven. In het kader van de Habitat- en Vogelrichtlijn heeft Nederland zich verder verplicht om zorg te dragen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebieden. Ook voor veel Europees en nationaal bedreigde soorten geldt dat sprake blijft van een passende bescherming via de Flora- en faunawet, waar het gaat om bijvoorbeeld ruimtelijke ingrepen zowel binnen als buiten natuurgebieden.

Inpassing in ruimtelijk beleid en toetsing

Beïnvloeding van milieucondities hangt veelal samen met langlopende beleidsambities en ontwikkelingen op landelijke of zelfs internationale schaal. Deze worden niet wezenlijk beïnvloed door het ruimtelijke ordeningsspoor op lokale schaal, en blijven hier verder buiten beschouwing. Vanuit het perspectief van het bestemmingsplan hanteren we daarom als uitgangspunt dat de autonome ontwikkeling van natuurwaarden op basis van geldend beleid en geldende wetgeving minimaal neutraal zal (moeten) zijn. Dit betekent concreet dat we de autonome ontwikkeling gelijk stellen aan de huidige situatie. De toetsing van effecten op natuur vindt daarom plaats op basis van de huidige situatie.

5.2.2 Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

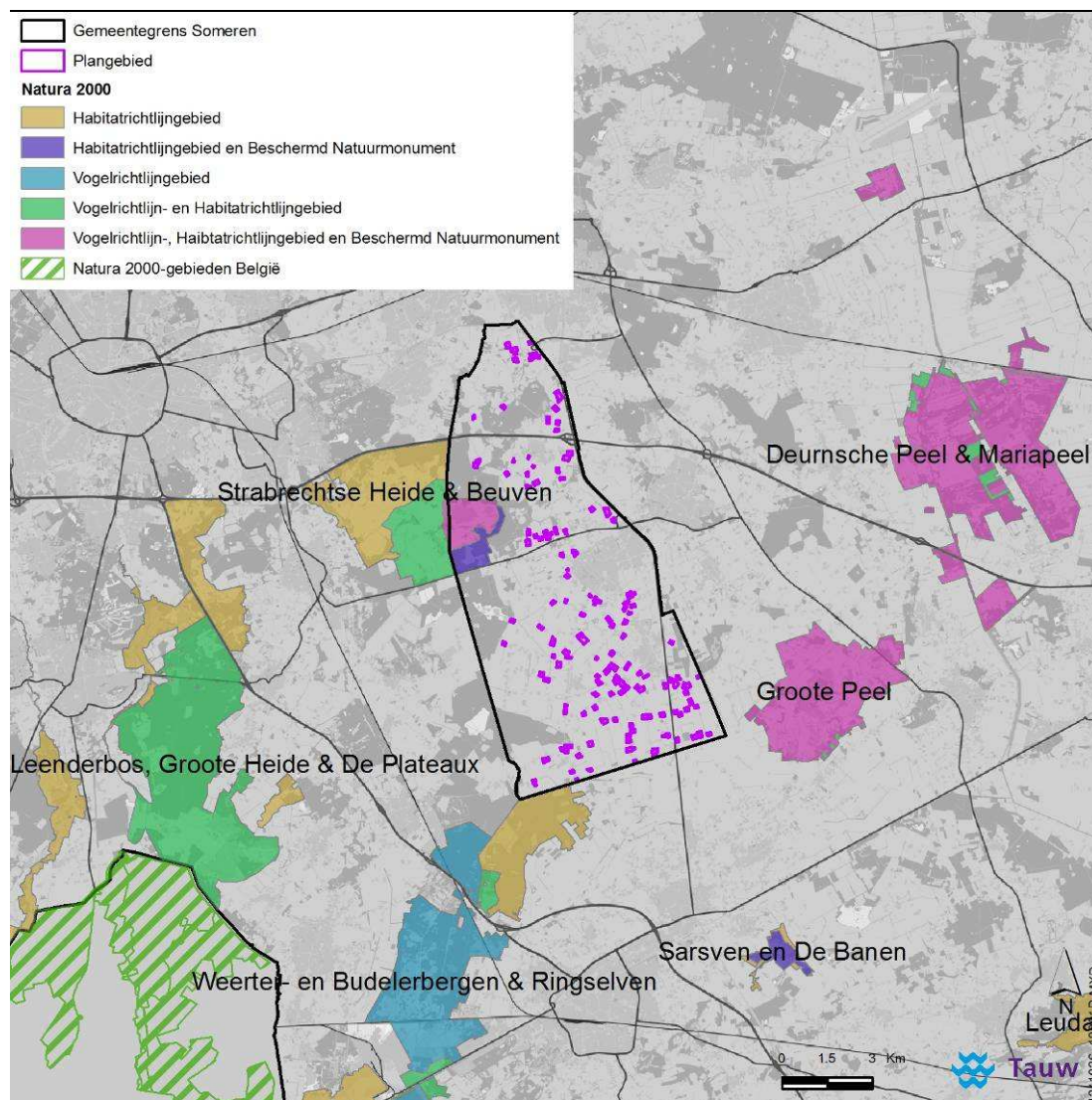
In ruime omgeving van de gemeente liggen diverse gebieden die zijn beschermd onder de Natuurbeschermingswet 1998. Dit zijn Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten (zie figuur 5.1 en tabel 5.2). Effecten op gebieden die meer dan tien kilometer van het plangebied liggen zijn uitgesloten, vanwege de tussengelegen afstand en de aard van de ontwikkelingen. In Bijlage 6 staan de verschillende kritische depositiewaarden per habitattypen weergegeven.

Tabel 5.2 Nabijgelegen (<10 km) Natura 2000-gebieden en de daarbinnen gelegen Beschermde natuurmonumenten. Per gebied is de minimale tussengelegen afstand (indicatief) weergegeven tot het buitengebied van Someren.

***Dit gebied is nog niet officieel aangewezen als Natura 2000-gebied, daarom is ook toetsing voor hierbinnen gelegen Beschermde natuurmonumenten nodig. Beschermde Natuurmonumenten tussen haakjes vallen binnen een Natura 2000-gebied dat officieel is aangewezen. Voor deze (deel)gebieden is geen toetsing nodig**

Natura 2000	Afstand (km)	Beschermde Natuurmonumenten	Afstand (km)
Strabrechtse Heide & Beuven*	0	Beuven	0
Weerter- en Budelbergen & Ringselven	>0	-	-
Groote Peel	0,8	(Groote Peel)	(0,8)
Sarsven en De Banen*	6,6	Sarsven en De Banen	6,6
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	6,8	-	-
Deurnsche Peel & Mariapeel	8,5	(Deurnse Peel)	(8,5)

De gebiedsbeschrijving en de beschrijving van de doelen per gebied is opgenomen in bijlage 6.

Figuur 5.1 Plangebied en nabijgelegen Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten

5.2.3 Flora- en faunawet

Diverse dier- en plantsoorten zijn door de Flora- en faunawet zwaarder beschermd. Deze soorten zijn genoemd in tabel 2 en 3 behorende bij de Flora- en faunawet. De bescherming houdt in dat bij werkzaamheden of ruimtelijke ingrepen, schade aan deze soorten moet worden voorkomen. Als dit niet mogelijk is, dan moet er worden gewerkt met een ontheffing. Vogelnesten die in gebruik zijn, zijn altijd beschermd. De nesten van een aantal soorten vogels zijn ook buiten de broedperiode beschermd. Dit zijn de vogelnesten uit categorie 1 tot en met 4 van de Flora- en faunawet (LNV, 2009).

In de tabellen in bijlage 6 is weergegeven welke zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) en vogelnesten (categorie 1 tot en met 4) van de Flora- en faunawet kunnen voorkomen in het plangebied. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen soorten waarvoor het agrarisch gebied belangrijk is als leefgebied en soorten die zich in hun verspreiding vooral beperken tot de bos- en natuurgebieden. Dit onderscheid is gemaakt omdat het bestemmingsplan vooral ontwikkelingsruimte biedt in het agrarisch gebied. Het belang van het agrarisch leefgebied voor de verwachte soorten is in de navolgende alinea's nader toegelicht.

Vaatplanten

In het agrarisch gebied komen diverse zwaarder beschermde vaatplanten voor. Drijvende waterweegbree komt behalve in natuurgebieden (vennen en dergelijke) incidenteel ook voor in sloten en beken in het agrarisch gebied. Het Rapunzelklokje groeit op vochtige plekken op dijken, in bermen of langs bosranden. Verder groeien nog een aantal soorten op bouwwerken zoals oude muren, waterkeringen en waterputten: Blaasvaren, Gele Helmbloem, Steenbreekvaren, Tongvaren en Zwartsteel. [Van der Meijden, 2005]

Grondgebonden zoogdieren

Een aantal grondgebonden zoogdieren kan voorkomen in het agrarisch gebied, waaronder Steenmarter, Boomarter en Eekhoorn. Steenmarter heeft onder meer verblijfplaatsen in gebouwen zoals agrarische schuurtjes. Boomarter en Eekhoorn hebben verblijfplaatsen in bomen, maar foerageren hierbij ook in het agrarisch gebied. Ook de Das foerageert in het agrarisch gebied.

Vleermuizen

Diverse vleermuissoorten kunnen voorkomen in het agrarisch buitengebied. Een deel van deze soorten maakt gebruik van bebouwing als vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast kunnen alle genoemde soorten gebruik maken van bijvoorbeeld bomenrijen in het agrarisch gebied als vliegroute of als foerageergebied.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4)

In het agrarisch buitengebied kunnen een aantal vogelsoorten broeden waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Zo broeden de Steenuil en Kerkuil in hoge bebouwing en de Huismus en Gierzwaluw in en onder dakbedekking. Roek, Buizerd en Ransuil broeden in hoge bomen, zoals in houtwallen in het agrarisch gebied. Ooievaar broedt op hoge bouwwerken zoals schoorstenen, of op palen.

Amfibieën

Soorten zoals Alpenwatersalamander, Kamsalamander en Poelkikker komen, behalve in natuurgebieden, soms ook voor in het agrarisch gebied. Hierbij worden sloten, poelen en overhoeken als leefgebied gebruikt. Daarnaast kan de Rugstreeppad voorkomen in het agrarisch buitengebied. Deze soort bevolkt relatief makkelijk tijdelijke habitats, met name wanneer sprake is van ondiepe wateren en vergraven zandige terreinen zoals bij braakliggende bouwterreinen.

Vissen

Vissen zoals Kleine modderkruiper en Bittervoorn komen voor in waterlopen in het agrarisch gebied. Grote Modderkruiper kan ook voorkomen in waterlopen in het agrarisch gebied, meestal in de wat bredere watergangen met hogere kwaliteit van watervegetatie.

5.2.4 Ecologische hoofdstructuur

Alle grotere natuurgebieden, ook de gebieden die niet zijn aangemerkt als Natura 2000-gebied of Beschermde natuurmonument, zijn in Nederland planologisch beschermd. Deze gebieden maken deel uit van de *Ecologische Hoofdstructuur* (EHS), het samenhangende netwerk van natuurgebieden in Nederland. Het beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het 'nee, tenzij'-regime.

Ruimtelijke ingrepen in de EHS met negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Een dergelijk project kan alleen doorgaan, als er geen reële alternatieven mogelijk zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Een initiatiefnemer is in dit geval verplicht om de negatieve effecten te mitigeren. Dit houdt in dat het optreden van negatieve effecten wordt voorkomen of beperkt door aanvullende maatregelen te treffen. Bij overblijvende negatieve effecten is compensatie de laatste stap om de optredende schade te herstellen [ministerie van LNV, 2007].

In de provincie Noord-Brabant zijn gebieden met natuurwaarden beschermd. Dit is vastgelegd in de Verordening ruimte [provincie Noord-Brabant, 2012a] die regels stelt ten aanzien van:

- De Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
- Het Beheergebied Ecologische Hoofdstructuur
- De Ecologische Verbindingszones (EVZ)
- De zogenaamde "attentiegebieden EHS"

Binnen het plangebied zijn al deze typen beschermde gebieden aanwezig (zie figuur 5.2). In de navolgende paragrafen is het provinciaal beleid per gebiedstype toegelicht.

EHS - Ecologische hoofdstructuur

Het bestemmingsplan dient regels te stellen betreft het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de 'ecologische waarden en kenmerken' van de Ecologische Hoofdstructuur. De 'ecologische waarden en kenmerken' zijn de natuurbeheertypen die zijn vastgesteld in de beheertypen- en ambitiekaart van het Natuurbeheerplan [provincie Noord-Brabant, 2012b]. Ontwikkelingen dienen niet alleen te worden getoetst op directe effecten, maar ook op directe effecten. Negatieve effecten moeten waar mogelijk worden beperkt. Overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd.

Beheergebied Ecologische Hoofdstructuur

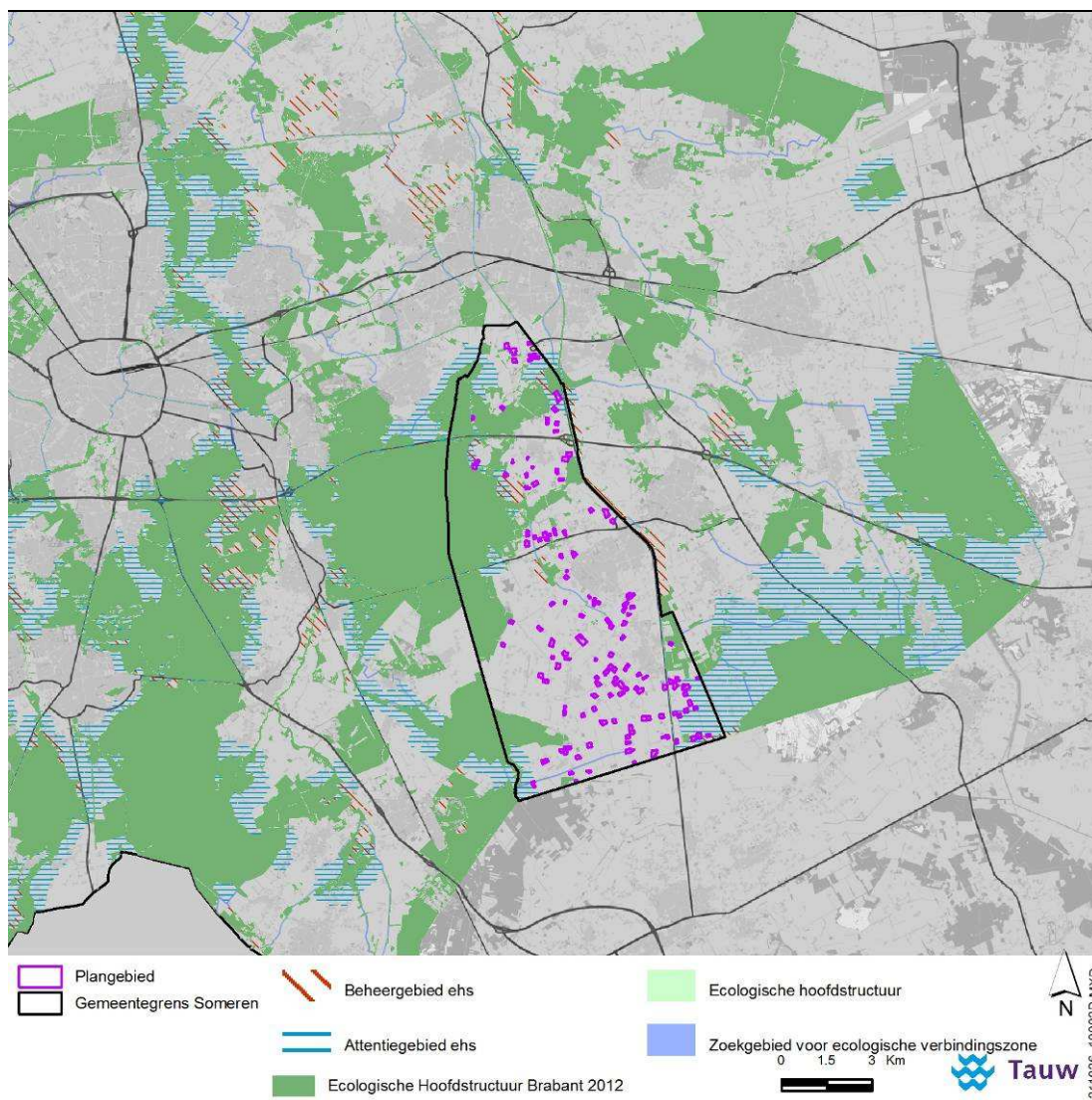
De 'ecologische waarden en kenmerken' van het Beheergebied Ecologische Hoofdstructuur moeten worden beschermd door regels en zonering in het bestemmingsplan. Binnen het plangebied zijn alleen beheergebieden gelegen van het type 'Botanisch waardevol grasland'.

EVZ - Ecologische Verbindingszones

Het bestemmingsplan moet realisatie van Ecologische Verbindingszones mogelijk maken. Hierbij is het vooral van belang regels te stellen die bebouwing en grote oppervlakteverharding in het gebied beperken.

Attentiegebieden EHS (voormalig 'Natte natuurparels')

In een bestemmingsplan dat in 'attentiegebied EHS' is gelegen, dienen geen ontwikkelingen mogelijk te worden gemaakt die negatief effect hebben op de waterhuishouding van de hierbinnen gelegen EHS.

Figuur 5.2 Beschermde natuurwaarden in en rondom het plangebied. Verordening ruimte 2012.
[Ruimtelijke plannen.nl, 2012]

5.3 Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen

In en nabij het plangebied zijn de volgende Natura 2000-gebieden gelegen op zeer korte afstand. Op die gebieden zijn de effecten van veranderingen in de stikstofdepositie waarneembaar. Het gaat om Strabrechtse Heide & Beuven, Weeter- en Budelerbergen & Ringselven en de Grootte Peel. Binnen de Natura 2000-gebieden Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux en Deurnsche Peel & Mariapeel bleven effecten uit.

5.3.1 Effecten op de gebiedsemissies

In het stikstofonderzoek voor dit planMER is gezocht naar een scenario dat het voor agrarische bedrijven mogelijk maakt om te ontwikkelen maar dat tegelijk een toename van de gebiedsemissies uitsluit. Er zijn grofweg twee verschillende typen maatregelen die dit mogelijk maken:

1. bedrijven die willen groeien, maken gebruik van de depositieruimte die stoppende bedrijven achterlaten. De emissies van agrarische bedrijven worden daartoe bijgehouden in een 'salderingsbank'. Daarmee blijven de gebiedsemissies gelijk. Dit principe wordt ook wel 'externe saldering' genoemd;
2. bedrijven die willen groeien, vervangen hun bestaande stallen door nieuwe stallen die uitgerust zijn met ammoniakemissie reducerende stalsystemen of technieken. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om, zonder toename van emissie, meer dieren te houden. Dit principe wordt ook wel 'interne saldering' genoemd.

In dit MER zijn de gevolgen van drie verschillende scenario's in beeld gebracht:

- scenario 5: externe saldering
- scenario 6: een combinatie van externe en interne saldering
- scenario 7: interne saldering

De ammoniakemissie van veehouderijbedrijven waarvan in dit onderzoek is uitgegaan, is bepaald op basis van de in tabel 4.2 in dit MER opgenomen emissiefactoren voor de huidige en nieuwe stallen. Een toelichting op het stikstofonderzoek is in Bijlage 5 "Methodiek berekening ammoniakemissie" opgenomen.

Scenario's 5 en 6: toepassen van externe saldering

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de emissies die in het gebied vrij kunnen komen ten behoeve van externe saldering.

Tabel 5.3 Emissie in kg/jaar die beschikbaar komt voor externe saldering

	Vanuit de hele gemeente	Vanuit plangebied 2014
Bij 3 % stoppers per jaar	50.000	41.000
Bij 4 % stoppers per jaar	120.000	95.000
Bij 5 % stoppers per jaar	195.000	150.000
Bij 6 % stoppers per jaar	260.000	210.000
Huidige emissies (totaal)	590.000	470.000

In bijlage 5 zijn de twee scenario's beschreven waarvan externe saldering deel uitmaakt (scenario 5 en 6). In de onderstaande tabel wordt onder andere weergegeven wat de gebiedsemissie zou zijn bij deze twee scenario's¹⁶. In eerste instantie wordt inzicht verstrekt in het totale buitengebied van de gemeente Someren. Maar ook wordt inzichtelijk gemaakt wat de gebiedsemissies zouden zijn als alleen de percelen die opgenomen zijn in het bestemmingsplan buitengebied 2014 in acht worden genomen.

Tabel 5.4 Effecten op de gebiedsemissies (in kg per jaar)

	Vanuit het buitengebied van de gemeente			Vanuit het plangebied 2014		
	Huidige situatie	Gebruik bestaand bouwvlak	Bouwvlak-ken tot 1,5 ha	Huidige situatie	Gebruik bestaande bouwvlak	Bouwvlak-ken tot 1,5 ha
Huidige situatie	590.000			470.000		
Worst Case alternatief		1.250.000	1.500.000		730.000	780.000
Plan alternatief met scenario 5 (inzet van techniek op nieuwe stallen o.b.v. externe saldering)		540.000	570.000		365.000	380.000
Plan alternatief met scenario 6 (inzet van techniek ook op bestaande stallen - interne en externe saldering)		375.000	405.000		232.000	245.000

De bovenstaande tabel geeft aan dat het emissie(reductie)patroon zoals dat is te verwachten vanuit het volledige buitengebied van de gemeente, vergelijkbaar is met de effecten die op kunnen treden als alleen het plangebied 2014 wordt beschouwd. Echter, de ervaring leert dat zelfs als de gebiedsemissies dalen, er toch nog sprake kan zijn van een lokale toename, in de buurt van een uitbreidend bedrijf. Daarnaast geldt dat de effecten vanuit het plangebied 2014 altijd op zullen treden in samenhang met de rest van het buitengebied. Daarom wordt in de volgende paragraaf het effect op de depositie beschouwd door de emissie uit het plangebied 2014 te cumuleren met de rest van het buitengebied van de gemeente: de verspreidingsberekeningen zijn uitgevoerd voor de hele agrarische sector binnen de gemeente en dus niet alleen voor de percelen die zich in het bestemmingsplan buitengebied 2014 bevinden.

¹⁶ In deze tabel zijn de emissies gecorrigeerd voor de mei-tellingen.

Scenario 7: zuiver interne saldering

In de praktijk blijkt, op projectniveau, dat het mechanisme van externe saldering succesvol wordt toegepast bij het verlenen van Nb-wet vergunningen. Echter, in de context van een plan of een programma ligt externe saldering zwaar onder druk. Binnen de kaders van de bestaande wet- en regelgeving is het nog steeds niet goed mogelijk via externe saldering met voldoende zekerheid te borgen dat significant negatieve effecten niet zullen optreden. Daarom is in dit MER een laatste scenario uitgewerkt dat zuiver uitgaat van een (interne) saldering binnen de bestaande percelen (scenario 7 in bijlage 5).

Implementatie van een dergelijk scenario heeft als consequentie dat er (soms vergaande) technische maatregelen genomen moeten worden op de (ver)oude(derde) stallen. Dit brengt de emissies terug, zodat er elders op het perceel nieuwe, emissiearme stallen bijgebouwd kunnen worden. Op basis van de gebruiksregels in het bestemmingsplan geldt in ieder geval dat er per perceel geen toename van de emissie zal zijn.

De emissiekentallen van de huidige bestaande stallen en de nieuwe stallen die bij de berekeningen zijn gehanteerd, staan in paragraaf 4.3.1 in tabel 4.2.

De mate waarin interne saldering op perceelsniveau een haalbare maatregel is (op basis waarvan de toename van de emissies voorkomen kan worden binnen de ruimtelijke grenzen die het plan stelt) hangt af van twee factoren: de vulgraad op het bouwvlak en de grootte van de percelen. Door middel van een gevoeligheidsanalyse is in dit MER in beeld gebracht wat de effecten zijn van een lagere dan wel hogere vulgraad en een kleiner of groter bouwvlak. De rekenresultaten van deze gevoeligheidsanalyse worden gepresenteerd in tabel 5.5.

Tabel 5.5 Effect van vulgraad op gebiedsemissies (kg/jaar) in scenario 7 (in het plangebied 2014)

Totale emissie en verandering t.o.v. huidige gebiedsemissie	Huidig bouwvlak	Bouwvlak van 1,5 ha	Bouwvlak van 2,0 ha
<i>Huidige gebiedsemissies</i>	470.000		
Werking van interne saldering bij een vulgraad van 30%	245.000 (-225.000)	305.000 (-165.000)	
Werking van interne saldering bij een vulgraad van 40%	305.000 (-165.000)	380.000 (-90.000)	
Werking van interne saldering bij een vulgraad van 50%	370.000 (-100.000)	455.000 (-15.000)	
Werking van interne saldering bij een vulgraad van 60%	430.000 (-40.000)	515.000 (+45.000)	

Bij het mechanisme van intern salderen geldt, dat als alle bouwvlakken in het plangebied 2014 voor 50% zouden worden gevuld met dierenverblijven, de gebiedsemissie door het toepassen van de nieuwere (schonere) stalsystemen zou dalen van 470.000 naar 370.000 kg/jaar. Als de bouwvlakken kleiner dan 1,5 hectare gebruik zouden maken van de wijzigingsbevoegdheid en

dierverblijven zouden bijbouwen tot 50% van 1,5 hectare, dan zou de gebiedsemissie iets dalen naar 455.000 kg/jaar.

In Bijlage 5 wordt een gedetailleerde onderbouwing gegeven van een redelijkerwijs maximaal mogelijke vulgraad in de intensieve veehouderij van 50%. Empirisch is vastgesteld dat op een perceel met kippen en/of varkens het bebouwd oppervlak niet meer zal kunnen zijn dan 50% van het bouwvlak.

Bij het onderzoek voor interne saldering is uitgegaan van het plangebied 2014 in plaats van het hele buitengebied van Someren zoals met de scenario's met externe saldering. Het plangebied wijkt namelijk met betrekking tot interne saldering substantieel af van het integrale buitengebied van de gemeente. Dit komt omdat er in het plangebied 2014 overwegend varkens en kippen worden gehouden. Alleen op beperkte schaal komen er rundveestallen voor in de percelen die onderdeel uitmaken van het plangebied 2014. Daarom is een analyse gemaakt van de gebiedsemissies vanuit het plangebied 2014, zoals die worden beïnvloed door de vulgraad van de percelen.

Omdat er in het bestemmingsplan een gebruiksregel is opgenomen die voorkomt dat bij interne saldering de emissie toe kan nemen, is hiermee afdoende aangetoond dat de veehouderij in het plangebied 2014 van de gemeente Someren, ook op basis van interne saldering, gebruik kan maken van de ruimtelijke mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, zonder dat de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar komen.

5.3.2 Effecten op de depositie ten opzichte van het huidig gebruik

In de scenario's die zijn gebaseerd op externe saldering kan (in tegenstelling tot bij interne saldering, zie hierboven) niet worden uitgesloten dat een perceel, op individuele basis, zal groeien. Op projectbasis wordt deze lokale groei mogelijk gemaakt door de externe saldering. Daarom zijn er voor scenario 5 en 6, in aanvulling op de emissieberekeningen, ook depositieberekeningen uitgevoerd.

Uit de berekeningen blijkt dat voor de Natura 2000-gebieden geldt dat het uitbreiden van de veehouderijbedrijven in het plangebied, zonder gebruik te maken van de mogelijkheden die door de techniek worden geboden, tot resultaat heeft dat de depositie toeneemt in het gehele Natura 2000-gebied. In alle kwalificerende habitats zou er dan sprake kunnen zijn van een toename van de depositie met meer dan 200 mol N/ha/jaar. De in de onderstaande tabellen opgenomen rekenresultaten van uitgevoerde berekeningen tonen het volgende aan met betrekking tot de depositie van stikstof in de Strabrechtse Heide & Beuven, Weerter- en Budelerbergen & Ringselven, de Groote Peel en de Deurnsche Peel & Mariapeel.

Gezien de afstand tot de bedrijven in het plangebied is er, als de maatregelen uit de Brabantse stikstofverordening worden toegepast op een aannemelijke dynamiek binnen de populatie van agrarische ondernemers, in deze gebieden wel sprake van een afname van de depositie.

Tabel 5.6 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen Strabrechtse Heide & Beuven (ten opzichte van het huidige gebruik): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

Toename / afname	Verschil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase alternatief	Scenario's op het planalternatief	
			Scenario 5: saldering icm techniek op nieuwe stallen	Scenario 6: saldering icm techniek op alle stallen
+	>10	1504	0	0
+	0-10	0	0	0
-	0-1	0	0	0
-	>1	0	1504	1504

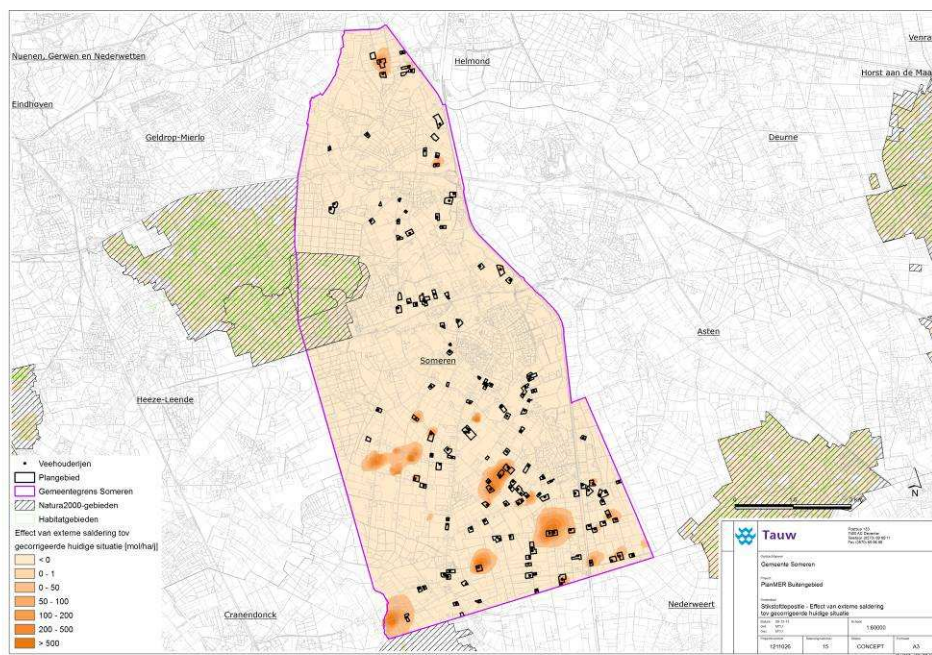
Tabel 5.7 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (ten opzichte van het huidige gebruik): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

Toename / afname	Verschil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase alternatief	Scenario's op het planalternatief	
			Scenario 5: saldering icm techniek op nieuwe stallen	Scenario 6: saldering icm techniek op alle stallen
+	>10	253	0	0
+	0-10	0	0	0
-	0-1	0	0	0
-	>1	0	253	253

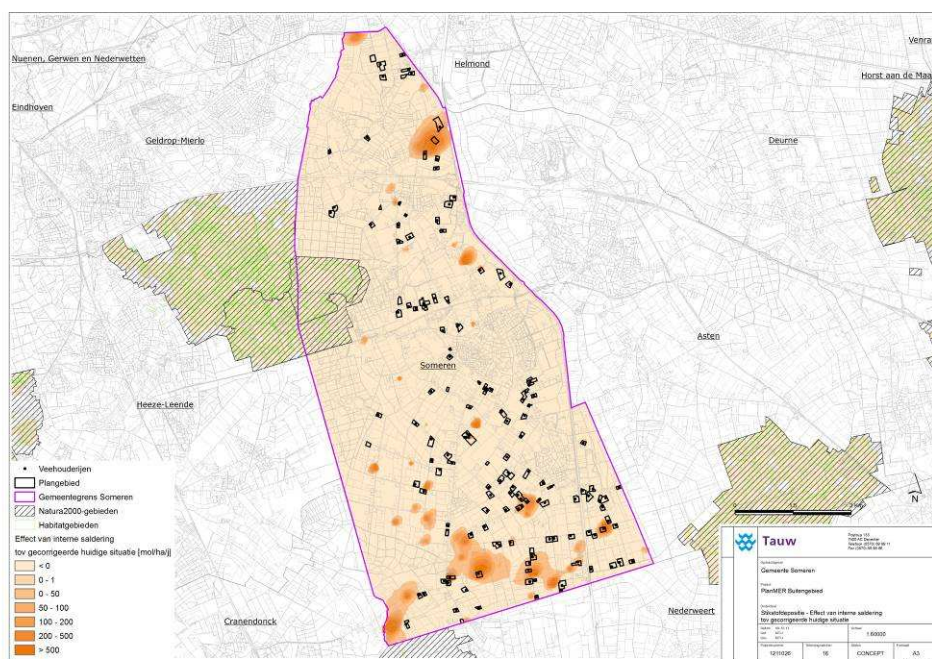
Tabel 5.8 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen de Groote Peel (ten opzichte van het huidige gebruik): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

Toename / afname	Verschil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase alternatief	Scenario's op het planalternatief	
			Scenario 5: saldering icm techniek op nieuwe stallen	Scenario 6: saldering icm techniek op alle stallen
+	>10	1201	0	0
+	1-10	0	0	0
+	0-1	0	0	0
-	0-1	0	0	0
-	>1	0	1201	1201

Globale gebiedsgerichte berekeningen tonen weer aan dat er in scenario 5, dat uitgaat van de maatregelen aan nieuw te bouwen stallen, met de daarbij behorende emissiereductie, er in het plangebied voldoende salderingsruimte aanwezig is om een wijzigingsbevoegdheid tot 1,5 hectare mogelijk te maken. In aanvulling op de MER-2013 is deze keer ook berekend wat het effect zou zijn van de inzet van diezelfde technieken op alle stallen (dus ook de bestaande stallen). De resultaten van die verspreidingsberekeningen zijn weergegeven in figuur 5.3 en 5.4. Vergelijking van de berekende geografische verspreidingspatronen binnen de gemeente laten zien dat de lokale effecten beperkt zijn en zich niet uitstrekken tot over de kwalificerende habitats in de directe omgeving.

Figuur 5.3 Scenario 5: effect op de depositie, ten opzichte van het huidig gebruik, dat voortkomt uit de inzet van technische maatregelen op nieuw te bouwen stallen (in combinatie met een maximaal bouwvlak van 1,5 hectare)

Figuur 5.4 Scenario 6: effect op de depositie, ten opzichte van het huidige gebruik, dat voortkomt uit de inzet van technische maatregelen op nieuwe en bestaande stallen (in combinatie met een maximaal bouwvlak van 1,5 hectare)

De maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het vertrekpunt van de planvorming oorspronkelijk bood, leiden dus tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden in de directe omgeving van het plangebied. Dit is aangetoond met doorrekenen van het zogenaamde worstcasescenario. Echter, het is aangetoond dat het niet realistisch is om te verwachten dat van deze maximale ontwikkelingsmogelijkheden gebruik gemaakt kan worden. De gebruiksregeling in het bestemmingsplan borgt dat er vanuit het buitengebied van de gemeente geen toename op zal treden van de deposities op de kwalificerende habitats. Dit betekent dat het bestemmingsplan buitengebied 2014 als zodanig, maar ook in combinatie met het bestemmingsplan buitengebied 2013, uitvoerbaar is.

5.3.3 Verschil ten opzichte van de autonome ontwikkeling

In de onderstaande tabellen zijn de effecten op de depositie vergeleken ten opzichte van de autonome ontwikkelingen zoals die worden voorgeschreven door het Besluit huisvesting. In de autonome ontwikkeling is er dus al wel sprake van een zekere daling van de emissie. Dat verklaart dat de afname van de depositie ten opzichte van de autonome ontwikkeling, zoals berekend voor een reële dynamiek in het buitengebied van Someren, iets minder is dan de afname ten opzichte van de huidige situatie.

Dit speelt met name in Weerter- en Budelerbergen & Ringselven, maar ook in de Groote Peel zoals blijkt uit de resultaten die zijn weergegeven in de onderstaande tabellen.

Tabel 5.9 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen Strabrechtse Heide & Beuve (ten opzichte van de autonome ontwikkelingen): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

Toename / afname	Verschil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase alternatief	Scenario's op het planalternatief	
			Scenario 5: saldering icm techniek op nieuwe stallen	Scenario 6: saldering icm techniek op alle stallen
+	>10	1504	0	0
+	0-10	0	0	0
-	0-1	0	14	9
-	>1	0	1490	1495

Tabel 5.10 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (ten opzichte van de autonome ontwikkelingen): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

Toename / afname	Verschil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase alternatief	Scenario's op het planalternatief	
			Scenario 5: saldering icm techniek op nieuwe stallen	Scenario 6: saldering icm techniek op alle stallen
+	>10	253	2	1
+	0-10	0	45	40
-	0-1	0	206	212
-	>1	0	0	0

Tabel 5.11 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen de Groote Peel (ten opzichte van de autonome ontwikkelingen): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

Toename / afname	Verschil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase alternatief	Scenario's op het planalternatief	
			Scenario 5: saldering icm techniek op nieuwe stallen	Scenario 6: saldering icm techniek op alle stallen
+	>10	1201	0	0
+	1-10	0	330	300
+	0-1	0	310	330
-	0-1	0	549	569
-	>1	0	12	5

5.4 Effecten Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten (passende beoordeling)

In omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. In de volgende paragrafen leest u wat de effecten zijn op deze gebieden, van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt.

Toetsing

- De toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 19J van de Natuurbeschermingswet 1998
- Natura 2000-gebieden zijn getoetst aan instandhoudingsdoelen
- Beschermde Natuurmonumenten zijn getoetst aan de 'oude doelen'
- Beschermde Natuurmonumenten die nog niet officieel zijn aangewezen als Natura 2000-gebied, zijn zowel aan de 'oude doelen' van het Beschermde Natuurmonument als aan de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 getoetst

5.4.1 Natura 2000-gebieden

De ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kunnen van invloed zijn op verschillende typen gevoeligheden van Natura 2000-gebieden. Deze mogelijke effecten zijn schematisch samengevat in tabel 5.3. In de navolgende alinea's zijn de effecten verder toegelicht. De effecten zijn beoordeeld aan de hand van de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden (zie bijlage 6). Op basis van de ontwikkelingsmogelijkheden worden overige effecten, zoals hydrologische effecten, niet verwacht.

Tabel 5.12 Mogelijke effecten van ontwikkelingsmogelijkheden op gevoeligheden van Natura 2000-gebieden.**Legenda: 'X' = mogelijk effect. '-' = geen effect. De nabijgelegen gebieden zijn benoemd in tabel 5.2**

Ontwikkelingsmogelijkheid	Mogelijk effect	Gevoeligheid	
		Verzuring en vermesting	Verstoring
Uitbreiding agrarische bouwvlakken	Toename stikstofdepositie	x	-
	Toename betreding	-	x
Intensivering recreatief medegebruik	Toename stikstofdepositie door recreatief verkeer	x	-
Mogelijk beïnvloede Natura 2000-gebieden		Alle nabijgelegen gebieden	Alle nabijgelegen gebieden

Verzuring en vermesting

Verzuring en vermesting kunnen worden veroorzaakt door:

- Uitbreiding van agrarische bouwvlakken
- Intensivering van recreatief verkeer

Uitbreiding agrarische bouwvlakken

Uitbreiding van agrarische bouwvlakken kan leiden tot toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. (Significant negatieve) effecten op instandhoudingsdoelen door uitbreiding van bouwvlakken zijn echter uitgesloten, omdat:

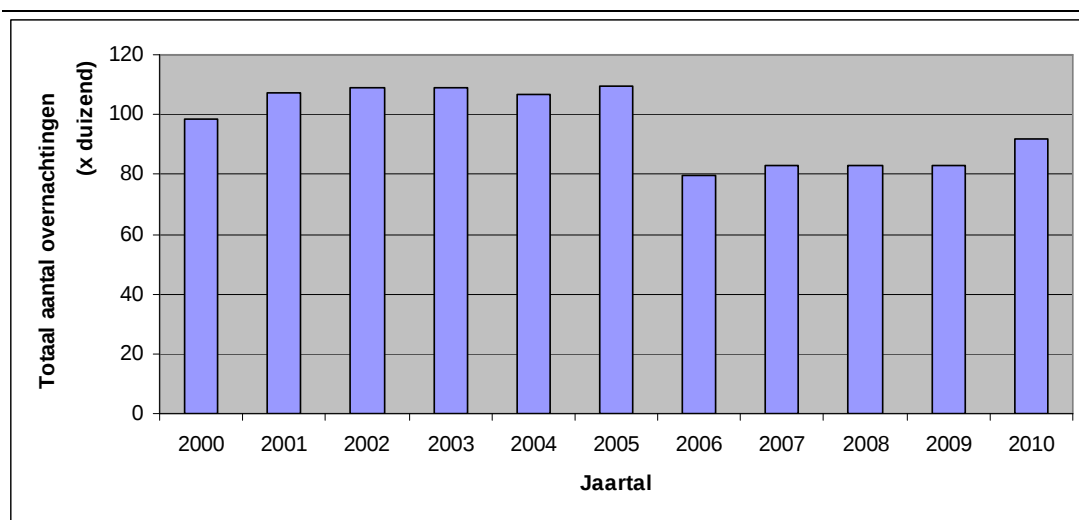
- Uit de modellering van het reële scenario blijkt dat er geen toename van stikstofdepositie is op de aangewezen habitattypen (zie figuur 5.4)
- De aangewezen habitat- en vogelrichtlijnsoorten zijn minder gevoelig voor stikstofdepositie dan de habitattypen

Intensivering recreatief verkeer

Door de uitbreidingsmogelijkheden van recreatief medegebruik kan de recreatiedruk toenemen. Dit kan leiden tot intensivering van recreatief verkeer. Daardoor kan de stikstofdepositie in Natura 2000-gebied toenemen. (Significant negatieve) effecten op instandhoudingsdoelen door intensivering van recreatief verkeer zijn echter uitgesloten, omdat:

- Uit berekening blijkt dat het aandeel van stikstofdepositie ten gevolge van recreatief verkeer verwaarloosbaar klein (<0,1%) is ten opzichte van het aandeel van stikstofdepositie ten gevolge van agrarische bouwvlakuitbreiding
- Er is sinds 2010 geen toenemende trend in aantal recreatieve overnachtingen in gemeente Someren. Het aantal recreatieve overnachtingen in de periode 2006-2010 is zelfs fors lager

dan het aantal in de periode 2000-2005. Een wezenlijke toename in het aantal recreanten wordt daarom voor de komende jaren ook niet verwacht (zie figuur 5.3)

Figuur 5.5 Totaal aantal recreatieve overnachtingen per jaar in gemeente Someren [gemeente Someren, 2012]

Verstoring

Recreatief medegebruik kan leiden tot verstoring door bijvoorbeeld geluid, licht, trilling of optische verstoring. Dit kan op twee manieren:

1. Toename betreding
2. Toename van recreatief verkeer

Toename betreding

Uitbreiding van recreatief medegebruik kan leiden tot betreding in Natura 2000-gebieden. Dit kan kwalificerende soorten verstoren middels geluid, licht, trilling of optische verstoring. Verstoring heeft vooral effect op vogels. Ook kan de betreding leiden tot vertrapping of vervuiling van kwetsbare plantengemeenschappen in kwalificerende habitattypen. Effecten op instandhoudingsdoelen zijn echter uitgesloten omdat:

- Op basis van de trend in het aantal recreatieve overnachtingen tussen 2000 en 2010, wordt geen wezenlijk toename aan recreanten verwacht [gemeente Someren, 2012]
- Eventuele toename van recreatiedruk is verwaarloosbaar ten opzichte van het bestaand (recreatief) gebruik
- Het behoud van natuurwaarden is vastgelegd als regel in de bestemmingen van het Natura 2000-gebied binnen de gemeente
- Eventuele toename van recreatiedruk zal zich beperken tot de paden en wegen in de omliggende Natura 2000-gebieden
- De gebieden worden zó beheerd en gezoneerd, dat recreatie druk niet leidt tot aantasting van kwetsbare natuurwaarden

Toename recreatief verkeer

Toename aan recreatief verkeer kan tot verstoring van kwalificerende soorten (vooral vogels). Effecten op instandhoudingsdoelen zijn echter uitgesloten, omdat:

- De redenen zoals genoemd in de bovenstaande alinea 'toename betreding'

Voor het Natura 2000-gebied Stabrechtse Heide & Beuven (dat deels binnen de gemeentegrenzen valt) bestaat er al geruime tijd een intergemeentelijk overleg over het beheer van dit gebied. Een belangrijk onderdeel van dit overleg heeft betrekking op de toegankelijkheid van het gebied, in relatie tot de extra kwetsbare kwalificerende habitats. Een belangrijke uitkomst van dit overleg is dan ook dat de betrokken gemeentes de aangegeven wandel en fietspaden aanpassen daar waar de aard, de eigenschappen en de staat van instandhouding daar om vragen. Deze afspraken zijn vastgelegd in het concept beheerplan Strabrechtse Heide & Beuven / het projectplan Uitvoeringsmaatregelen verdrogingsbestrijding (GGOR) Strabrechtse Heide. Overige mogelijke mitigerende maatregelen zijn: het tijdelijk afsluiten van delen van het gebied waar veel broedvogels voorkomen, eventuele nieuwe toegangswegen zo aanleggen dat kwetsbare delen worden ontzien, honden en fietsers niet toestaan en 's nachts het gebied afsluiten.

Op basis van deze mitigerende maatregelen kan extra verstoring worden voorkomen, en wordt zelfs verwacht dat, ondanks een beperkte lokale toename van de toeristische mogelijkheden in Someren (en de buurgemeentes) dat de verstoring af kan nemen.

5.4.2 Beschermde natuurmonumenten

De ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kunnen van invloed zijn op de 'oude doelen' van Beschermde natuurmonumenten. Deze mogelijke effecten zijn schematisch samengevat in tabel 5.11. In de navolgende alinea's zijn de effecten verder toegelicht.

Tabel 5.13 Mogelijke effecten van ontwikkelingsmogelijkheden op 'oude doelen' van Beschermde natuurmonumenten.

Legenda: 'X' = mogelijk effect. '-' = geen effect.

Ontwikkelings- mogelijkheid	Mogelijk effect	'Oude doelen'		
		Planten en voedselrijkdom	Vogels	Natuurschoon
Uitbreiding agrarische bouwvlakken	Toename stikstofdepositie	x	-	-
	Toename stikstofdepositie door verkeer	x	-	-
Intensivering recreatief medegebruik	Toename betreding	-	x	x
Mogelijk beïnvloede gebieden		Alle nabijgelegen gebieden	Alle nabijgelegen gebieden	Alle nabijgelegen gebieden

Planten en voedselrijkdom

Dit doel is zeer vergelijkbaar met de bescherming van de gevoeligheden 'verzuring' en 'vermesting' van Natura 2000-gebieden, zoals op de voorgaande pagina is benoemd. Het kan worden beïnvloed door toename van stikstofdepositie door:

- Uitbreiding van agrarische bouwvakken
- Toename van recreatief verkeer door intensivering van recreatief (mede)gebruik

Uitbreiding agrarische bouwvlakken

Uitbreiding van agrarische bouwvlakken kan leiden tot toename van stikstofdepositie in Beschermde Natuurmonumenten. Effecten op planten(gemeenschappen) en voedselrijkdom zijn echter uitgesloten, omdat:

- Nabijgelegen Beschermde Natuurmonumenten ('Beuven' en 'Sarsven en de Banen') zijn tevens aangewezen als Natura 2000-gebied. Uit de modellering van het reële scenario blijkt dat er geen toename van stikstofdepositie is op de aangewezen habitattypen binnen deze gebieden
- Overige natuurwaarden binnen de nabijgelegen Beschermde Natuurmonumenten zijn minder gevoelig voor stikstofdepositie

Intensivering recreatief verkeer

Effecten op voedselarme milieus door intensivering van recreatief verkeer zijn uitgesloten. De redenen hiervoor zijn genoemd in paragraaf 5.4.1 alinea 'verzuring en vermesting'.

Vogels

Intensivering van recreatief gebruik kan effect hebben op broed- rust- en foerageergebied van vogels en de hiervoor noodzakelijke rust. Dit doel is zeer vergelijkbaar met de gevoeligheid 'verstoring' van Natura 2000-gebied. Effecten op dit doel zijn dan ook uitgesloten om gelijke redenen als genoemd in paragraaf 5.4.1, alinea 'verstoring'.

Natuurschoon

Intensivering van recreatief gebruik kan effect hebben op natuurschoon middels betreding en vervuiling door recreanten. Effecten op natuurschoon zijn uitgesloten. De redenen hiervoor zijn gelijk aan de punten die zijn genoemd onder de bovenstaande alinea 'vogels'.

5.4.3 Conclusie

Het bestemmingsplan buitengebied 2014 is, ook in combinatie met de ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt in de rest van het buitengebied van de gemeente Someren, wat betreft de bescherming van Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten, uitvoerbaar. De beschermde natuur- en landschapswaarden zijn voldoende vastgelegd in de bestemmingsplanregels. Verder is, op basis van een set randvoorwaarden voor de te verwachten dynamiek in het gebied, modelmatig vastgesteld dat er, als die randvoorwaarden gerespecteerd worden, er geen sprake zal zijn significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden in de directe omgeving. Dat betekent dat er ook op de gebieden die verder weg liggen geen effecten op kunnen treden. Daarnaast worden er geen andere ontwikkelingen mogelijk gemaakt die schadelijk zullen zijn voor Natura 2000-gebieden of Beschermde natuurmonumenten. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

5.5 Effecten beschermde soorten Flora- en faunawet

Bij toetsing aan de Flora- en faunawet wordt doorgaans gekeken naar overtreding van verbodsbepalingen, en de hieruit volgende ontheffingsplicht. Bij een bestemmingsplan zal hiervan geen sprake zijn. In dit geval wordt bepaald of de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt redelijkerwijs uitvoerbaar zijn op dit punt.

5.5.1 Belang van het plangebied als leefgebied

Het leefgebied van zwaardere beschermde soorten die voorkomen binnen het studie- en plangebied is grofweg onder te verdelen in de groepen:

- Bos- en natuurgebieden
- Agrarisch gebied
 - Landschapselementen zoals houtwallen en -singels, bosjes en randbeplanting
 - Overige delen van het agrarisch gebied

Soorten die vooral voorkomen in bos- en natuurgebieden zijn vooral gebaat bij de planologische bescherming van deze gebieden. In voorliggend bestemmingsplan komen dergelijke bos- en natuurgebieden niet voor, waardoor er geen belemmeringen zijn vanuit uitvoerbaarheid.

Een groot deel van de soorten die voorkomen in het agrarisch gebied (zie bijlage 6) leeft vooral in en om landschapselementen, en ook op bouwvlakken. Dit leefgebied wordt beschermd door de bestemming van landschapselementen. Binnen deze bestemming wordt bebouwing tot het minimum beperkt. Er zijn daarom betreft Flora- en faunawet geen beperkingen voor de uitvoerbaarheid van deze bestemming.

Bescherming van het leefgebied van soorten die tevens voorkomen in overige delen van het agrarisch gebied (zie bijlage 6) is in de bestemmingsplanregels slechts beperkt vastgelegd. Dit is ook niet noodzakelijk. Ontwikkelingsmogelijkheden die effect kunnen hebben op deze soorten zijn vooral beperkt tot agrarische bouwblokken. Lokaal kunnen de volgende typen werkzaamheden effect hebben op beschermde soorten: bouw- en sloopwerkzaamheden, het kappen van beplanting of het kleinschalig aanpassen van ontwatering. Hoewel door het lokale karakter van deze ontwikkelingen de duurzame instandhouding op gebiedsniveau niet snel in het geding is, kan bij uitvoering wel sprake zijn van een overtreding van verbodsbepalingen Flora- en faunawet en een daaruit volgende ontheffingsplicht.

5.5.2 Uitvoeringspraktijk

In het bestemmingsplan buitengebied zijn geen mogelijkheden opgenomen voor grootschalige ingrepen in groenstructuren, bebouwingsstructuren en het watersysteem. De ontwikkelingsmogelijkheden zijn kleinschalig van karakter en beperken zich tot ontwikkelingen op of nabij bestaande bebouwing, zoals agrarische bouwblokken. Lokaal kunnen daarbij, door bouw- en sloopwerkzaamheden, het kappen van beplanting of het kleinschalig aanpassen van ontwatering, effecten optreden op beschermde soorten. Dit geldt met name voor de soorten waarvoor het agrarisch gebied een belangrijk deel uitmaakt van het leefgebied. Hoewel door het lokale karakter van deze ontwikkelingen de duurzame instandhouding op gebiedsniveau niet snel in het geding is, kan er sprake zijn van een overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet en een daaruit volgende ontheffingsplicht.

Uitvoeringspraktijk

De uitvoeringspraktijk van de ontheffingverlening Flora- en faunawet leert dat er doorgaans een duidelijke voorkeur is voor het zoveel mogelijk voorkomen of beperken van de negatieve effecten. Dit geldt dan ook als voorwaarde voor het voorkomen van een ontheffingsplicht of het verkrijgen van een ontheffing als dit onverhoopt toch nodig is. Voor alle genoemde beschermde soorten bestaan er in de praktijk ruime mogelijkheden om effecten te voorkomen of te minimaliseren door een passende locatiekeuze, inrichting en uitvoeringstijdstip. Zo nodig kunnen aanvullend ook andere mitigerende (verzachtende) maatregelen worden getroffen zoals het aanbieden van alternatieve broedgelegenheid (bijvoorbeeld nestkasten) en kan de kwaliteit van het omringende leefgebied worden behouden of zelfs verbeterd. Dit betekent wel dat bij de aanwezigheid van beschermde soorten een gericht plan en/of werkprotocol dient te worden ontwikkeld, waarbij de aanwezige waarden worden ontzien en het leefgebied wordt ingepast in de ruimtelijke ontwikkeling.

Jurisprudentie¹⁷ laat zien dat voor categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten of overige tabel 3-soorten met een negatieve trend niet zondermeer ontheffingen worden afgegeven. Onderstaande tabel geeft daarom een overzicht van de maatregelen die getroffen kunnen worden indien verblijfplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) mogelijk worden aangetast van te verwachten tabel 3-soorten en vogels. Omdat voor vogelsoorten ad-hoc maatregelen vaak moeilijker inpasbaar zijn, verdient het aanbeveling om een gericht gebiedsdekkend plan te ontwikkelen. Onderdeel van een dergelijk plan is versterking van de populatie in het gebied. Hierdoor zullen effecten op de staat van instandhouding minder snel optreden. Naast het treffen van maatregelen zelf, dienen de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) te worden uitgevoerd.

Tabel 5.14 Inschatting van geschikt leefgebied, effectbepaling en voorbeelden mogelijke mitigerende maatregelen van enkele soorten (niet limitatief).

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Buizerd, havik, slechtvalk, sperwer, boomvalk en wespendif	Op en direct rond agrarische bouwvlakken is doorgaans hoogopgaande beplanting aanwezig. Buizerd, sperwer en boomvalk zijn wat minder kritisch qua locatiekeuze kunnen in deze erfbeplanting tot broeden komen. De wespendif zal met name rustige, meer aaneengesloten bossen verkiezen als leefgebied en naar alle waarschijnlijk niet binnen het plangebied van dit bestemmingsplan voorkomen (agrarische bouwvlakken). Slechtvalken hebben hoge masten en hoge gebouwen met daarin nestkasten nodig om in te broeden. Deze soort zal incidenteel in het plangebied aanwezig zijn.	Bij het kappen van hoge bomen op en langs agrarische bouwvlakken verdwijnt nestgelegenheid en mogelijk een jaarrond beschermd nest.	Niet van toepassing mits voldoende bomen en bosschages op en rond deze agrarische bouwvlakken blijven staan. Eventueel aanplanten van bomen en bosschages. Zie ook soortenstandaard ¹⁸ .

¹⁷ RvS-uitspraak 201104809/1/T1/A3

¹⁸ Bron: <http://www.hetInVloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/soortenstandaards>

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Ransuil	Boschages en dichte naaldbomen in tuinen zijn geschikt als nestlocatie en vaste rust- en verblijfplaats. Voldoende nesten van zwarte kraai en ekster die als nest van de ransuil kunnen dienen. Uitgestrekt agrarisch gebied biedt voldoende foerageermogelijkheden.	Door het kappen van bomen verdwijnt broedgelegenheid en mogelijk een jaarrond beschermde verblijfplaats.	Behoud van voldoende boschages en open landschap om te foerageren. Eventueel aanplanten van bomen in de nabijheid van geschikt foerageergebied.
Steenuil	Het plangebied biedt geschikt leefgebied in de vorm van erven met schuren die in nestgelegenheid voorzien. In 2012 broedden circa 20 paar steenuilen binnen het plangebied ¹⁹ . De meeste in nestkasten, slechts 3 broedgevallen werden buiten nestkasten gevonden. Boerderijen met bomenrijen, paaltjes, grasland, rommelhoekjes voorzien in geschikt foerageergebied.	Zeer gevoelig voor ruimtelijke ontwikkelingen door de onlosmakelijke samenhang tussen de vaste verblijfplaats en de functionele leefomgeving (foerageergebied) in de directe omgeving van de vaste verblijfplaats.	Inventariseren van territoria van steenuilen. Plekken waar geen steenuilen zitten of waar gebouwd wordt geschikt maken voor steenuilen in combinatie met het aanbieden van alternatieve vaste verblijfplaatsen (nestkasten). Zie ook soortenstandaard.
Kerkuil	Bekend is dat binnen het plangebied enkele territoria van kerkuilen voorkomen (in 2012 ging het om 3 broedgevallen in een nestkast, bron: zie voetnoot 17). Het plangebied biedt geschikt leefgebied in de vorm van erven met schuren die in nestgelegenheid voorzien. Boerderijen met bomenrijen, paaltjes, grasland, rommelhoekjes en uitgestrekt agrarisch gebied voorzien in geschikt foerageergebied.	Gevoelig voor ruimtelijke ontwikkelingen. Vergelijkbaar met steenuil maar kerkuil is in staat om vliegend foerageergebieden te bereiken die verder van zijn vaste verblijfplaats af liggen.	Inventariseren van territoria van kerkuilen. Op plekken waar geen kerkuilen zitten of waar gebouwd wordt kan een alternatieve vaste verblijfplaats (nestkast) worden aangeboden in een gebouw dat geschikt is als broedlocatie en binnen het bereik van geschikt foerageergebied ligt. Zie ook soortenstandaard.

¹⁹ Jaarverslag 2012, Vrijwillige bescherming kerkuil en steenuil in Noord-Brabant. Brabants Landschap, 2012.

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Rugstreeppad, poelkikker, kamsalamander en Alpenwatersalamander	Geschikt leefgebied komt voor in het gehele gebied. Voortplantingswateren bestaan uit de -kleine- watergangen. Landhabitat kan onder andere bestaan uit schuilplaatsen onder of nabij bebouwing.	In staat om snel nieuw leefgebied te koloniseren. Bij de beperkte ruimtelijke ontwikkelingen die het bestemmingsplan toestaat is een kans dat de rugstreeppad het gebied koloniseert, voortzetting van de werkzaamheden is dan in overtreding van de flora- en faunawet. Bij vergraving van watergangen kan schade optreden.	Afschermen van werkgebieden zodat kolonisatie wordt voorkomen. Eventueel aanwezige dieren wegvangen en in tijdelijk alternatief habitat (evt. nieuwe watergangen) uit zetten. Bij vergraving van watergangen dient aangrenzend alternatief leefgebied voorhanden te zijn en/of kunnen de watergangen geschikt gehouden blijven. Zie ook soortenstandaard.
Gierzwaluw, huismus en vleermuizen	Veel type gebouwen (woningen, schuren etc.) herbergen potentiële verblijfplaatsen. Daarnaast kunnen de bomen op en om agrarische bouwvlakken een rol spelen als paarplaats voor de Ruige dwergvleermuis en als onderdeel van vliegroutes.	Bij aantasting verblijfplaatsen (sloop) kunnen effecten optreden. Het bestemmingsplan maakt dat niet rechtstreeks mogelijk. Kap van bomen kan resulteren in aantasting van vliegroutes of paarplaatsen. Ook renovaties of verbouwingen kunnen verblijfplaatsen aantasten.	Mitigerende maatregelen bestaan uit het - na inventariseren - aanbrengen van tijdelijke of permanente alternatieve verblijfplaatsen (vogelkasten of geschikte vleermuiskasten). Zie ook soortenstandaard voor huismus, gierzwaluw, gewone en ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Aantasting van vliegroutes kan voorkomen worden door het (her)plaatsen/of planten van bomen of struikgewas.
Ooievaar	Nestelt op speciale ooievaarspalen of op speciale geprepareerde plekken op daken, bomen in het plangebied lijken niet geschikt te zijn.	Bij aantasting (sloop, renovatie of grote verbouwingen) kunnen effecten optreden. Het bestemmingsplan maakt dat niet rechtstreeks mogelijk.	

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Bittervoorn, kleine - en grote modderkruiper	Geschikt leefgebied komt voor in het gehele gebied. Voortplantingswateren bestaan uit de kleinere en grotere (bittervoorn) watergangen.	Bij vergraving van watergangen kan schade optreden.	Mitigerende maatregelen bestaan uit het creëren van geschikt alternatief leefgebied (watergangen) en/of geschikt houden van de te vergraven watergang en tijdens uitvoering voorkomen van verwonding en doding van individuen. Zie ook soortenstandaard.

Voor tabel 2-soorten kan worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Door tijdig maatregelen te treffen kan ook voor tabel 3-soorten en vogels aangetoond worden dat een overtreding van de verbodsbepalingen effectief kan worden voorkomen.

Op basis van de eisen die aan individuele ontwikkelingen worden gesteld en de praktische mogelijkheden om beschermde soorten in te passen in lokale ontwikkelingen zijn als gevolg van het bestemmingsplan geen wezenlijke effecten op beschermde soorten te verwachten. Dit betekent ook dat geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aan de orde zijn.

Conclusie

Aangaande de Flora- en faunawet zijn er voor het bestemmingsplan geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid. De nieuwbouw en herbouw van stallen, het vergraven van kleine watergangen, renovaties of verbouwingen aan huizen, vergraven van overhoekjes en de kap van bomen kunnen negatieve effecten op beschermde (tabel 2- en 3-) soorten teweeg brengen. Er zijn echter ruimschoots mogelijkheden de negatieve effecten te voorkomen door periodisering (buiten kwetsbare periode werken) en het tijdig treffen van maatregelen, zie onder meer tabel 5.14 hieromtrent. Eventuele negatieve effecten op beschermde soorten kunnen ook dan voorkomen worden door het treffen van maatregelen en periodisering.

Bij afwezigheid van effecten is een ontheffing niet aan de orde. Voorgaande betekent wel dat ook tijdig inzicht moet zijn verkregen of en zo ja welke en voor welke functies beschermde soorten voorkomen in of nabij een locatie waar werkzaamheden plaatsvinden. Hierdoor is het bestemmingsplan op grond van de Flora- en faunawet redelijkerwijs uitvoerbaar. Het effect is neutraal (0).

5.5.3 Conclusie

Op basis van de eisen die aan individuele ontwikkelingen worden gesteld en de praktische mogelijkheden om beschermde soorten in te passen in lokale ontwikkelingen, zijn als gevolg van het bestemmingsplan geen wezenlijke effecten op beschermde soorten te verwachten. Dit betekent dat ook geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aan de orde zijn. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

5.6 Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur

Het bestemmingsplan is *het* instrument dat zorg moet dragen voor de planologische borging van de EHS en soortgelijk beschermde natuurgebieden. Om deze inpassing te beoordelen is getoetst op twee punten:

1. Of de gebieden correct zijn beschermd door regels in het bestemmingsplan en de zonering van bestemmingen overeenkomt met de provinciale zonering van de EHS
2. Of de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan niet leiden tot aantasting van de EHS

5.6.1 Toewijzing op zonering van functies

De EHS is ingepast in de bestemmingen en gebiedsaanduidingen in het bestemmingsplan. Dit is schematisch weergegeven in onderstaande tabel. Voor deze bestemmingen zijn gepaste regels gesteld ter bescherming van natuurwaarden, en er zijn wijzigingsbevoegdheden gesteld om realisatie van Ecologische Verbindingszones. Ook de zonering van EHS is hiermee correct toegepast.

Tabel 5.14 De wijze waarop de Ecologische Hoofdstructuur is ingepast in het bestemmingsplan

Provinciale verordening		Bestemmingsplan	
Noord-Brabant		Enkelbestemming	Dubbelbestemming / aanduiding
Ecologische hoofdstructuur (EHS)	Gerealiseerd	Natuur	waarde – ecologie
		Bos	
		Agrarisch met waarden (natuur)	
	Te realiseren	Agrarisch met waarden (natuur / abiotisch / landschap)	
Attentiegebied EHS			-
		Agrarisch met waarden (natuur / abiotisch / landschap)	-
			waarde – ecologie
Beheergebied EHS	(botanisch waardevol grasland)	Agrarisch met waarden (natuur / abiotisch / landschap)	waarde – ecologie
			-
Zoekgebied ecologische verbindingszone (EVZ)	Te realiseren	Agrarisch	aanduiding – zoekgebied
		Agrarisch met waarden (landschap)	EVZ

5.6.2 Ontwikkelingsmogelijkheden

Uitbreiding agrarische bouwvlakken

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk om agrarische bouwvlakken uit te breiden (via wijziging). Dit kan op twee manieren invloed hebben op de EHS, namelijk:

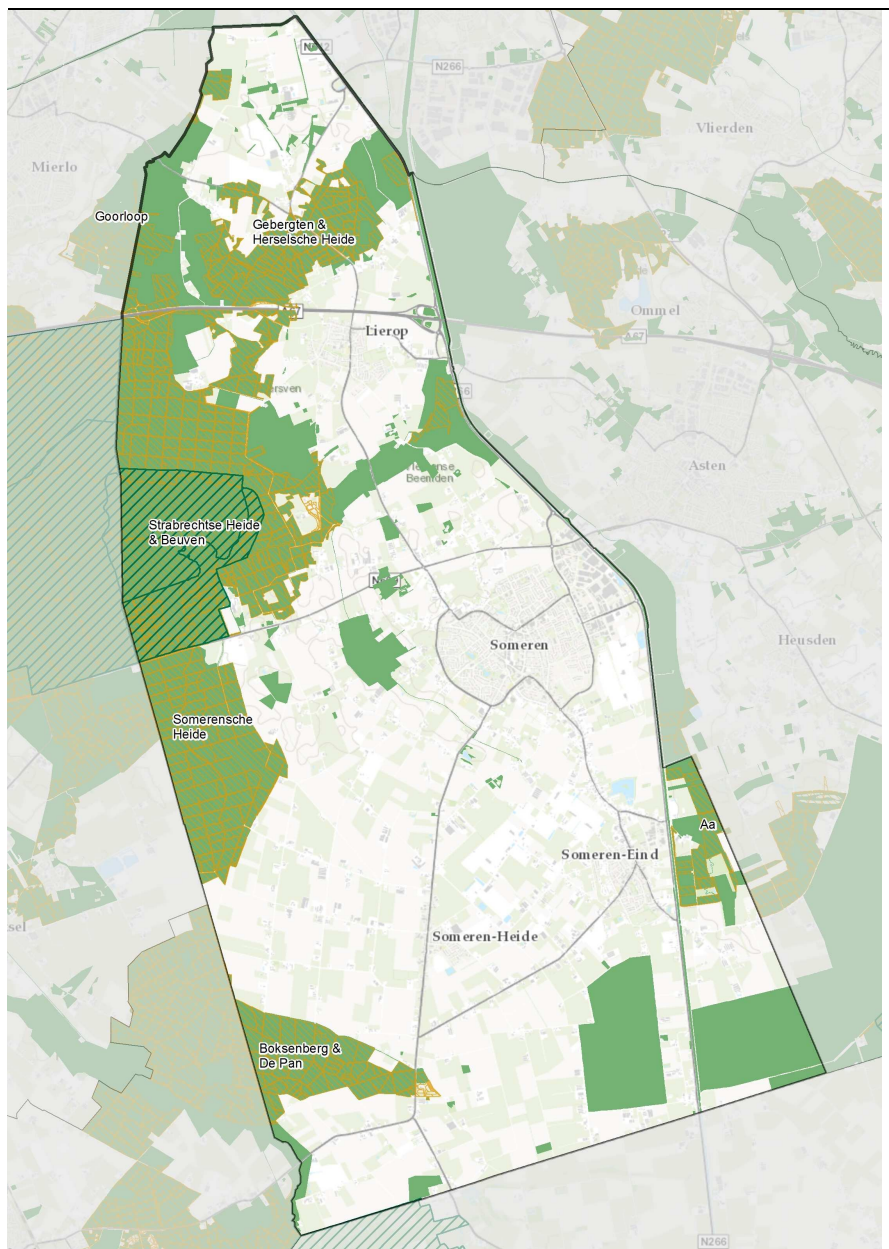
- Direct, door ruimtegebruik
- Indirect, door toename van stikstofdepositie

Direct ruimtegebruik

Voor gebieden binnen de EHS zijn beperkende bouwregels gesteld. Daarom is het niet mogelijk agrarische bouwvlakken uit te breiden in de EHS. De wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS zullen dan ook niet worden geschaad.

Toename stikstofdepositie

Effecten door toename van stikstofdepositie zijn naar verwachting beperkt. Vermesting van de meest gevoelige gebieden, de habitattypen in Natura 2000-gebied, is uitgesloten (zie paragraaf 5.3.2). Hieronder wordt ingegaan op effecten van stikstofdepositie op de voor verzuring gevoelige delen van de EHS (Wav-gebieden).

Figuur 5.6 Voor verzuring gevoelige delen (Wav-gebieden) binnen de EHS

- WAV gebieden
- Natura 2000-gebieden
- Ecologische Hoofdstructuur

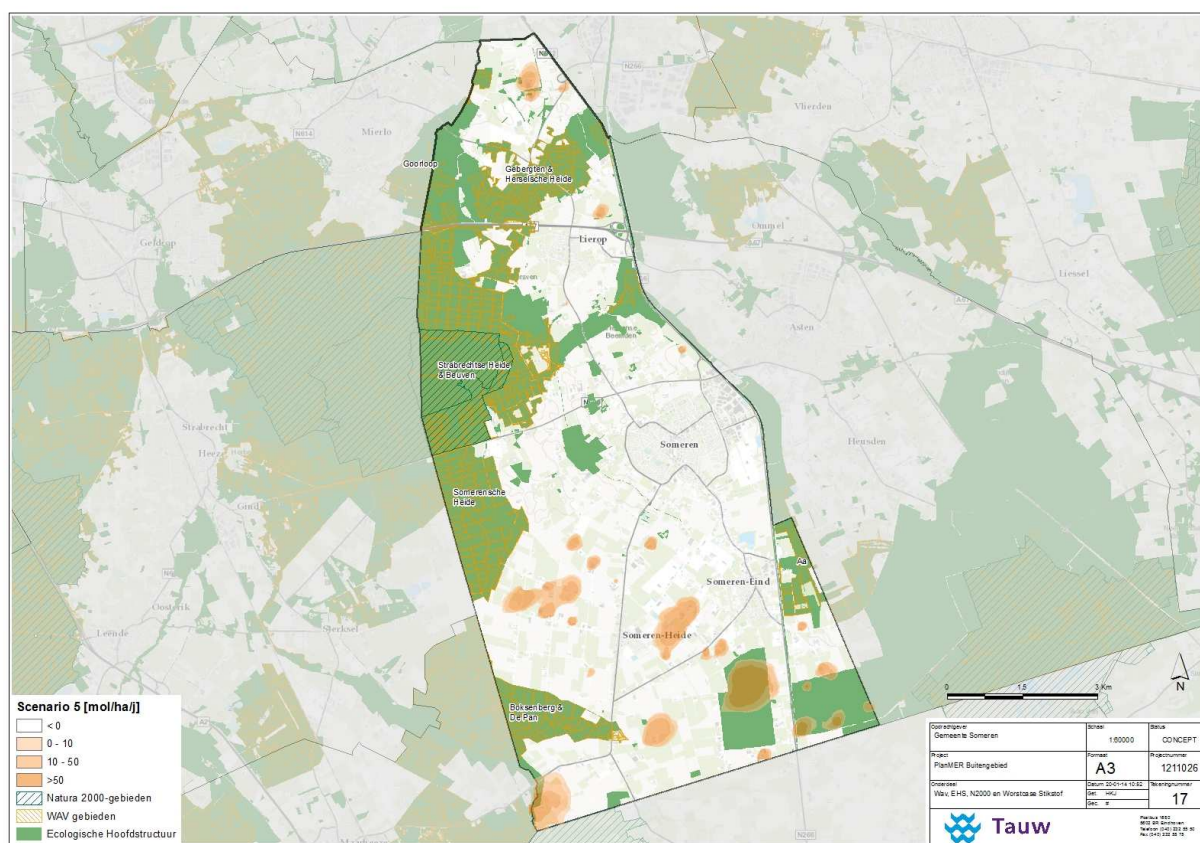
Een groot deel van de stikstofgevoelige delen van de EHS in en rond de gemeente Someren is onderdeel van Natura 2000. Dit betreft met name de Strabrechtse Heide en Beuven en de Weerter- en Budelerbergen en Ringselven. Binnen deze delen van de Wav-gebieden geldt dat de waardevolle stikstofgevoelige vegetaties zijn aangewezen als habitatype met een behouds- of verbeterdoelstelling. Deze zijn behandeld in paragraaf 5.3.2.

De Wav-gebieden buiten Natura 2000-gebieden, bestaan grofweg uit twee categorieën. Enerzijds betreft het grote aaneengesloten bosgebieden op overwegend droge zandgronden, zoals Landgoed Boksenberg en De Pan, Somerensche Heide, Witte Bergen, Gebergten en Herselsche Heide. Anderzijds betreft het nattere natuurgebieden langs beken en in beekdalen, zoals De Oetert en Starkriet langs de Aa, Sang en Goorkens langs de Goorloop en delen van De Pan langs de Sterkselsche Aa, inclusief het waterbergingsgebied de Rummeling.

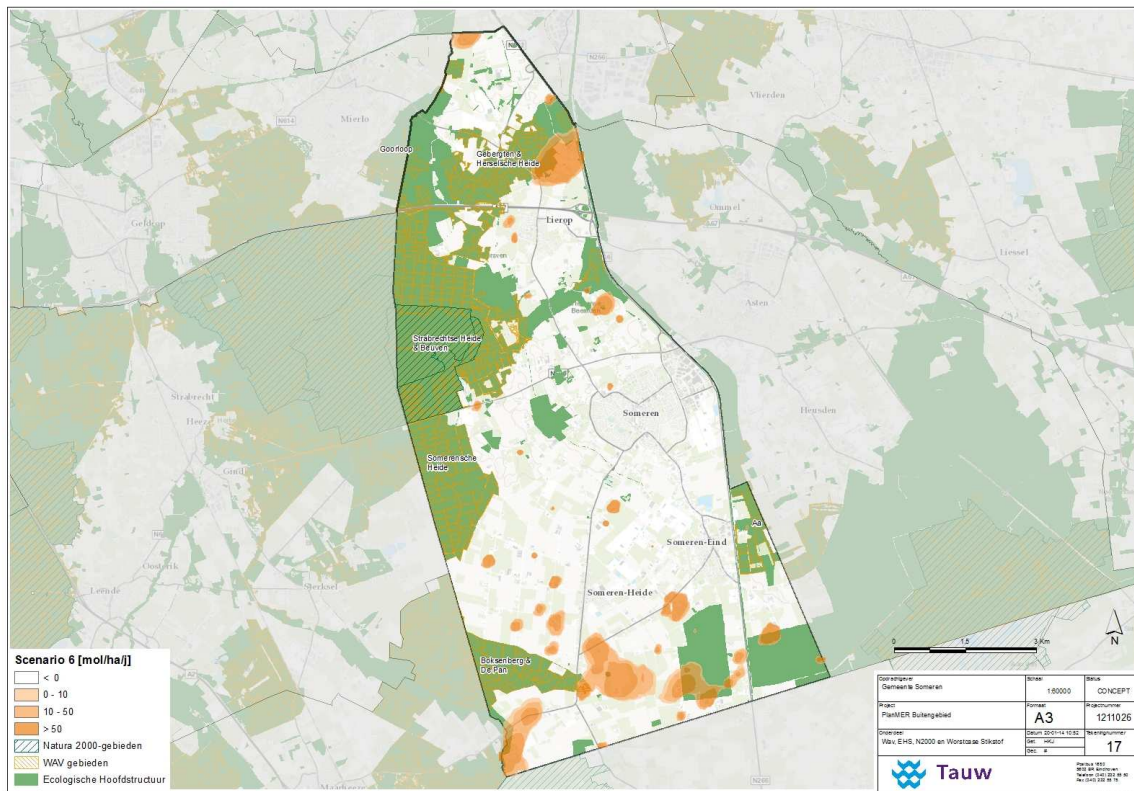
De grote boscomplexen bestaan voor het merendeel uit multifunctionele (productie)bossen. Daarnaast worden deze lokaal afgewisseld met heide en vennen. Voor de bossen gelden binnen de EHS geen strikte behoudsdoelstellingen voor specifieke (stikstofgevoelige) vegetatietypen. Wel wordt in grote delen gestreefd naar een toename van variatie en natuurlijkheid, bijvoorbeeld door het omvormen van eentonige naaldbossen naar gemengd of loofbos. Stikstofdepositie en een beperkte toename daarvan kunnen enige invloed hebben op het karakter van het bos en de ondergroei. Er is echter geen sprake van een wezenlijk effect op de algemene natuurkwaliteit van deze bossen en de soorten die daarin voorkomen, zoals bosvogels, kleine zoogdieren en dergelijke. Ook voor doelen zoals houtproductie of recreatief medegebruik vormt stikstofdepositie geen wezenlijk bezwaar. De binnen de bosgebieden gelegen heideterreinen, vennen en dergelijke herbergen natuurbeheertypen die wel gevoelig zijn voor stikstofdepositie en de toename daarvan. Dit betreft met name vochtige en droge heidevegetaties en zure vennen. Deze zijn vooral te vinden in De Pan en de Somerensche Heide. Evenals vergelijkbare habitatypen binnen Natura 2000-gebieden, kunnen deze natuurbeheertypen bij een toename van stikstofdepositie en het achterwege blijven van effectgerichte maatregelen, een negatief effect ondervinden.

Uit de effecten van de doorgerekende scenario's 5 en 6 (zie figuur 5.7 en 5.8) blijkt dat een toename van stikstofdepositie in voor verzuring gevoelige EHS slechts zeer lokaal aan de orde is. Met name in scenario 6 speelt dit in een klein deel van de Herselsche Heide en in de uiterste oostpunt van de Boksenberg. In beide gevallen is uitsluitend sprake van het natuurbeheertype N16.01 Droog bos met productie (zowel actueel als ambitie). Op deze locaties valt een wezenlijk negatief effect op de wezenlijke waarden van het gebied uit te sluiten en zijn ook geen aanvullende maatregelen nodig.

De beek- en beekdalgebonden natuur bestaat hoofdzakelijk uit (broek)bossen en natte ruigten en graslanden. Deze worden in meer of mindere mate beïnvloed door kwel en/of winterse inundaties met beekwater. Met name wanneer sprake is van kalkrijke kwel of jaarlijkse inundatie dan zal een kleine toename van de stikstofdepositie uit de lucht geen noemenswaardig effect hebben. Kalkrijke kwel zorgt voor een effectieve buffering van verzuring. Bij periodieke inundatie is vooral de kwaliteit van het oppervlaktewater bepalend voor de mate van verzuring en vermessing. In de drogere of meer door regenwater beïnvloede delen van deze gebieden valt echter niet uit te sluiten dat een eventuele toename van stikstofdepositie lokaal zal leiden tot een negatief effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Uit de effecten van de doorgerekende scenario's 5 en 6 blijkt echter dat een toename van stikstofdepositie in voor verzuring gevoelige EHS in de beekdalen niet aan de orde is. Een negatief effect op de wezenlijke waarden van deze gebieden is dus uitgesloten.

Figuur 5.7 Effecten van scenario 5 op de voor verzuring gevoelige delen binnen de EHS

Figuur 5.8 Effecten van scenario 6 op de voor verzuring gevoelige delen binnen de EHS

Intensivering van recreatie

Door de uitbreidingsmogelijkheden van recreatief medegebruik kan de recreatiedruk toenemen. Dit kan leiden tot intensivering van betreding en stikstofdepositie door recreatief verkeer. Dit kan leiden tot aantasting van ecologische waarden en kenmerken van de EHS.

Naar verwachting zal de ontwikkelingsmogelijkheid echter niet op grote schaal worden benut. Er is namelijk geen positieve trend in het aantal recreanten. Het aantal recreatieve overnachtingen per jaar was in de periode 2006-2010 flink lager dan in de periode 2000-2005. Sinds 2006 is de trend in aantallen recreanten stabiel (zie figuur 5.5).

Daarom leidt deze regel op dit punt niet tot beperkingen van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

5.6.3 Conclusie

Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de EHS voldoende ingepast in de gebiedszonering en de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van de EHS. Hierdoor is er geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

6 Milieueffecten overige thema's

In hoofdstuk 5 staan de effecten voor natuur beschreven. Dit hoofdstuk geeft de effecten voor de andere thema's weer. De volgende thema's komen achtereenvolgens aan de orde: Landschap, Cultuurhistorie, Archeologie, Water en bodem, Verkeer en Woon- en leefmilieu (geluid, geur, luchtkwaliteit).

6.1 Methodiek effectenonderzoek

De milieueffecten hebben betrekking op het plan- en studiegebied. De reikwijdte van het studiegebied kan per aspect verschillen. In dit geval wordt het plangebied slechts gevormd door de verspreid liggende percelen (zie figuur 2.1). Voor alle overige thema's geldt dat de referentiesituatie en de effecten van het bestemmingsplan buitengebied 2014 zijn bepaald voor het hele buitengebied van de gemeente Someren. De verspreid liggende percelen kunnen immers niet los worden gezien van de rest van het buitengebied van de gemeente Someren.

Om effecten correct te kunnen bepalen, moet eerst een goede referentiesituatie worden vastgelegd. De referentiesituatie betreft de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Deze zijn eerder in hoofdstuk 3 al globaal beschreven. In dit hoofdstuk wordt voor elk milieuaspect de meer specifieke referentiesituatie toegelicht.

6.2 Beoordelingskader

Tabel 6.1 Beoordelingscriteria

Aspect	Criterium	Beoordeling
Landschap	Mate van aantasting van de landschappelijke karakteristiek.	Kwalitatief
Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde	Mate van aantasting van de cultuurhistorische, archeologische en aardkundige waarden.	Kwalitatief
Water en bodem	Behoud, herstel en ontwikkeling van het bestaande watersysteem, mede in relatie tot het vasthouden en bergen van gebiedseigen water. Zo veel mogelijk vasthouden van gebiedseigen water, terugdringen van verdroging en het bereiken van de algemene waterkwaliteit.	Kwalitatief
Verkeer	Toename / afname hinder, knelpunten binnen verkeersstructuur.	Kwalitatief
Woon en leefmilieu	Overschrijdingen grenswaarden thema's geluid, geur, luchtkwaliteit. Kwalitatieve beschouwing effecten van veehouderijen op gezondheid (luchtkwaliteit, geur en zoönosen ²⁰).	Kwalitatief / kwantitatief

6.3 Landschap

6.3.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In het buitengebied van de gemeente Someren worden vijf landschapstypen onderscheiden (bron: Beeldkwaliteitsplan buitengebied 2011). Een landschapstype is een karakteristieke combinatie van landschapskenmerken en -elementen die in een bepaalde samenhang voorkomen. Someren ligt in het grotendeels verdwenen hoogveengebied van De Peel. Het landschap bestaat uit grote aaneengesloten boscomplexen en natuurgebieden op hogere gronden, met daartussen de lager gelegen beekdalen van de (Kleine) Dommel, de kleine Aa en de Peelrijt die overwegend van zuid naar noord lopen. Op de overgangen van hoog naar laag concentreerden zich van oorsprong de landbouw en bewoning.

²⁰ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen, denk aan Q-koorts of MRSA

De huidige verschijningsvorm van het landschap hangt samen met verschillende aspecten zoals bodem, water en gebruik. In de afgelopen eeuw is het onderscheid tussen de verschillende landschapstypen vervaagd door onder andere een veranderende agrarische bedrijfsvoering. In de gemeente Someren zijn de volgende landschapstypen te onderscheiden:

- Heide- en boslandschap
- Beekdallandschap
- Kampenlandschap
- Oudere heideontginningen
- Jongere heideontginning

Deze landschappen worden hieronder nader beschreven voor wat betreft de karakteristiek van de verschillende landschappen.

Heide- en Boslandschap

Dit landschap is met name aan de westkant van de gemeente Someren te vinden. Tot de twintigste eeuw was de Somerensche Heide een uitgestrekt heidegebied tussen de Strabrechtse Heide en het landbouwgebied van Weert. Door de heide stroomde de voedselarme Peelrijt. Tussen 1920 en 1930 werd de Peelrijt gekanaliseerd en het grootste deel van het gebied omgezet in landbouwgrond. Hier ontstond ook het dorp Someren-Heide. De overgebleven stukken (circa 500 hectare) werden met naaldbout beplant. Momenteel wordt het bos omgevormd tot gemengd bos. Het huidige landschap biedt een afwisseling tussen bos- en heide gebieden (zoals de Somerensche en Lieropse Heide), moerasachtige laagtes, vennen en plassen (zoals de plassen Beuven en Starven).

Beekdallandschap / broekgebieden

De voedselrijke beekdalen rondom Someren werden gebruikt als hooi- en weideland. In de volksmond werden ze aangeduid als beemden. De beekdalen waren van oorsprong onbebouwd. De verkaveling was fijnmazig met singels en houtwallen op de perceelsgrenzen. Het gebied was daarmee uitermate kleinschalig en besloten, in tegenstelling tot de hoger gelegen akkers en de heidevelden. Vanaf de 20^e eeuw zijn veel beekdalen ingrijpend aangepast door het kanaliseren van beken, het plaatsen van stuwen, ruilverkaveling en het in gebruik nemen van de grond voor akkerbouw. De kavelgrensbeplantingen verdwenen en daarmee de karakteristieke kleinschaligheid en beslotenheid.

Het Beekdallandschap is een laag gelegen, nat en kleinschalig landschap. Door het gebied stromen de Kleine Aa, de Sterkelsche Aa en de oude Aa. De beekdalen hebben een open karakter met weinig opgaande begroeiing en zijn ingericht op de afvoer van landbouwwater. Langs de beken zijn hier en daar populierenbosjes en andere kleinschalige landschapselementen te vinden.

De bekensystemen rond Someren zijn landschappelijk zeer waardevol, ook al zijn momenteel de meeste beken niet meer dan rechte sloten (bron: Beeldkwaliteitsplan buitengebied 2011).

Kampenlandschap

Het Kampenlandschap is te vinden ten noorden van Lierop, tussen Lierop en de kern Someren en tussen de kernen Someren en Someren-Einde. Dit landschap heeft een onregelmatige, kleinschalige en halfopen structuur. De landschappelijke structuurelementen zijn bijvoorbeeld houtwallen, hagen, boomsingels en onregelmatige bosjes. Onderdeel van het Kampenlandschap zijn ook de oude of bolle akkers. Dit zijn hogere en drogere open akkergebieden die van oudsher vrij van bebouwing en groen zijn. Kenmerkend voor het Kampenlandschap en waardevol zijn de steilrandjes tussen akkerpercelen die op enkele plekken nog aanwezig zijn.

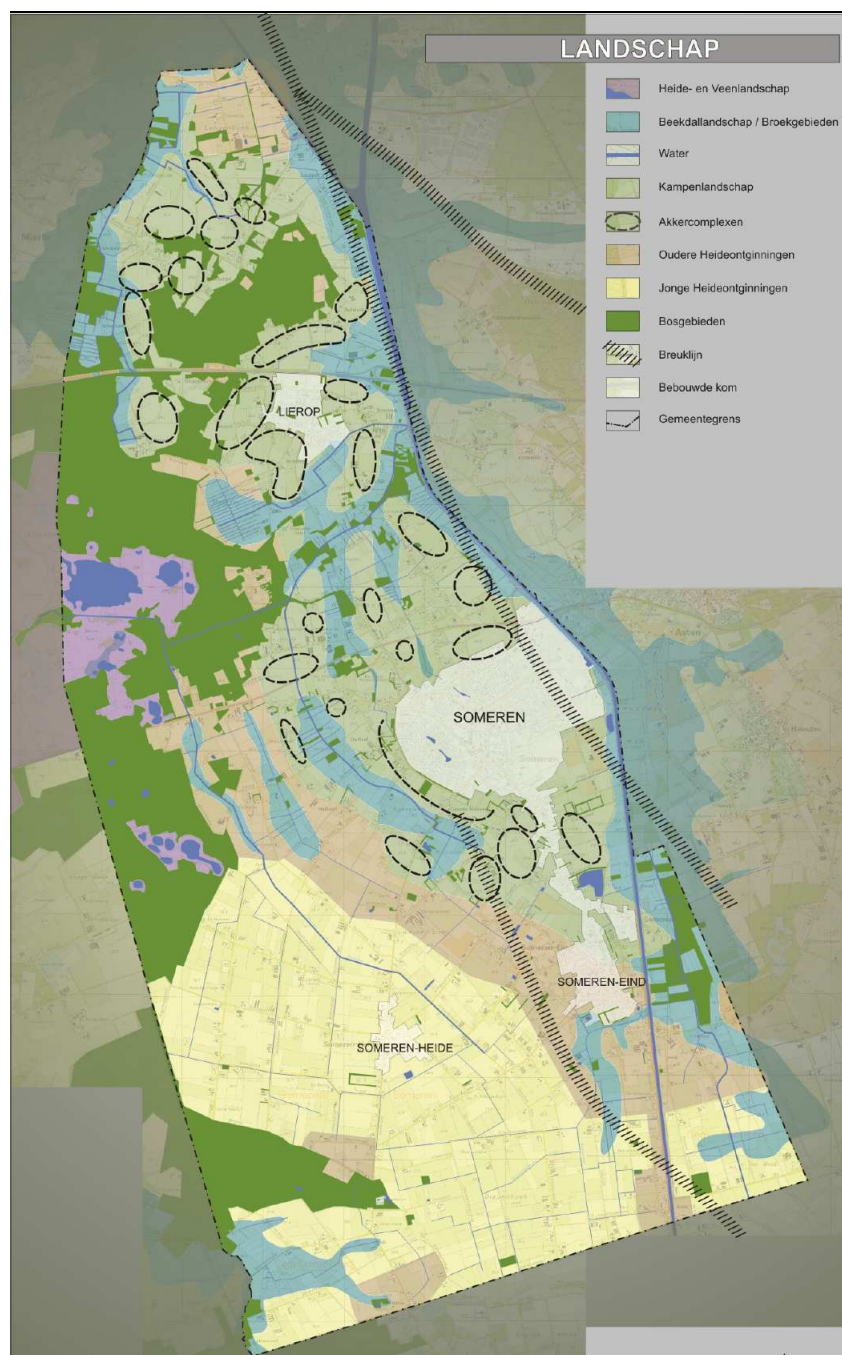
Oudere Heideontginningen

Dit overgangslandschap is gelegen tussen het kampenlandschap rond de kernen Lierop, Someren en Someren-Einde en de jonge ontginningen in het zuiden / zuidwesten. De landschappelijke lijnen zijn minder organisch dan die van het kampenlandschap en ook de schaal is iets groter. Maar dit landschap heeft een duidelijk minder grootschalig en weids karakter met rechte ontginningslijnen dan de Jongere Heideontginningen. Rijke groenstructuren van houtwallen, lanen en bospercelen kenmerken de Oudere Heideontginningen.

Jongere Heideontginningen

Voor het gehanteerde landbouwsysteem was de aanwezigheid van woeste gronden (heidevelden, bossen, stuifzanden en moerassige vennen) essentieel. Hier werden slechts schapen geweid, heide geplagd en op beperkte schaal turf gestoken. Met de uitvinding van kunstmest waren deze woeste gronden vanaf de 20^e eeuw niet meer nodig voor het landbouwsysteem en konden de voorheen onvruchtbare heidevelden worden ontgonnen voor de landbouw. Dat gebeurde ook in Someren op veel plaatsen.

Deze jonge ontginningen kenmerken zich nu door de rationele opbouw van een regelmatige blokverkaveling, rechte wegen en grote agrarische bedrijven. Structurerend in het landschap zijn de aanwezige boomlanen van bijvoorbeeld (Amerikaanse) Eiken. Er zijn enkele zeer waardevolle open gebieden waar ook geen, of weinig bebouwing aanwezig is.

Figuur 6.1 Landschapstypen Someren bron: Beeldkwaliteitsplan buitengebied 2011)

6.3.2 Effecten op landschap

Voor het criterium landschap is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan buitengebied 2014. De ontwikkelmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot 1,5 hectare. Hieronder is beschreven wat de effecten zijn voor de bestaande landschappelijke waarden in het buitengebied van Someren.

Beoordelingsaspect

- Mate van aantasting van de landschappelijke karakteristiek

Doel

In het bestemmingsplan wordt het volgende specifieke doel nagestreefd als het gaat om het behoud en de ontwikkeling van het landschap:

- Het creëren van een goede balans tussen de agrarische dynamiek en het behoud van landschappelijke kwaliteiten en dragers. Bij het versterken van de landschapsstructuur staat het leesbaar maken van de verschillende landschapstypen als resultaat van de ontstaansgeschiedenis van het gebied voorop (bron: Beeldkwaliteitsplan buitengebied 2011)

Randvoorwaarden

De bestaande landschapswaarden zijn als volgt beschermd:

- Bestemming 'Agrarisch met landschapswaarden', Hierbij gaat het om de landschappelijke kenmerken van een gebied in de zin van karakteristieke verschijningsvorm, herkenbaarheid/ identiteit en diversiteit (bestaande uit aardkundige, cultuurhistorische, archeologische en visueel-ruimtelijke waarden) afzonderlijk of in onderlinge samenhang te behouden en te versterken
- Via de aanduidingen 'visueel waardevol - besloten' en 'visueel waardevol - openheid'
- Via een aanlegvergunningstelsel (omgevingsvergunning) wordt getoetst op het effect op landschap
- Aanvullende kwaliteitseisen aangaande de ruimtelijke kwaliteit. Zo zijn alle gronden binnen het plangebied mede bestemd voor landschapsopbouw in de vorm van een groene erfinrichting. Nieuwe ontwikkelingen zijn alleen toegestaan als zij niet leiden tot een onevenredige aantasting van natuur- en landschapswaarden. Ontwikkelingen worden getoetst aan het beeldkwaliteitsplan en het bevoegd gezag kan de eis stellen dat een landschapsplan of erfinrichtingsplan wordt overlegd

Effecten op landschap ten gevolge van uitbreiding van bouwvlakken

Uitbreiding van het agrarisch bouwvlak is in het bestemmingsplan buitengebied 2014 onder voorwaarden mogelijk gemaakt tot 1,5 hectare (zie hoofdstuk 3). Concentraties van agrarische bedrijven bevinden zich vooral binnen het jonge en oude heideontginningenlandschap, het kampenlandschap en het beekdallandschap. Nieuwe uitbreidingen van bouwvlakken binnen het al sterk agrarische landschap van de jonge en grootschalige heideontginningen zullen dit beeld niet wezenlijk veranderen. Bij uitbreidingen van bouwvlakken binnen deze relatief open gebieden, waar de landschappelijke waarde grotendeels vertegenwoordigd wordt door het open karakter van dit ontginningsgebied, dient echter wel nadrukkelijk rekening te worden gehouden met de beeldkwaliteit, de richting en de aard van de uitbreiding. Verdere verstening kan immers ten koste gaan van de landschappelijke karakteristiek, hier bepaald door de openheid, afgewisseld met beplantingsstructuren langs de wegen. De landschappelijke karakteristiek wordt in de oude heideontginningen, bepaald door de minder rationele verkaveling en bijbehorende perceelsbeplanting en houtwallen. Als gevolg van de gestelde kwaliteitseisen voor wat betreft de landschappelijke inpassing van nieuwe ontwikkelingen, zal uitbreiding in dit landschapstype niet leiden tot aantasting van de karakteristiek.

Dit geldt ook voor de uitbreiding van bouwvlakken in het kampenlandschap, waar de agrarische bebouwing ruimtelijk gekoppeld is aan de oude opgehoogde akkercomplexen. Ook hier zal uitbreiding niet leiden tot wezenlijke aantasting van de karakteristiek, mits in aard en de inrichting van het erf rekening wordt gehouden met de landschappelijke karakteristiek. Hier kan onzorgvuldige uitbreiding namelijk leiden tot een aantasting van de samenhangt tussen de boerderijenclusters en -linten met de bijbehorende open akkercomplexen. De verdere verstening, de grotere gebouwen en de 'diepere' erven waarop bedrijfsgebouwen meer naar achter zijn geplaatst, kan ten koste gaan van de herkenbaarheid van deze agrarische linten. De karakteristieke beslotenheid met daarin de open bolle akkercomplexen worden niet aangetast ten gevolge van de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijen in dit gebied.

Ook in het beekdallandschap van Someren en ten oosten van de Zuid-Willemsvaart liggen verschillende veehouderijen. Het van oudsher kleinschalige landschap van de beekdalen zal door uitvoering van het bestemmingsplan echter niet negatief worden beïnvloed. Ook hier geldt dat uitbreidingen van bouwvlakken kunnen leiden tot verdere verstening van het landschap, maar dat de gestelde kwaliteitseisen anderzijds leiden tot het versterken van de landschappelijke structuur en karakteristiek. De kwaliteitsverbetering zal zich in dit landschapstype vooral richten op de kleinschaligheid en de specifieke landschappelijke patronen, waaronder de specifieke erfinrichting en de houtwallenstructuur. Juist deze karakteristiek is door de ruilverkaveling en schaalvergroting in de vorige eeuw aangetast en kan hier mogelijk deels worden hersteld.

Al met al leiden de ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven niet tot aantasting van de landschappelijke karakteristiek. Het effect is daarmee neutraal (0). Er is op dit punt geen onderscheid tussen de alternatieven.

Nevenfuncties en recreatieve ontwikkelingen

Extensieve recreatie en toerisme bieden belangrijke kansen voor de agrarische sector en de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied van Someren. Het buitengebied kent allerlei groene kwaliteiten, die een kwalitatief kader bieden voor een breed scala aan extensieve vormen van recreatie en toerisme. Nevenfuncties en nieuwe recreatieontwikkelingen zijn in afwijking van het bestemmingsplan mogelijk. Hierbij gaat het onder andere om routegebonden horeca, minicampings en bed en breakfast.

De kleinschalige recreatieve nevenfuncties zoals deze onder voorwaarden mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan leiden niet tot negatieve effecten op de landschappelijke karakteristieken in het gebied. Dit met het oog op de eis dat de ruimtelijke kwaliteit en daarmee de landschappelijke waarden niet onevenredig aangetast mogen worden en waarbij nieuwe ontwikkelingen getoetst worden aan het Beeldkwaliteitsplan. Door de beperkte omvang van recreatieve nevenfuncties en de kwaliteitseisen zoals deze aan landschap en cultuurhistorie worden gesteld, wordt het effect van nieuwe recreatieve ontwikkelingen als neutraal beschouwd (0). Er is op dit punt geen onderscheid tussen de alternatieven.

Conclusie effectbeschouwing landschap en mitigerende maatregelen

Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is in het bestemmingsplan buitengebied 2014 van Someren niet mogelijk. De uitbreidingsmogelijkheden die bedrijven in het bestemmingsplan worden geboden, leiden niet tot negatieve effecten op het landschap, aangezien de landschappelijke waarden nadrukkelijk worden beschermd in het bestemmingsplan. Dit geldt ook voor de afwijkingen mogelijk voor nevenfuncties en kleinschalige recreatieve voorzieningen. Ook hier geldt dat nieuwe ontwikkelingen niet mogen leiden tot onevenredige aantasting van het landschap en dienen deze ontwikkelingen te worden getoetst aan het Beeldkwaliteitsplan buitengebied 2011. Er is op dit punt geen onderscheid tussen de alternatieven.

6.4 Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

6.4.1 Huidige situatie

Cultuurhistorie

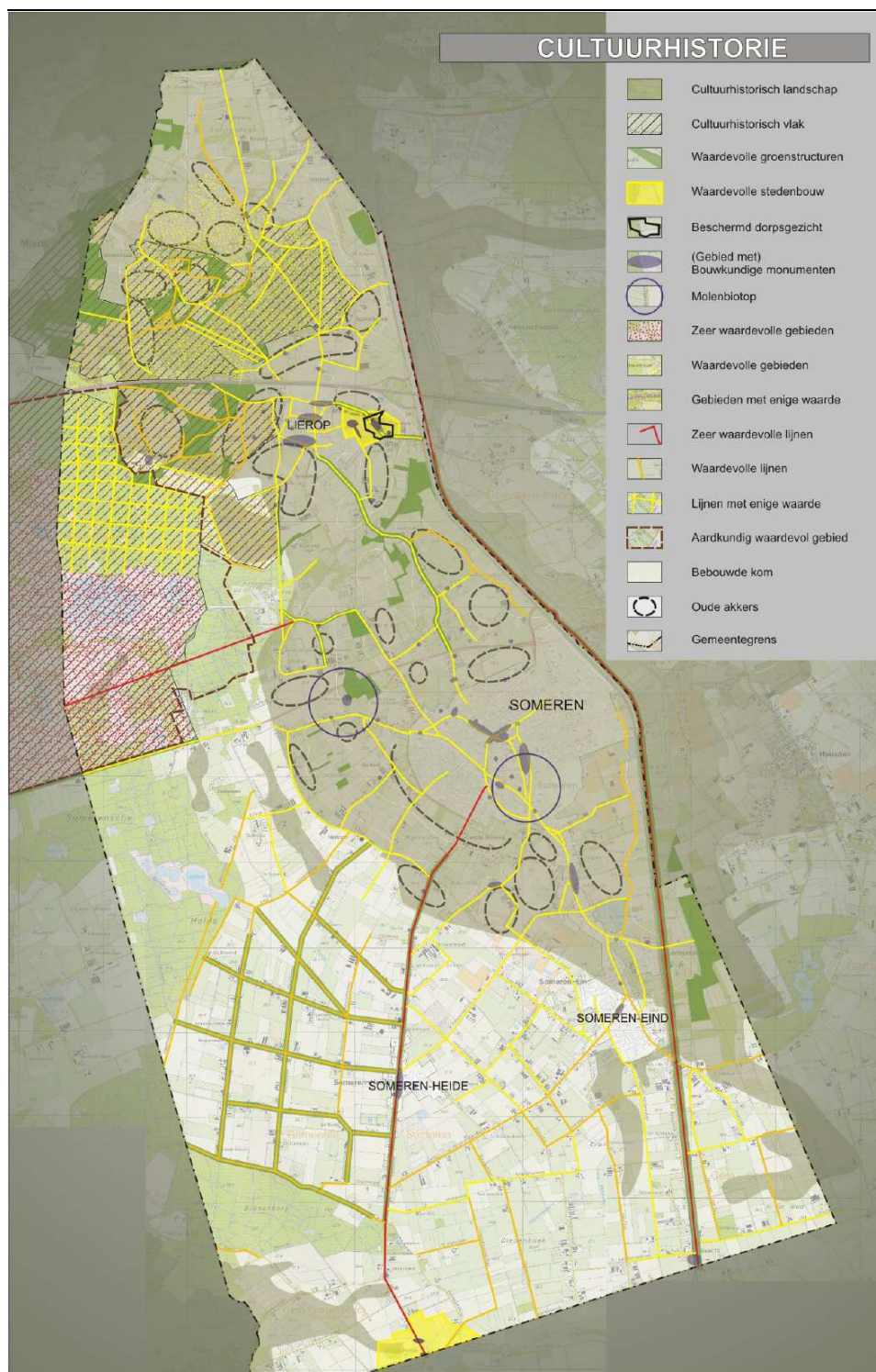
Aan het verkavelingspatroon en het patroon van wegen, waterlopen, bebouwingslinten en beplantingen kan de ontginningsgeschiedenis van het plangebied worden afgelezen. De huidige patronen dateren grotendeels nog uit de ontginningsfase. Daardoor vertegenwoordigen deze patronen een grote historisch-geografische waarde.

De provincie Noord-Brabant heeft in de Verordening Ruimte aangegeven dat de cultuurhistorische vlakken beschermd dienen te worden. Plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan indien zij de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten. Dit betekent dat het bestemmingsplan moet voorzien in een beschermende regeling (zoals een vergunningstelsel) en waar nodig verbodsbepalingen.

Binnen de grenzen van het plangebied ligt één cultuurhistorisch waardevol vlak, te weten de Strabrechtseheide, een in totaal 1500 hectare groot bos- en heide gebied met diverse vennen.

De Cultuurhistorische Waardenkaart (zie figuur 6.2) van de provincie Noord-Brabant biedt inzicht in cultuurhistorische en archeologische waarden binnen het plangebied. Hieruit blijkt dat naast het bos- en heidelandschap ook in het noordelijk deel van de gemeente (kampenlandschap) veel historisch geografische waarde voorkomen. Hier zijn de groenstructuren, akkercomplexen, de oude wegen en de bebouwingsstructuren van cultuurhistorische waarde. De Maarhezer Dijk en de Hoevenstraat hebben als relict uit de ontginningsperiode van dit landschap een hoge historisch-geografische waarde. Van een aantal andere verharde en onverharde wegen (onder andere de Parallelweg en Hoevenstraat) is de historische waarde redelijk hoog. Een vijftal kleine landschapselementen in de Heihorsten is aangeduid als 'historisch groen' en ten westen van De Donck is sprake van een 'historische zichtrelatie' op de molen (molenbiotoop).

In het zuidelijk deel van de gemeente zijn het verkavelings- en wegenpatroon van waarde. De wegen binnen het heideontginningslandschap zijn veelal aangewezen als geografische lijnen met een hoge cultuurhistorische waarde. Daarnaast is de laanbeplanting hier aangewezen als 'Historisch groen'. De wegen en de laanbeplanting dateren overwegend uit de periode 1940-1950.

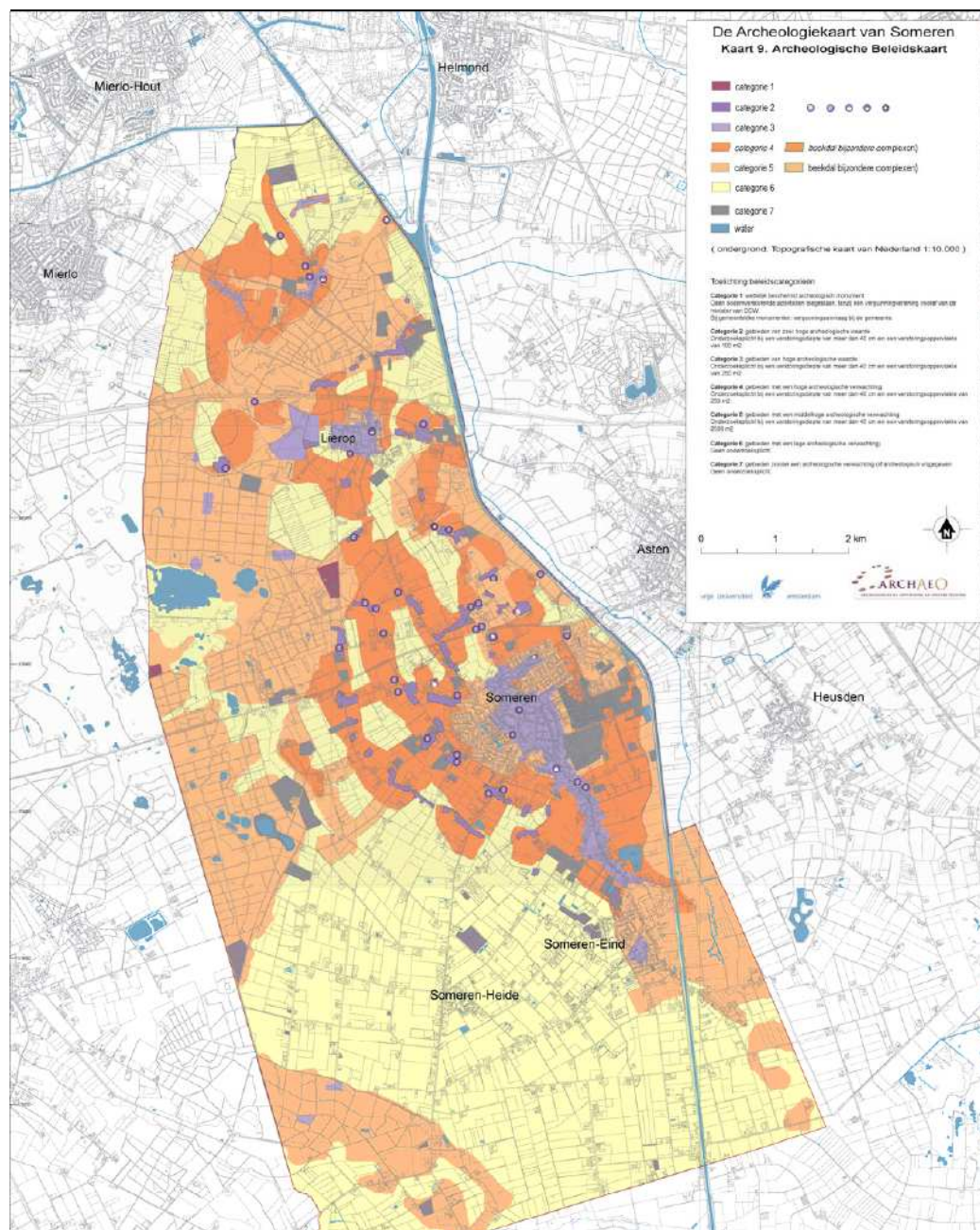
Figuur 6.2 Cultuurhistorische vlakken en waarden (bron: Cultuurhistorische waardenkaart provincie Noord-Brabant)

Het plangebied kent enkele monumentale objecten. Het gaat om twee rijksmonumenten (Molen Den Evert en een langgevelboerderij), één gemeentelijk monument en zeven beeldbepalende panden. Daarnaast zijn verschillende agrarische bebouwingsclusters en linten als 'gebied met monumentale bebouwing' aangegeven. Het buurtschap Boomen ten oosten van Lierop is stedenbouwkundig van grote waarde en heeft de status van rijksbeschermd dorpsgezicht.

Archeologie

De archeologische waarden en verwachtingswaarden zijn opgenomen in de Nota archeologiebeleid Someren (zie figuur 6.3). Het gebied rond Someren-Heide in het jonge heideontginningenlandschap kent een lage verwachtingswaarde. De oudere ontginningen landschappen kennen globaal een middelhoge of hoge verwachtingswaarde, die samenhangt met de bewonings- en ontginningsgeschiedenis van het gebied. De beekdalen zijn aangemerkt als archeologisch landschap. In de gemeente zijn veel opgravingen gedaan. Hierbij gaat het onder andere om urnenvelden (bijvoorbeeld bij de Somerse akkers van 600 - 400 v. Chr.) en langwerpige grafheuvels die als 'langbedden van het type Someren' worden aangemerkt. Het plangebied kent de volgende archeologische rijksmonumenten en AMK-terreinen:

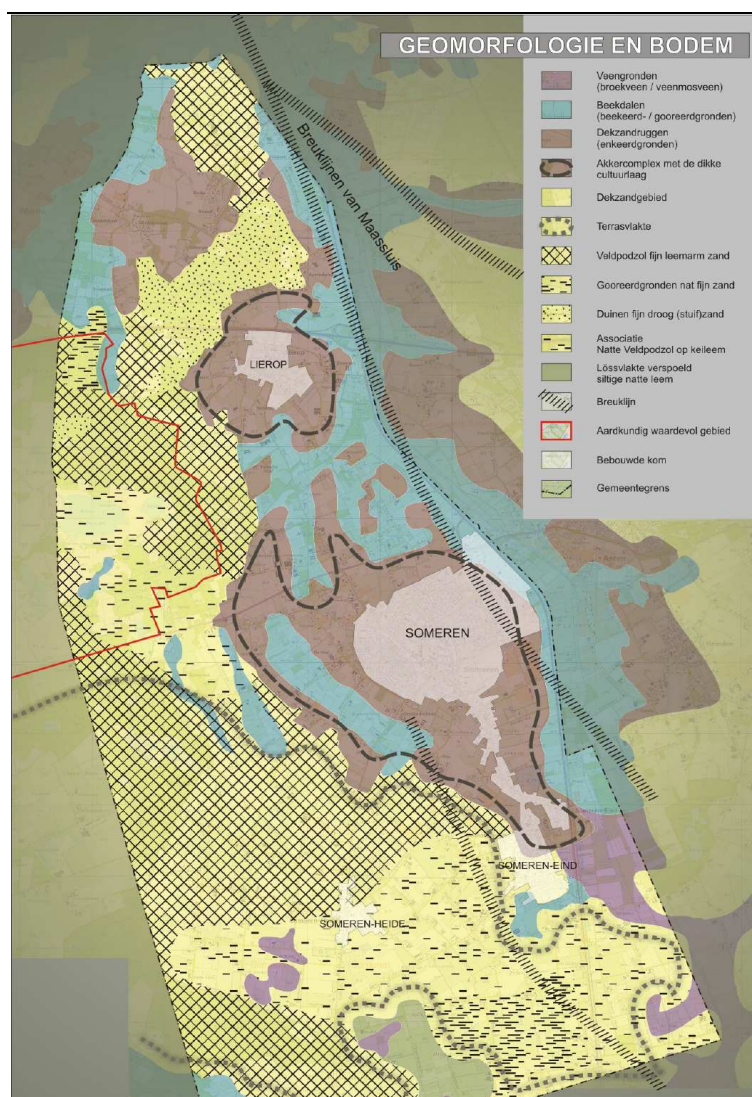
- Kasteel Elenburg; Elenburgweg, Someren; Rijksmonument
- Openluchttheater kasteelresten 'De Donck'; Vaarselstraat, Someren; Rijksmonument
- Kerk; Lambertuskerkhof; Nachtegalenlaan, Someren; Rijksmonument
- Urnenveld (ijzertijd); Hoenderboom, Somerensche Heide, Someren; Rijksmonument
- Urnenveld (ijzertijd); Einhoutsche Hoef, Philipsbosweg Lierop; Rijksmonument
- Urnenveld (late brons-ijzertijd); Lungendonk; Middenweg, Hersel; monument zonder bescherming
- Kasteel Elenburg; Elenburgweg, Someren; monument zonder bescherming
- (vermoedelijk resten van) Kasteel Lierop; Boomen-Noord, Lierop; monument zonder bescherming
- Kasteelresten; Vaarselstraat, Someren; monument zonder bescherming
- Nederzetting (vuursteenvondsten steentijd); Boksenberg, Somerensche Heide, Someren; monument zonder bescherming
- Nederzetting (vuursteenvondsten ijzertijd); Boksenberg, Bergdijk, Someren; monument zonder bescherming
- Nederzetting (vuursteenvondsten steentijd); Beuven, Someren; monument zonder bescherming
- Nederzetting (vuursteenvondsten steentijd); Moorsel, Blauwe kei, Lierop; monument zonder bescherming
- Nederzetting (vuursteenvondsten steentijd); Meervensedijk, 't Jasper, Lierop; monument zonder bescherming
- Nederzetting (kampement steentijd); Lieropsche Heide, Lierop; monument zonder bescherming
- Terrein met sporen van landbouw (middeleeuwse akkerlaag); Heiend, Lierop; monument zonder bescherming

Figuur 6.3 Archeologische waardenkaart (bron: Nota archeologiebeleid Someren)

Aardkunde

Morfologisch kan het landschap rondom Someren worden gekenmerkt als een licht golvend dekzandlandschap dat in de laatste koude fase van het Pleistoceen (de laatste ijstijd, het Weichselien, circa 120.000 - 10.000 jaar geleden) is ontstaan onder invloed van de wind. Uit de kaart met aardkundige waarden van de provincie Noord-Brabant blijkt één aardkundig waardevol gebied deels binnen de gemeentegrenzen te liggen (zie figuur 6.4). Het gaat betreft het gebied 'Straberechtse Heide, Kleine Dommel'. Het heide- en bosgebied bestaat uit een dekzandlandschap waar lokaal vennen in uitwaaiingslaagten en lage landduinen voorkomen.

Figuur 6.4 Geomorfologie en aardkunde (bron: Beeldkwaliteitsplan buitengebied)

6.4.2 Effecten

Voor de criteria cultuurhistorie, archeologie en aardkunde is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan buitengebied 2014. De ontwikkelmogelijkheid met de grootste mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot 1,5 hectare. Hieronder is beschreven wat de effecten zijn voor de bestaande cultuurhistorische, archeologische en aardkundige waarden in het buitengebied van Someren.

In het bestemmingsplan buitengebied 2014 zijn deze waarden als volgt beschermd:

- 'Agrarisch met waarden- landschapswaarden', hier staat het behoud en herstel van cultuurhistorische en aardkundige waarden centraal
- Dubbelbestemming 'Cultuurhistorie' waarmee specifieke cultuurhistorisch waardevolle locaties beschermd worden
- Dubbelbestemming 'Archeologie' deze gronden zijn mede bestemd voor instandhouding en bescherming van oudheidkundig waardevolle elementen en terreinen
- Via een aanlegvergunningstelsel (omgevingsvergunning) wordt getoetst op archeologie en aardkunde
- Aanvullende kwaliteitseisen. Zo moet er worden aangetoond dat er geen onevenredige aantasting van de ruimtelijke kwaliteit plaatsvindt, waaronder de archeologische, cultuurhistorische en aardkundige waarden

Effect cultuurhistorie

Ten aanzien van de effecten voor cultuurhistorie (historische geografie en bouwhistorie) zullen de effecten, evenals bij het aspect landschap, beperkt zijn. Als het gaat om de bouwhistorie bepalen de Monumentenwet en de gemeentelijke monumentenverordening (gemeente Someren, 2004) dat monumenten en bebouwing gelegen binnen het beschermd dorpsgezicht behouden dan wel versterkt moeten worden. In de toetsing van ruimtelijke initiatieven zal specifiek rekening gehouden worden met het behoud van de bestaande monumentale en bouwhistorische waarden.

Ook de historisch-geografisch waardevolle patronen en elementen zullen naar verwachting niet of nauwelijks aangetast worden als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan buitengebied 2014. Dit gezien de eis van de gemeente dat nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan het behoud dan wel het herstel van cultuurhistorische waarden. In het bestemmingsplan worden een groot deel van de aanwezige en beschreven historisch geografische waarden in het buitengebied beschermd door de toegekende bestemmingen (agrarisch met waarde - landschapswaarde en de dubbelbestemming 'cultuurhistorie').

Voor uitbreiding van agrarische bouwvlakken, de ontwikkeling van nevenfuncties en kleinschalige recreatieve ontwikkelingen is er bovendien de mogelijkheid een landschapsplan dan wel inpassingsplan van de initiatiefnemer te verlangen.

Door de verdere versterking als gevolg van de schaalvergroting in de landbouw kunnen mogelijk kleine dan wel solitaire landschapselementen (met name erfbeplanting en perceelbeplanting) in specifieke gevallen in de knel raken, maar al met al is behoud van cultuurhistorische waarden (onder ander door het landschapsplan) voldoende geborgd in het voorliggende bestemmingsplan buitengebied. Dit leidt tot een neutrale beoordeling van het effect (0). Er is op dit punt geen onderscheid tussen de alternatieven.

Archeologie

Ten aanzien van de uitbreiding van bestaande bedrijven is er een kleine kans op aantasting van archeologische waarden. In het bestemmingsplan is echter een aanlegvergunningstelsel (omgevingsvergunning) opgenomen voor gebieden met een archeologische verwachtingswaarde, inclusief de verplichting tot archeologisch onderzoek. Daardoor is de kans op aantasting van archeologische waarden zoveel mogelijk beperkt binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Aantasting van archeologische waarden is aldus niet aannemelijk. De te beschermen waarden zijn opgenomen in de Nota archeologiebeleid van de gemeente Someren (ArcheAeO, 2011) en geregeld in dit bestemmingsplan. Hiermee is behoud van archeologische gebieden en cultuurhistorische structuren voldoende geborgd in het voorliggende plan. Het effect wordt als neutraal beschouwd (0). Er is op dit punt geen onderscheid tussen de alternatieven.

Aardkunde

Het aardkundig waardevolle gebied wordt niet specifiek benoemd dan wel bestemd in het bestemmingsplan. In het bestemmingsplan is met betrekking tot bodemingrepen wel een omgevingsvergunningstelsel voor werken en/of werkzaamheden opgenomen. Daarnaast worden de aardkundige waarden gezien als onderdeel van de ruimtelijke kwaliteit waarvoor in het bestemmingsplan geldt dat nieuwe ontwikkelingen niet onevenredig ten koste mogen gaan van die ruimtelijke kwaliteit, waaronder de aardkundige waarden in de gemeente. De bescherming van aardkundig waardevolle gebieden is daarmee afdoende geborgd. Al met al zal de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan buitengebied biedt, niet leiden tot positieve dan wel negatieve effecten op de aardkundige waarden (0). Er is op dit punt geen onderscheid tussen de alternatieven.

Conclusie cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

Ten gevolgen van de bescherming van de cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplan, de doorvertaling van het archeologiebeleid in het bestemmingsplan en het beschermingsregime voor gebouwde monumenten, leidt de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan niet tot negatieve effecten op de cultuurhistorische of archeologische waarden in het plangebied.

Door het vergunningenstelsel voor werkzaamheden in de bodem en de kwaliteitseisen die aan ruimtelijke ontwikkelingen worden gesteld, geldt dit ook voor het effect op de aardkundige waarden. Al met al wordt het effect op het aspect cultuurhistorie, archeologie en aardkunde neutraal beschouwd (0).

6.5 Thema Bodem en Water

6.5.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Beoordelingsaspect

- Effecten op grondwaterkwaliteit en oppervlaktewaterkwaliteit

Het watersysteem rond Someren kent verschillende beken die afwateren in de Aa of de (Kleine) Dommel. Deze beken zijn landschappelijk en ecologisch gezien erg waardevol. Een deel van de oorspronkelijke beken is in de loop der tijd rechtgetrokken of verdwenen. Gemeente en waterschap zetten in op beekherstel met hermeandering en natuurvriendelijke oevers. In het zuiden van de gemeente ligt het waterwingebied van de Boksenberg met daaromheen een boringvrije beschermzone.

Op het grondgebied van de gemeente Someren liggen twee gebieden met een voorlopige reservering voor waterberging. Het gaat om een gebied ten oosten van Someren-Eind in het dal van de Aa en een gebied in het zuidwesten van de gemeente in het kwelgebied / beekdal van de Kleine Dommel (zie figuur 6.5).

In het buitengebied van Someren zijn drie beschermde 'natte natuurparels' gelegen. Het gaat om: Oude Gooren, Sang en Goorkens en Strabrechtse Heide. Natte natuurparels zijn door de provincie Noord-Brabant aangewezen gebieden met als doel 'verbetering en herstel van het natuurlijk (grond en oppervlakte-) watersysteem. In de Natte natuurparels gelden beperkingen voor activiteiten die de grondwaterstand negatief kunnen beïnvloeden, zoals drainage en diepploegen.

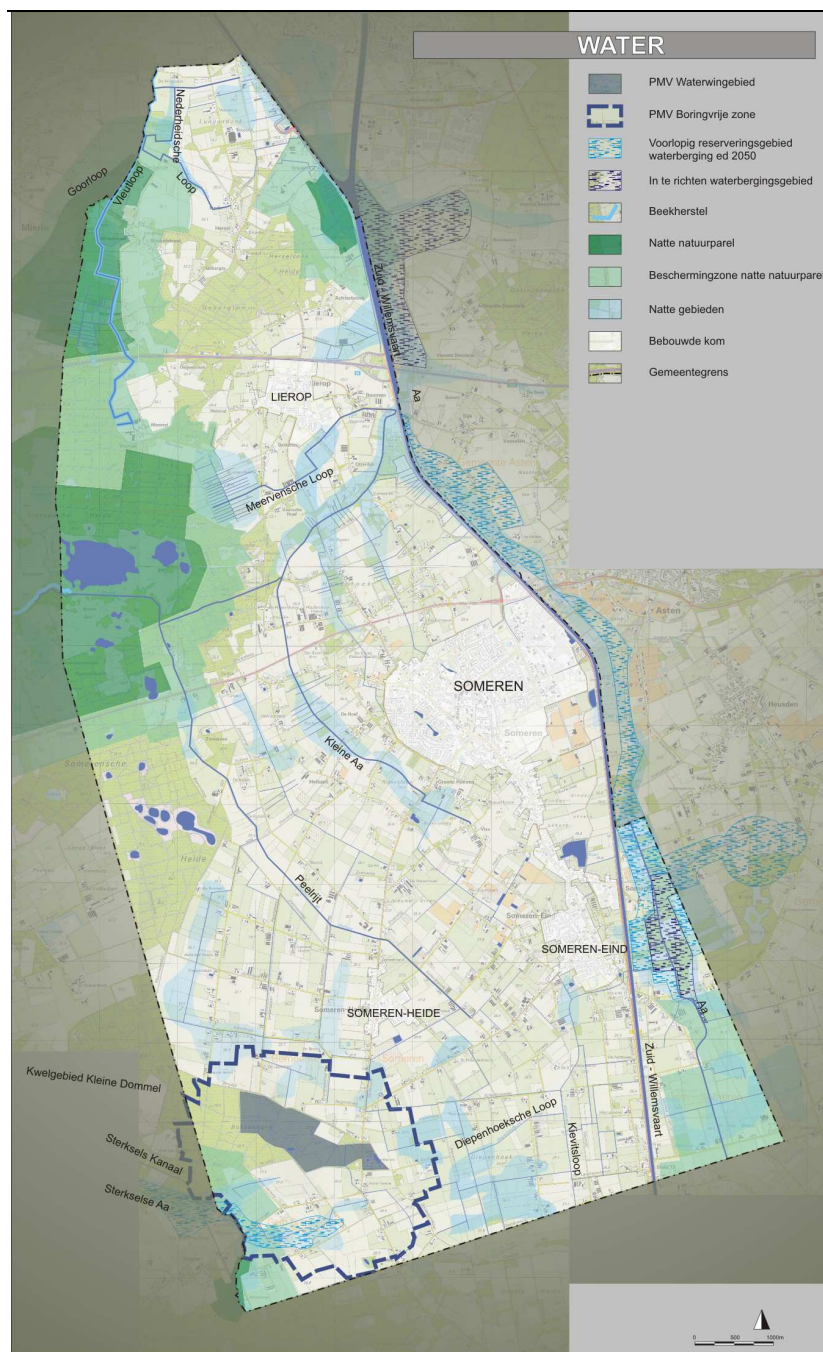
6.5.2 Effecten op bodem en water

Voor het criterium bodem en water is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan buitengebied 2014. De ontwikkelmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot 1,5 hectare. Hieronder is beschreven wat de effecten zijn voor de kwaliteit van het grondwater en het oppervlaktewater.

De intensieve veehouderijen is niet functioneel gebonden aan het oppervlaktewatersysteem. De effecten van deze bedrijven op de waterkwaliteit van de beekdalen zijn om deze reden dus in kwantitatieve en kwalitatieve zin beperkt. In het bestemmingsplan is nieuwvestiging van bedrijven bovendien niet mogelijk. Het effect van de uitbreidingsmogelijkheden wordt als verwaarloosbaar beschouwd.

De uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven hebben geen invloed op de waterkwaliteit, maar hebben wel invloed op het waterbergend vermogen van het gebied. De uitbreidingsmogelijkheden leiden in het worstcasescenario tot meer vierkante meters verharding. Deze verharding dient echter door de initiatiefnemers te worden opgevangen dan wel gecompenseerd. Bij concrete wijzigingen wordt hiertoe de watertoets doorlopen, waarbij de uitbreiding van bouwvlakken hydrologisch neutraal dienen te zijn.

Het effect op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater wordt als neutraal beoordeeld. Er is op dit punt geen onderscheid tussen de alternatieven.

**Figuur 6.5 Kaart met (beschermde) watergebieden Someren
(bron: Beeldkwaliteitsplan buitengebied 2011, gemeente Someren)**

6.6 Verkeer

6.6.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De infrastructurele hoofdroutes binnen het studiegebied bestaan uit de N266 (Kanaaldijk-Noord en Zuid), de Provincialeweg, de Lieropsedijk, de Kerkendijk, Boerenkampiaan, Sluisstraat en het stelsel van wegen rond de kern Someren (onder andere Loovebaan, Randweg, Burgemeester Roelslaan). Het fietspadennetwerk is grofmazig. Binnen de gemeentegrenzen zijn diverse wandelroutes. In de autonome situatie zal, conform de landelijke trend, het aantal verkeersbewegingen op de lokale wegen toenemen met circa 1 % en op de provinciale wegen binnen het plangebied met 2 %.

6.6.2 Effecten op verkeer buitengebied

Voor het criterium verkeer is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan buitengebied 2014. De ontwikkelingsmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot 1,5 hectare. Hieronder is beschreven wat de effecten zijn voor het verkeer in het buitengebied van Someren.

De toename van het aantal verkeersbewegingen als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden van de 137 agrarische bedrijven, die verspreid in het Somerense buitengebied liggen, is beperkt en zal voor de capaciteit van de lokale wegen niet tot problemen leiden. Dit geldt ook voor de ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden voor wat betreft nevenfuncties. Functies als restaurants en grootschalige recreatieve voorzieningen worden niet toegestaan in het plangebied, de ontwikkelingsruimte die wordt geboden aan kleinschalige recreatieve voorzieningen kan (in het maximale groeiscenario) leiden tot een beperkte toename van het aantal verkeersbewegingen. Aangezien het hier in alle gevallen kleinschalige ontwikkelingen betreffen, en er geen sprake mag zijn van een onevenredige vergroting van de publieks- en/of verkeersaantrekkende werking, leiden ook deze ontwikkelingsmogelijkheden niet tot negatieve effecten op het verkeerssysteem.

Aandachtspunt vormt de verkeersveiligheid op het lokale wegennet. Over het algemeen kan worden gesteld dat, mede gezien de huidige situatie, de verkeersveiligheid in elk van de onderzochte scenario's adequaat blijft. Op specifieke locaties kunnen echter door plaatselijke schaalvergroting en de toename van het aantal vrachtverkeersbewegingen op de smalle lokale wegen zonder vrijliggende fietspaden onveilige situaties ontstaan. De verschillende alternatieven zijn hierin echter niet onderscheidend.

6.7 Geur

6.7.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Het geurbeleid voor bedrijven in de agrarische sector is bepaald in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv - 5 oktober 2006) en de bijbehorende Regeling geurhinder en veehouderij. In deze wet worden normen gesteld voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object.

Deze belasting wordt berekend en getoetst aan de hand van een verspreidingsmodel (V-stacks model). Dit geldt echter alleen voor dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Voor dieren zonder emissiefactor gelden minimaal aan te houden afstanden. De Wgv geeft gemeenten de mogelijkheid om geurnormen vast te stellen voor haar grondgebied. De gemeente Someren heeft geurnormen vastgelegd in de "Gebiedsvisie ten behoeve van de verordening geurhinder en veehouderij".

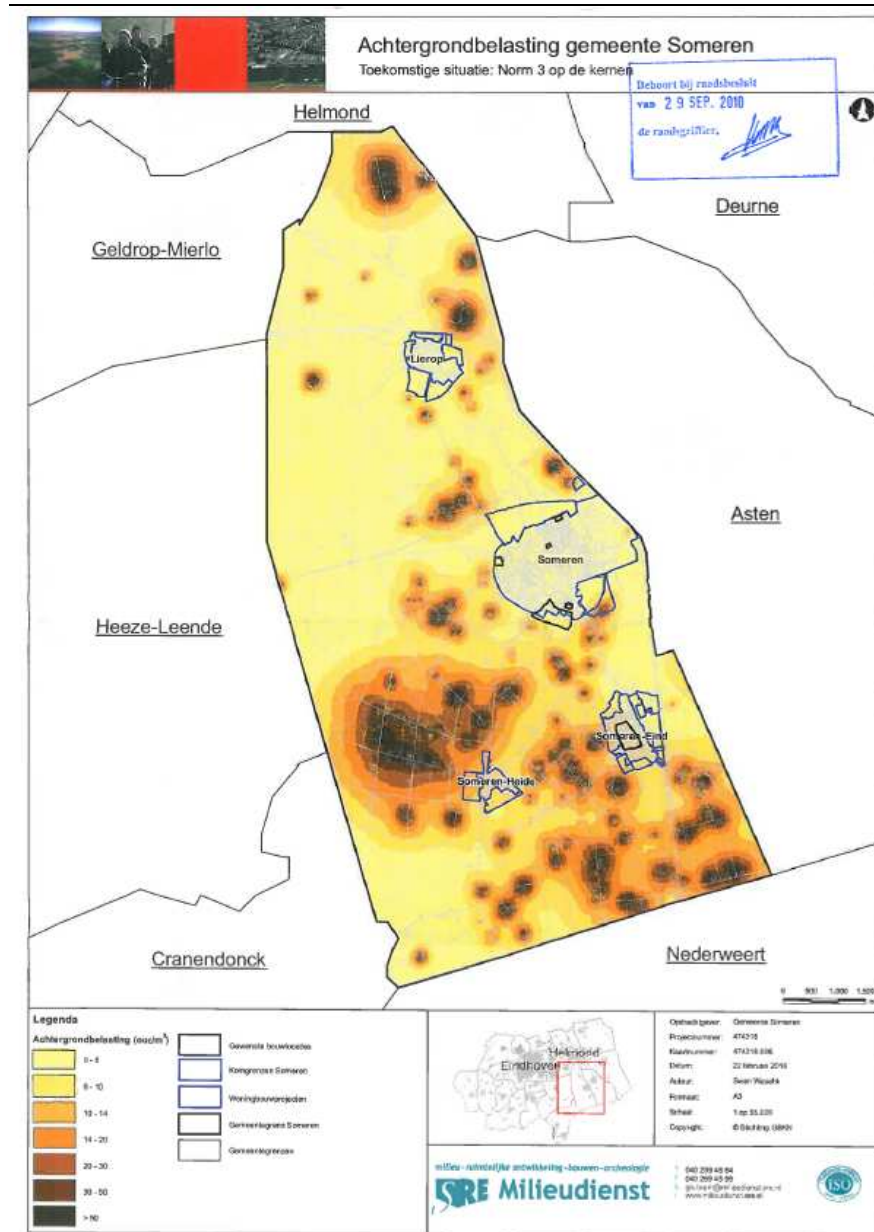
Voor de extensiverings- en verwevingsgebieden geldt als streefwaarde voor de achtergrondbelasting 20 OUE/m³ en voor het landbouwonwikkelingsgebied geldt een streefwaarde van 32 OUE/m³ als achtergrondbelasting.

In de onderstaande figuur is de achtergrondbelasting weergegeven zoals die recent (in 2010) is vastgesteld. Deze kaart geeft dus de cumulatie weer van alle veehouderijen zoals die in de huidige situatie operationeel zijn binnen de gemeente.

Op basis van deze inventarisatie is een gebiedsindeling vastgesteld (zoals bedoeld in artikel 6 van de Wgv) en vastgelegd in de geurverordening. Deze is hieronder weergegeven:

1. Bebouwde kom Someren (inclusief inbreidingslocaties)
2. Bebouwde kom kerkdorpen (inclusief inbreidingslocaties)
3. Bebouwde kom Lierop
4. Waterdael III, buiten de rode contour
5. Waterdael III, binnen de rode contour
6. Brim
7. Lierop-Zuid
8. Overige ontwikkellocaties
9. Buitengebied

De maximale waarde voor de voorgrond belasting van een veehouderij in het buitengebied van Someren betreft 14 ouE/m³. In de gebieden met aaneengesloten woonbebouwing geldt een gedifferentieerde norm van 2 - 6 ouE/m³ waarbij wordt aangemerkt dat in de belangrijkste bestaande kernen de norm is gesteld op 3 ouE/m³.

Figuur 6.6 Achtergrondbelasting Geur, gemeente Someren

Echter, recent is door de provincie de verordening ruimte vastgesteld met daarin ook regels die betrekking hebben op de geur hinder beleving. In de verordening is namelijk de regel opgenomen dat uitbreiding slechts mogelijk is als is aangetoond dat de kans op geurhinder, voorgrond en achtergrond, in de bebouwde kom niet hoger is dan 12 % en in het buitengebied niet hoger is dan 20 %, waarbij in het geval dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemd percentage ontwikkeling kan worden toegestaan indien is aangetoond dat hierdoor proportioneel wordt bijgedragen aan de afname van de overschrijding.

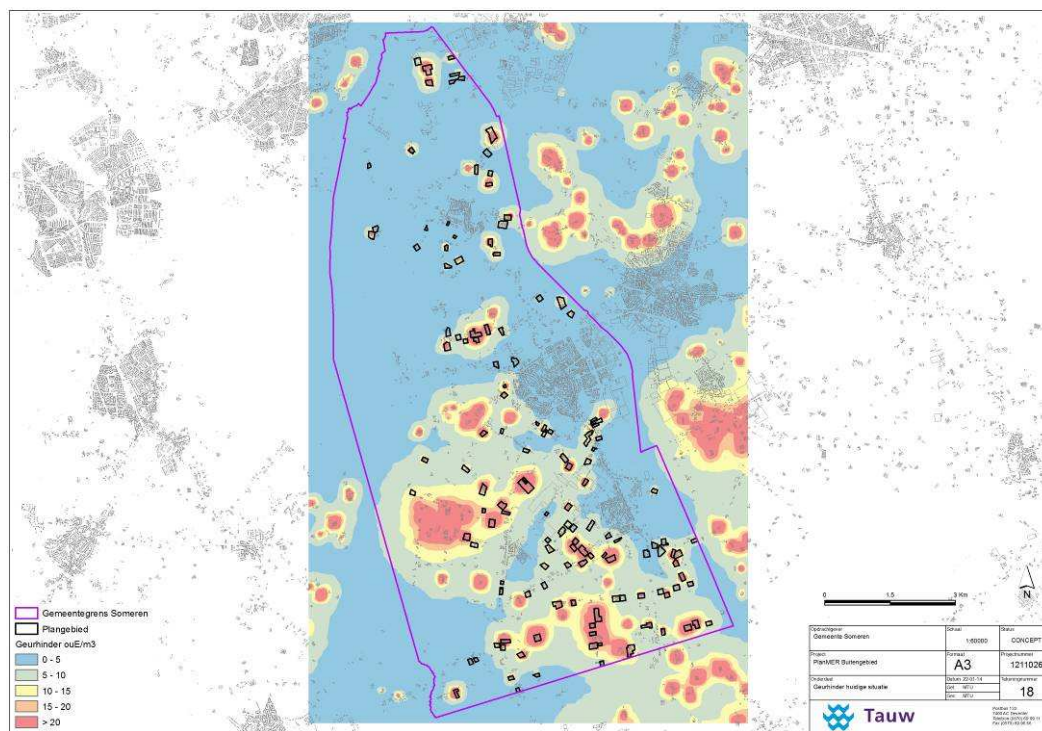
In bijlage 6 bij de handreiking Wgv is terug te vinden hoe de kans op geurhinder zich verhoudt tot een achtergrondbelasting:

Een kans op geurhinder van 12 % treedt op bij een achtergrondbelasting van 5 ouE/m³ als 98-percentiel]. Een een kans op geurhinder van 20 % treedt op bij een achtergrondbelasting van 20 ouE/m³ als 98-percentiel.

6.7.2 Effecten

In het worstcase alternatief is er vanuit gegaan dat alle veehouderijen in het plangebied zonder maatregelen uitbreiden tot 1,5 hectare. In dat geval zal de achtergrondbelasting die rond enkele intensieve veehouderijen al hoog is (>50 ou, zie figuur 6.6) toenemen. Het alternatief 'worstcase' wordt daarom negatief beoordeeld (- -).

Verder is scenario 6 doorgerekend om de achtergrondwaarde in de gemeente te bepalen als het buitengebied zich zou ontwikkelen langs de interne en externe saldering die daarin is opgenomen. Het doorrekenen van scenario 7 lijkt van weinig toegevoegde waarde omdat daarin de mogelijkheden die de individuele percelen hebben om gebruik te maken van externe saldering niet tot uiting komen. De onderstaande figuur geeft de uitkomsten van deze berekening weer.

Figuur 6.7 Achtergrondwaarde van de geurbelasting, na realisatie van scenario 6

Rondom de stoppers, die onderdeel uitmaken van het alternatief 'maatregelen en dynamiek', zal sprake zijn van een afname van de geurbelasting. Bovenstaande figuur laat zien dat de 20 odour unit zone om de bedrijven die op basis van externe project saldering uit zouden kunnen breiden, in verreweg de meeste gevallen beperkt van omvang is. Alleen daar waar geen sprake is van voldoende afname van de geurbelasting zullen extra geuremissie beperkende maatregelen nodig zijn om een projectuitbreiding daar ter plaatse mogelijk te maken.

Per saldo is er sprake van een neutraal effect voor geurhinder omdat de dynamiek in de sector zorgt voor een afname van het aantal geurbronnen, in combinatie met een te verwachten afname van de totale geuremissie. Dit laat onverlet dat er lokaal sprake kan zijn van een toename. Al met al wordt het effect op geur als neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

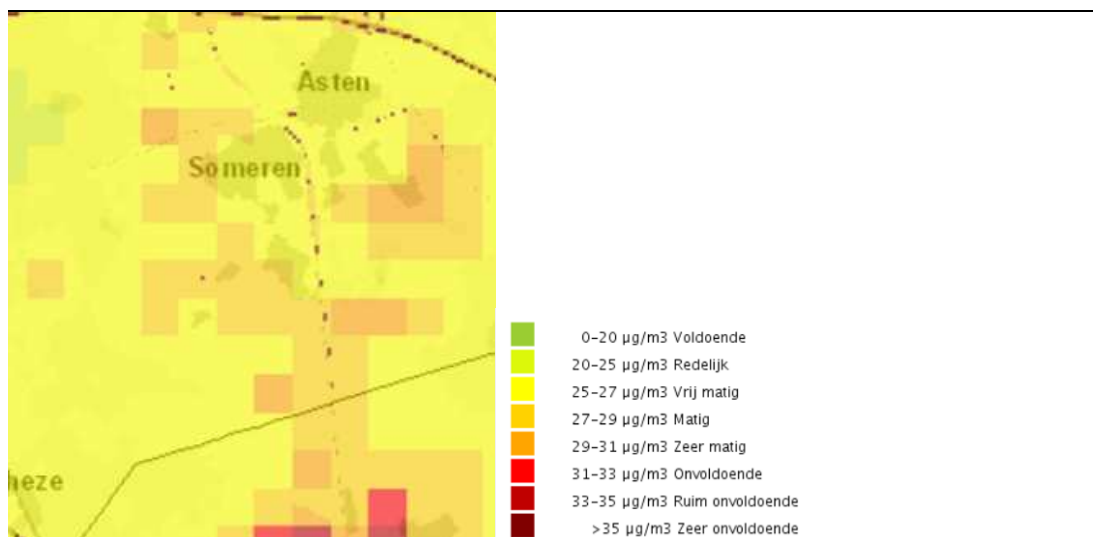
6.8 Luchtkwaliteit

6.8.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De luchtkwaliteit wordt bepaald door de achtergrondconcentratie NO_2 en PM_{10} . In Someren is de achtergrondconcentratie fijn stof hoger dan de achtergrondconcentratie NO_2 . Voor NO_2 zijn de waarden voldoende, met uitzondering van een paar punten langs drukke wegen. Hierna wordt daarom alleen de situatie met betrekking tot fijn stof besproken.

Wegverkeer, industrie en landbouw zijn de belangrijkste bronnen voor de uitstoot van fijn stof. In Someren zijn er geen knelpunten langs wegen of als gevolg van industriële activiteiten. De landbouw (en dan met name intensieve veehouderijen) leveren de grootste bijdrage aan de achtergrondconcentratie fijn stof. Op de onderstaande figuur is te zien waar de knelpunten zich bevinden. Deze knelpunten liggen bij intensieve pluimveehouderijen (zie het kader verderop in deze paragraaf). Pluimvee heeft verhoudingsgewijs namelijk een grotere fijn stof emissie dan andere diersoorten²¹.

²¹ Bron: Wageningen Universiteit, mei 2010, Bijdrage emissies ammoniak en fijn stof door de varkenshouderij

Figuur 6.8 Achtergrondconcentratie fijn stof gemeente Someren

Landelijke aanpak fijn stof en veehouderijen

In mei 2010 is de Handreiking fijn stof en veehouderijen vastgesteld. Bij de beoordeling van een aanvraag voor een vergunning voor een veehouderij wordt de emissie van fijn stof getoetst worden aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Dit staat in artikel 5.16 van de Wet milieubeheer. Een vergunning voor een oprichting of uitbreiding van een veehouderij kan in principe verleend worden indien er geen overschrijding van de grenswaarden plaatsvindt. Is er toch sprake van een overschrijding, dan kan de vergunning alleen verleend worden indien de luchtkwaliteit door het project niet of niet in betekenende mate verslechterd.

Voor fijn stof gelden de volgende normen:

- Een jaargemiddelde concentratie fijn stof van maximaal 40 µg/m³
- Een daggemiddelde concentratie fijn stof van 50 µg/m³, die maximaal 35 dagen per jaar mag worden overschreden

Inzoomactie NSL

Via een apart traject (zogenaamde inzoomactie) in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is onderzoek gedaan naar fijn stof voor intensieve veehouderijen op landelijke schaal. Er is tijdens dit onderzoek (de NSL-monitoringsrondes 2011 en 2012) gekeken naar mogelijke knelpunten binnen iedere gemeente. Deze liggen voor het overgrote deel bij pluimveehouderijen. Pluimvee heeft verhoudingsgewijs namelijk een grotere fijn stof emissie dan andere diersoorten.

Binnen de gemeente Someren zijn tijdens de laatste monitoringsronde 11-15 bedrijven²² aangetroffen die als onderdeel van een cluster bedrijven overschrijdingen veroorzaken van de grenswaarden voor luchtkwaliteit (fijn stof). Vervolgens is gekeken welke van deze bedrijven op

²² RIVM, 2013, Monitoringsrapportage NSL 2013

basis van de individuele concentratiebijdrage overschrijdingen veroorzaken op andere woningen dan de eigen bedrijfswoning. In Someren gaat het in 2013 om 1 bedrijf.²³ Voor dit bedrijf geldt dat het vergunningplichtig blijft (zie het tekstkader hieronder). In 2012 stonden er nog 9 bedrijven op deze lijst van bedrijven die als individueel bedrijf overschrijdingen veroorzaakten.

Vergunningplichtige veehouderijen

Per 1 januari 2013 worden landbouwactiviteiten onder de werking van het Activiteitenbesluit gebracht. Daardoor zijn veel veehouderijen niet langer vergunningplichtig en komen zij te vallen onder algemene regels van het Activiteitenbesluit. Dit geldt niet voor de veehouderijen die als individueel bedrijf overschrijdingen van de grenswaarden voor luchtkwaliteit veroorzaken. Deze bedrijven zijn opgenomen op de 'Lijst vergunningplichtige inrichtingen voor het houden van landbouwhuisdieren als bedoeld in bijlage 1, onderdeel B, onderdeel 2, van het Besluit omgevingsrecht' en blijven vergunningplichtig (omgevingsvergunning).

Op de lijst zijn inrichtingen voor het houden van landbouwhuisdieren (veehouderijbedrijven) opgenomen, waarvan bij de jaarlijkse monitoring van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is gebleken dat ze een overschrijding veroorzaken of dreigen te veroorzaken van één of meer van de grenswaarden voor fijn stof (PM10).

Ook bedrijven met installaties die vallen onder de IPPC-richtlijn blijven overigens altijd vergunningplichtig.

6.8.2 Effecten op fijn stof

Voor het criterium luchtkwaliteit is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan buitengebied 2014. De ontwikkelmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot 1,5 hectare. Hieronder is beschreven wat de effecten zijn voor de luchtkwaliteit in het buitengebied van Someren.

²³ Lijst vergunningplichtige inrichtingen voor het houden van landbouwhuisdieren als bedoeld in bijlage 1, onderdeel B, onderdeel 2, van het Besluit omgevingsrecht

Worstcase

In het worstcase alternatief is er vanuit gegaan dat alle veehouderijen in het plangebied zonder maatregelen uitbreiden tot 1,5 hectare. In dat geval kunnen er meer fijnstofknelpunten ontstaan. Het alternatief 'worstcase' wordt daarom negatief beoordeeld (- -).

Overige scenario's

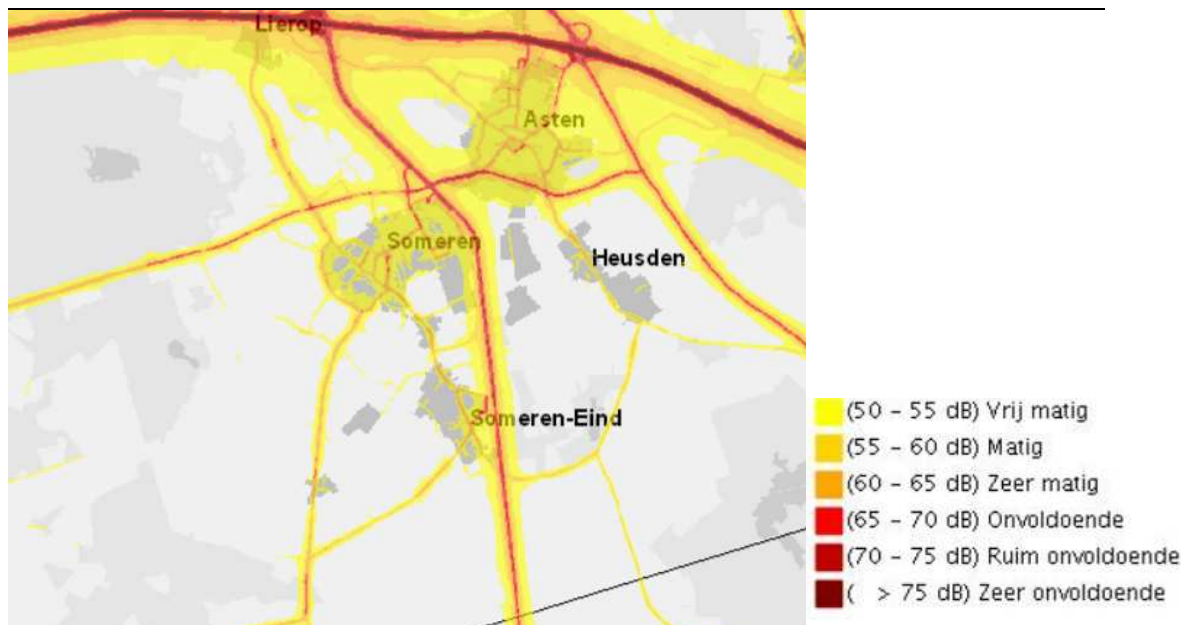
De andere scenario's worden neutraal beoordeeld. In het kader van de planm.e.r. bestemmingsplan buitengebied 2013 is berekend wat de effecten van scenario 5 zijn. Uitkomst was dat de effecten van de maximaal planologische mogelijkheden die het plan scenario in zich draagt op de concentratie fijn stof in het plangebied nooit "in betekenende mate" zullen zijn. In het afgelopen jaar is bovendien het aantal bedrijven dat als individueel bedrijf overschrijdingen voor fijn stof veroorzaakt flink teruggebracht (van 9 tot 1). Omdat er op plaatsen wel een toename van de fijn stof concentraties wordt verwacht, maar op andere plaatsen daar een afname tegenover staat, wordt het effect op luchtkwaliteit per saldo als neutraal beoordeeld.

6.9 Geluid

6.9.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Voor geluid moet onderscheid gemaakt worden tussen het geluid dat afkomstig is van geluidbronnen binnen de inrichtingsgrenzen (vooral ventilatoren, laden en lossen) en geluid afkomstig van verkeer rijdend op de openbare weg (onder andere van en naar de agrarische bedrijven).

De huidige geluidsbelasting in het gebied komt vooral van de A67, de N266 en de belangrijkste ontsluitingswegen in het plangebied (zoals genoemd in paragraaf 6.6.1). In figuur 6.10 is de geluidsbelasting van het wegverkeer in het jaar 2011 weergegeven.

Figuur 6.9 Geluidsbelasting wegverkeer Someren en omgeving 2011 (bron: Atlas voor de leefomgeving)

Verder kan er lokaal geluidsoverlast zijn van agrarische bedrijven. Overlast door geluid van agrarische bedrijven is vaak een gevolg van de toenemende vermenging van functies in het buitengebied. Door de intensivering van de landbouw en de sanering van minder florerende bedrijven ontstaan steeds meer mogelijkheden om in agrarisch gebied te wonen. Gebiedseigen geluiden, zoals het geluid van trekkers, vrachtverkeer en landbouwmachines, worden door de nieuwe bewoners als hinderlijk ervaren.

6.9.2 Effecten

Voor het criterium geluid is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan buitengebied 2014. De ontwikkelmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot 1,5 hectare. Hieronder is beschreven wat de effecten zijn voor de geluidsbelasting in het buitengebied van Someren.

Wegverkeerslawaaï

Geluid als gevolg van wegverkeer, waaronder het verkeer van en naar de agrarische bedrijven, valt onder het regiem van de Wet geluidhinder (Wgh). Uit paragraaf 6.6 blijkt dat de toename van het aantal verkeersbewegingen beperkt zal zijn.

Geluid afkomstig van de bedrijven

Geluid direct afkomstig van de agrarische bedrijven is gereguleerd in de Wet milieubeheer (Wm) en valt onder de noemer industrielawaai. Door middel van geluidgrenswaarden afgestemd op de aard van de omgeving wordt voorkomen dat ondervonden hinder bij geluidgevoelige bestemmingen (zoals woningen en scholen) te hoog wordt. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is in het plan niet toegestaan.

Voor eventuele bedrijfsuitbreidingen blijven in principe dezelfde geluidgrenswaarden (en daarmee het invloedsgebied van geluid) van toepassing. Daardoor kan het wel noodzakelijk zijn dat geluidreducerende voorzieningen aan de geluidbronnen getroffen worden om hieraan te kunnen voldoen. Bij wijziging van een bestemming op basis van een in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid wordt de voorwaarde toegevoegd, dat wijziging alleen is toegestaan, indien aan de bepalingen van de Wet geluidhinder wordt voldaan.

Het effect als gevolg van het bestemmingsplan op het criterium geluid wordt daarmee voor beide alternatieven als neutraal beoordeeld. Er is op dit punt geen onderscheid tussen de alternatieven.

6.10 Gezondheid

Geur, luchtkwaliteit en geluid hebben elk ook mogelijk impact op de gezondheid van de gebruikers van het plangebied. In deze paragraaf wordt echter alleen ingegaan op de (kans op) verspreiding van ziekteverwekkers vanuit de (intensieve) veehouderij.

6.10.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Ontwikkelingen in de intensieve veehouderij, maar vooral de al lang lopende schaalvergroting en in het bijzonder de ontwikkeling in de richting van megastallen, hebben geleid tot discussies onder omwonenden over de gezondheidsrisico's van de intensieve veehouderij door de verspreiding van zoönosen. Zoönosen zijn infectieziekten veroorzaakt door micro-organismen die kunnen overgaan van dieren op mensen.

Door de verschillende griepuitbraken, de recente Q-koortsuitbraak, die samenhangt met het intensief houden van melkgeiten, en de ontdekking van resistente MRSA-bacterie in de veehouderijketen enige jaren geleden, is deze discussie in een stroomversnelling gekomen.

De bedrijfsvoering van het merendeel van de (intensieve) veehouderijen is er in de huidige situatie nog niet op gericht om verspreiding van zoönosen te voorkomen. Ook bestaat er nog veel onduidelijkheid met betrekking tot de verspreidingsmechanismen en de kritische factoren die de kans op verspreiding succesvol kunnen beperken. Ondanks veel recent (literatuur) onderzoek is er nog geen (landelijk) beleid ontwikkeld dat op het tegengaan van de verspreiding van zoönosen is gericht. Van een autonome ontwikkeling op dit vlak is dan ook geen sprake.

6.10.2 Effecten op de (kans op de) verspreiding van zoönosen

Voor het criterium gezondheid is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan buitengebied 2014. De ontwikkelmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot 1,5 hectare. Hieronder is beschreven wat de effecten zijn voor de gezondheid van de inwoners van het buitengebied van Someren.

Zoals in paragraaf 4.5.1 is omschreven zal er gedurende de planperiode sprake zijn van een behoorlijke dynamiek in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven zullen stoppen. Dat betekent dat veel van de mogelijke bronnen van zoönosen zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen.

Daarnaast zal er op de groeiende bedrijven sprake zijn van een toename van de schaalgrootte. In potentie is dat een risicofactor: hoe meer dieren er op een korte afstand bij elkaar zijn, des te groter het risico op een uitbraak. Echter, de schaalvergroting gaat ook samen met een vermindering van het aantal dierbewegingen, vooral omdat er op een moderne intensieve veehouderij, steeds vaker sprake is van een zo lang mogelijke keten binnen hetzelfde bedrijf. Daardoor wordt het risico van de introductie van ziektekiemen uit andere bedrijven sterk terug gebracht.

Ook geldt dat er van een zich niet ontwikkelend bedrijf geen investeringen verwacht kunnen worden die zich richten op de preventie van het verspreiden van ziektekiemen. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er ruimte voor procesgeïntegreerde maatregelen die de kans op verspreiding kunnen verkleinen. Vanwege het grote interne belang om uitbraken te voorkomen is het te verwachten dat, ook zonder regelgeving, moderne bedrijfssystemen de kans op een uitbraak zo ver als mogelijk zullen terugdringen.

Het is dus de verwachting dat door de dynamiek in de sector het aantal bronnen af zal nemen, er weliswaar sprake zal zijn van een zekere schaalvergroting op de groeiende bedrijven, maar dat de moderne bedrijfsvoering er zoveel mogelijk op gericht is om het risico van uitbraken te voorkomen. Netto wordt het effect als neutraal beoordeeld, met de kanttekening dat dit een voorzichtige beoordeling is. Er is op dit punt geen onderscheid tussen de alternatieven.

7 Integrale effectvergelijking alternatieven

In hoofdstuk 5 en 6 zijn de effecten per milieuaspect beschreven. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de effectbeschrijvingen samengevat in een tabel en worden conclusies getrokken. De milieueffecten van de alternatieven worden beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie, zoals beschreven in hoofdstuk 4.

7.1 Conclusies

Ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan zijn er aangepaste bouw- en gebruiksmogelijkheden en is de bescherming van waarden (in algemene zin) beter geregeld. Van alle mogelijkheden in het bestemmingsplan buitengebied 2014 hebben de uitbreidingsmogelijkheden die aan agrarische bedrijven worden geboden de grootste milieupact. Met name de situatie van de voor stikstofgevoelige habitats in omliggende Natura 2000-gebieden is kritisch. In dit MER is daarom door middel van reële scenario's onderzocht welke milieuruimte er aan de agrarische bedrijven met groeiwensen en groeipotentie kan worden geboden. Uiteraard is ook de referentiesituatie en de worstcase in beeld gebracht.

Voor alle milieuthema's is vervolgens het effect van de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie beoordeeld.

In tabel 7.1 wordt per aspect de score van de effectbeschrijving per milieuthema weergegeven.

Tabel 7.1 Score effectbeschrijving per milieuthema, bestemmingsplan buitengebied 2014 t.o.v. de referentiesituatie(s)

Milieuaspecten	Criterium	Alternatief worstcase	Planalternatief	
		Ten opzichte van referentiesituatie	Ten opzichte van referentiesituatie Nbwet Huidig	Ten opzichte van referentiesituatie Wet Milieubeheer
Natuur	Natura 2000-gebieden	- -	0	0
	Beschermde natuurmonumenten	0	n.v.t.	0
	EHS	0	n.v.t.	0
	Soorten	0	n.v.t.	0
	Landschappelijke karakteristiek	0	n.v.t.	0
Cultuurhistorie / archeologie	Archeologie en aardkunde	0	n.v.t.	0
	Cultuurhistorie	0	n.v.t.	0
Verkeer	Knelpunten	0	n.v.t.	0
	verkeersveiligheid			
Bodem	Bodem	0	n.v.t.	0
Water	Water	0	n.v.t.	0
Leefomgeving	Geur	- -	n.v.t.	0
	Fijn stof	- -	n.v.t.	0
	Geluid	0	n.v.t.	0
	Gezondheid	0	n.v.t.	0

7.2 Natuur

In bovenstaande tabel is de beoordeling van de effecten op natuur samengevat. De beoordeling is toegelicht in onderstaande subparagrafen.

7.2.1 Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Het planalternatief van het bestemmingsplan buitengebied 2014 van Someren is wat betreft de bescherming van Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten, redelijkerwijs uitvoerbaar. De beschermde natuur- en landschapswaarden zijn voldoende vastgelegd in de bestemmingsplanregels en er worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die schadelijk zullen zijn voor Natura 2000-gebieden of Beschermde natuurmonumenten. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld. De worstcase is als negatief beoordeeld vanwege de toename aan stikstofdepositie.

7.2.2 Flora- en faunawet

Op basis van de eisen die aan individuele ontwikkelingen worden gesteld en de praktische mogelijkheden om beschermde soorten in te passen in lokale ontwikkelingen, zijn als gevolg van het bestemmingsplan geen wezenlijke effecten op beschermde soorten te verwachten. Dit betekent dat ook geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aan de orde zijn. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

7.2.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de EHS voldoende ingepast in de gebiedszonering en de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van de EHS. Hierdoor is er geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

7.3 Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

7.3.1 Landschap

Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is in het buitengebied van Someren niet mogelijk. De uitbreidingsmogelijkheden die bedrijven in het bestemmingsplan worden geboden, leiden niet tot negatieve effecten op het landschap, aangezien de landschappelijke waarden nadrukkelijk worden beschermd in het bestemmingsplan. Dit geldt ook voor de afwijkingsmogelijk voor nevenfuncties en kleinschalige recreatieve voorzieningen. Ook hier geldt dat nieuwe ontwikkelingen niet mogen leiden tot onevenredige aantasting van het landschap en dienen deze ontwikkelingen te worden getoetst aan het Beeldkwaliteitsplan buitengebied 2011.

7.3.2 Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

Ten gevolgen van de bescherming van de cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplan, de doorvertaling van het archeologiebeleid in het bestemmingsplan en het beschermingsregime voor gebouwde monumenten, leidt de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan niet tot negatieve effecten op de cultuurhistorische of archeologische waarden in het plangebied. Door het vergunningenstelsel voor werkzaamheden in de bodem en de kwaliteitseisen die aan ruimtelijke ontwikkelingen worden gesteld, geldt dit ook voor het effect op de aardkundige waarden. Al met al wordt het effect op het aspect cultuurhistorie, archeologie en aardkunde neutraal beschouwd (0).

7.4 Bodem en water

7.4.1 Bodem

Wat betreft bodemkwaliteit moet bij een nieuwe ontwikkeling conform de wetgeving de kwaliteit van de grond vastgesteld worden middels een bodemonderzoek, dan wel partijkeuring. Wanneer verontreiniging wordt geconstateerd zullen maatregelen worden genomen en indien nodig wordt de grond gesaneerd. De ontwikkelingen in bestemmingsplan zullen geen verder verslechtering van de bodemkwaliteit tot gevolg hebben.

Het effect op bodem wordt als neutraal beoordeeld (0).

7.4.2 Water

De waterlichamen zijn afzonderlijk als water bestemd (geen gebiedsbestemming). Het gebruik van deze watergangen als (permanente) ligplaats voor woonschepen en recreatievoertuigen is uitgesloten. Ook de primaire en regionale waterkeringen zijn afzonderlijk bestemd. Het bestemmingsplan biedt afdoende bescherming.

In het plangebied wordt niet voorzien in maatregelen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de waterkwaliteit. Er vindt geen emissie plaats van (mest-)stoffen naar het oppervlakte- en grondwater mede door het gebruik van vloestofdichte vloeren bij uitbreiding van bestaande bedrijven. Verder is aangetoond dat er een afname is van de emissie (zie hoofdstuk 5) in het gebied per saldo zal de (grond)waterkwaliteit dus niet verslechteren door toedoen van verzurende stoffen.

De uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven hebben geen invloed op de waterkwaliteit, maar hebben wel invloed op het waterbergend vermogen van het gebied. De uitbreidingsmogelijkheden leiden tot meer vierkante meters verharding in het landelijk gebied in het maximale groeiscenario. Deze verharding dient echter door de initiatiefnemers te worden opgevangen dan wel gecompenseerd. Het effect op water wordt als neutraal beoordeeld (0).

7.5 Verkeer

Gezien de relatief geringe verkeersaantrekkende werking en de voorwaarde met betrekking tot de verkeersveiligheid worden geen knelpunten verwacht als gevolg van het bestemmingsplan. Het effect is daarom neutraal.(0)

7.6 Woon- en leefmilieu

7.6.1 Geluid

In het bestemmingsplan is geen uitbreiding of wijziging van de snelwegen (A28 en A32) of het aantal sporen/spoorlijnen voorzien. Een overschrijding van de grenswaarden geluid wordt niet verwacht: de geluidsoverlast wordt voornamelijk veroorzaakt door het verkeer. Zoals in paragraaf 5.5 en in deze paragraaf beschreven, zal de toename van het verkeer als gevolg van het bestemmingsplan beperkt zijn. Ook de toename als gevolg van de uitbreiding van agrarische bedrijven zal beperkt zijn. Het effect voor geluid is neutraal.(0)

7.6.2 Luchtkwaliteit

De fijn stof concentraties, die in het plangebied op enkele lokaties al een knelpunt vormen, kunnen door nieuwe of uitgebreide veehouderijen toenemen. In het worstcase alternatief is er vanuit gegaan dat alle veehouderijen in het plangebied zonder maatregelen uitbreiden tot 1,5 hectare. In dat geval zullen de fijnstofknelpunten groter worden. Het alternatief 'worstcase' wordt daarom negatief beoordeeld (- -).

De andere scenario's worden neutraal beoordeeld. De effecten van de maximaal planologische mogelijkheden die het plan scenario in zich draagt op de concentratie fijn stof in het plangebied zullen nooit "in betekenende mate" zijn. Het plangebied in het bestemmingsplan buitengebied 2014 is kleiner en er is nog maar 1 knelpunt fijn stof. Omdat er op plaatsen wel een toename van de fijn stof concentraties wordt verwacht, maar op andere plaatsen daar een afname tegenover staat, wordt het effect op luchtkwaliteit per saldo als neutraal beoordeeld.

7.6.3 Geur

De achtergrondbelasting die rond enkele intensieve veehouderijen al boven de 50 ou is, kan door nieuwe of uitgebreide veehouderijen toenemen. In het worstcase alternatief is er vanuit gegaan dat alle veehouderijen in het plangebied zonder maatregelen uitbreiden tot 1,5 hectare. In dat geval zullen de geurknelpunten groter worden. Het alternatief 'worstcase' wordt daarom negatief beoordeeld (- -).

Naast de inzet van techniek gaat de salderingsregeling uit van een aantal stoppers per jaar. Zoals onderbouwd in hoofdstuk 4 in dit MER is het aannemelijk dat er in Someren sprake zal zijn van ongeveer 5 % stoppers per jaar, gedurende de planperiode. Door de dynamiek in de sector zullen veel geurbronnen verdwijnen. Lokaal is er nu nog wel een toename mogelijk maar aangetoond is dat dit niet op grote schaal wordt verwacht. De werking van de geurverordening, die grenswaarden stelt aan de voorgrondbelasting vanuit individuele bedrijven, zal dit er uiteindelijk toe leiden dat er in de gehele gemeente sprake zal zijn van een acceptabele achtergrondbelasting. De effecten van het alternatief "maatregelen en dynamiek" op geurhinder zijn als neutraal (0) beoordeeld.

7.7 Gezondheid

Zoals in hoofdstuk 4 is omschreven zal er gedurende de planperiode sprake zijn van een behoorlijke dynamiek in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven zullen stoppen. Dat betekent dat veel van de mogelijke bronnen van zoönosen zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen.

Daarnaast zal er op de groeiende bedrijven sprake zijn van een toename van de schaalgrote. In potentie is dat een risicofactor: hoe meer dieren er op een korte afstand bij elkaar zijn, des te groter het risico op een uitbraak. Echter, de schaalvergroting gaat ook samen met een vermindering van het aantal dierbewegingen, vooral omdat er op een moderne intensieve veehouderij, steeds vaker sprake is van een zo lang mogelijke keten binnen hetzelfde bedrijf. Daardoor wordt het risico van de introductie van ziektekiemen uit andere bedrijven sterk terug gebracht.

Ook geldt dat er van een zich niet ontwikkelend bedrijf geen investeringen verwacht kunnen worden die zich richten op de preventie van het verspreiden van ziektekiemen. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er ruimte voor procesgeïntegreerde maatregelen die de kans op verspreiding kunnen verkleinen. Vanwege het grote interne belang om uitbraken te voorkomen is het te verwachten dat, ook zonder regelgeving, moderne bedrijfssystemen de kans op een uitbraak zo ver als mogelijk zullen terugdringen.

Het is dus de verwachting dat door de dynamiek in de sector het aantal bronnen af zal nemen, er weliswaar sprake zal zijn van een zekere schaalvergroting op de groeiende bedrijven, maar dat de moderne bedrijfsvoering er zoveel mogelijk op gericht is om het risico van uitbraken te voorkomen. Netto wordt het effect als neutraal beoordeeld, met de kanttekening dat dit een voorzichtige beoordeling is.

7.8 Uitvoerbaarheid bestemmingsplan

Maximale invulling van het initiatief (worstcase) leidt tot significant negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden. Het bestemmingsplan Buitengebied voorkomt deze significant negatieve effecten door in de planregels randvoorwaarden te stellen aan uitbreidingen van veehouderijen waardoor schadelijke effecten als gevolg van emissies van stikstof vanuit dierenverblijven niet kunnen plaatshebben.

Het planMER toont vervolgens aan dat het toepassen van interne saldering, dat wil zeggen emissiereducerende maatregelen nemen aan bestaande stallen of bouw van nieuwe emissiearme stallen, voldaan kan worden aan deze planregel.

Op grond van deze analyse kan de conclusie getrokken worden dat het bestemmingsplan Buitengebied uitvoerbaar is en niet zal leiden tot significant negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden.

Verder zijn voor geen van de overige milieuaspecten negatieve effecten te verwachten en voor wat betreft het aspect landschap is er sprake van een licht positief effect op de landschappelijke karakteristiek in het gebied.

7.9 Vervolgproces

Het uitgevoerde MER wordt bij het besluit gevoegd. Op dat moment start de toetsingsfase. Het MER is een bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan en gaat gezamenlijk met het bestemmingsplan ter inzage. In het ontwerpbestemmingsplan zijn de punten uit het MER overgenomen. Vervolgens vindt toetsing door de Commissie voor de m.e.r. plaats als een verplicht onderdeel. Het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. moet binnen de wettelijke inspraaktermijn plaatsvinden. Op het ontwerpbestemmingsplan en het planMER kan eenieder zienswijzen inbrengen.

8 Leemten in kennis en evaluatie

In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke onderdelen kennis of informatie ontbreekt. Wanneer dit leidt tot niet volledig of beperkt onderbouwde beschrijvingen, zijn deze in dit hoofdstuk opgenomen.

De genoemde leemten in kennis vormen ook aandachtspunten voor het evaluatieprogramma, dat in het kader van een m.e.r. moet worden uitgevoerd tijdens en na realisatie van het voornemen. Hierbij worden de optredende milieugevolgen in het MER vergeleken met de voorspelde gevolgen; wanneer feitelijke gevolgen wezenlijk afwijken van de voorspelde gevolgen, kan de gemeente Someren (aanvullende) maatregelen nemen.

8.1 Leemten in kennis en informatie

Leemten in kennis en leemten in informatie

Bij het opstellen van dit rapport is veel informatie verzameld. Het kan voorkomen dat niet alle onderzoeksgegevens beschikbaar zijn of er kunnen onzekerheden zijn in de beschikbare onderzoeksgegevens. In dat geval wordt gesproken van *leemten in informatie*.

Het kan ook voorkomen dat er geen wetenschappelijk basis is om bepaalde effecten te kunnen beoordelen. Ook is er altijd een zekere mate van onzekerheid over het optreden van bepaalde ontwikkelingen in het studiegebied. In dat geval is er sprake van *leemte in kennis*.

- De belangrijkste leemte in kennis betreft inzicht in de toekomstige ontwikkeling van de intensieve veehouderij en de daarbij horende emissiereductie(s). Dat geldt voor de sector als geheel, maar ook voor de situatie in Someren
- Modelberekeningen kennen een zekere mate van onnauwkeurigheid, dit is inherent aan de modellen
- Voor dit MER is gerekend met aannames om een inschatting te kunnen geven van de emissievracht uit het gebied op de Natura 2000-gebieden. Deze aannames zijn gebaseerd op wet- en regelgeving
- De gemeente Someren heeft een archeologische verwachtingskaart gemaakt. Op basis van deze kaart, alsmede de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Noord-Brabant zijn de effecten voor cultuurhistorie inzichtelijk gemaakt. Specifieke cultuurhistorische informatie op gemeentelijk niveau ontbreekt. Echter voor het planMER op deze schaal is voldoende inzichtelijk gemaakt wat de effecten kunnen zijn
- Zowel de geluidnormen als de geurnormen dienen gerespecteerd te worden op bedrijfsniveau. Hiervoor zijn in concrete (project)situaties aanvullende berekeningen nodig. Deze normen zijn geborgd in de planregels

Bijlage

1

Stappen in uitgebreide m.e.r.-procedure en koppeling
m.e.r.-procedure met besluit

Uitgebreide m.e.r.-procedure

Bijlage

2

Begrippen- en afkortingenlijst

Achtergronddepositie

Dit is de depositiewaarde die er is zonder de ontwikkelingen uit het plan. Het gaat hierbij om de hoeveelheid stikstof veroorzaakt door onder meer landbouw, industrie en autoverkeer.

Alternatief

Een samenhangend pakket van maatregelen die een mogelijke oplossing vormt voor het in de probleemstelling geformuleerde probleem.

Archeologie

Wetenschap van de oude historie op grond van bodemvondsten en opgravingen.

Aspect

Te onderzoeken thema dat relevant wordt geacht voor het beoordelen van alternatieven.

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkelingen die zouden plaatsvinden als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen.

Best beschikbare techniek

Technieken om de emissie te verlagen, bijvoorbeeld door de inzet van luchtwassers.

Bestemmingsplan

Gemeentelijk plan met voorschriften, betreffende de bestemming van een bepaald terrein.

Bevoegd gezag

Overheidsorgaan dat bevoegd is een besluit te nemen over de voorgenomen activiteit.

Commissie voor de m.e.r

Onafhankelijk adviesorgaan, in het leven geroepen door ministeries van VROM en LNV, die op vastgestelde momenten conform Wet milieubeheer advies uitbrengt met betrekking tot m.e.r.- procedures.

Cultuurhistorie

De geschiedenis van de beschaving. In drie wetenschappelijke velden; historische geografie, bouwhistorie en archeologie.

Decibel (dB(A))

Eenheid van geluidrukniveau. De toevoeging A duidt erop dat een frequentie-afhankelijke correctie is toegepast in verband met gevoeligheid van het menselijk gehoor.

Ecologie

Wetenschap die de relaties bestudeert van levensvormen en hun omgeving.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Samenhangend stelsel van natuurkerngebieden, ontwikkelingsgebieden en verbindingzones.

Emissie

Hoeveelheden stoffen of geluid die door bronnen in het milieu worden gebracht.

Fauna

Verzameling van diersoorten die in een gebied wordt aangetroffen.

Flora

Verzameling van plantensoorten die in een gebied wordt aangetroffen.

Gebiedszonering

In de Verordening Ruimte fase 2 is een drietal gebieden aangewezen voor intensieve veehouderijen. Er wordt onderscheid gemaakt in extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden.

Geluidcontour

Lijn getrokken door een aantal punten van gelijke geluidbelasting. Door contouren te berekenen is het mogelijk het gebied vast te stellen dat een bepaalde geluiddruk ondervindt.

Geohydrologie

Wetenschap die de directe relatie tussen hydrologie en geologische opbouw bestudeert.

Gevoelige bestemmingen

Bestemmingen waaraan getoetst wordt in het kader van zonering; bestemmingen waar hinder kan worden ervaren bij het oprichten van nieuwe inrichtingen en dergelijke.

Grondgebonden veehouderij

Een agrarische bedrijfsvoering die hoofdzakelijk niet in gebouwen plaats vindt, waarbij het gebruik van agrarische gronden noodzakelijk is voor het functioneren van het bedrijf.

Initiatiefnemer

Rechtspersoon die de m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen.

Intensieve veehouderijen (of niet grond gebonden veehouderij)

Het hebben van veehouderijen waar het voedsel niet direct van het land komt. Het gaat bijvoorbeeld om de volgende beesten; pluimvee, runderen en varkens. Niet gebonden aan het land voor de voedselvoorziening (door bijvoorbeeld toedienen van aangevoerd veevoer).

Instandhoudingsdoelstellingen

Instandhoudingsdoelstellingen moeten vastgesteld worden in de aanwijzingsbesluiten van de Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden. Deze doelen geven aan voor welke natuurwaarden het gebied belangrijk is en voor hoeveel natuurwaarden er geschikt habitat beschikbaar moet zijn in dat gebied.

Kritische depositiewaarde

Dit is de hoeveelheid ammoniakdepositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Alternatief voor de voorgenomen activiteit, opgesteld vanuit de doelstelling zo min mogelijk schade aan het milieu toe te brengen, respectievelijk zoveel mogelijk verbetering te realiseren, uitgaande van de gegeven doelstelling.

MER

Milieueffectrapport (het fysieke rapport).

m.e.r.

Milieueffectrapportage (de procedure).

Mitigerende maatregelen

Verzachtende maatregelen, waardoor het effect positiever wordt.

Natura 2000

Een Europees beschermd netwerk van waardevolle natuurgebieden.

NO_x

Stikstofoxiden.

NO₂

Stikstofdioxide.

Plangebied

Het gebied waarin de voorgenomen activiteit wordt ondernomen.

PM₁₀

Fijnstof.

Richtlijnen

De richtlijnen zijn bedoeld om specifiek richting te geven aan de inhoud van een op te stellen milieueffectrapport.

Saldering

Interne saldering biedt een ondernemer de mogelijkheid om de emissie uit één of enkele van zijn stallen die nog niet voldoen aan de IPPC-norm, te compenseren met vergaande emissiebeperkende maatregelen in één of meerdere andere stallen.

Significant negatieve effecten

Negatieve effecten die als gevolg hebben dat instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet worden gehaald. Bij negatieve effecten kunnen de instandhoudingsdoelstellingen nog worden gehaald.

Startnotitie

Startdocument van de milieueffectrapportage waarin beschreven staat welke activiteit(en) een initiatiefnemer uit wil voeren.

Stikstofdepositie

Hoeveelheid emissie die terecht komt in de grond

Studiegebied

Het gebied tot waar de milieugevolgen ten gevolge van de aanleg van de voorgenomen activiteit reiken.

Toetsingsadvies

Advies van de Commissie voor de m.e.r. waarin deze het MER beoordeelt op de aanwezigheid van essentiële informatie. De vastgestelde richtlijnen vormen hierbij het toetsingskader.

 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Microgram per kubieke meter.

Veehouderij

Een bedrijf dat gericht is op het voortbrengen van producten door middel van het houden van dieren.

Vegetatie

Samenhangend geheel van in een gebied voorkomende plantensoorten.

Verkeersafwikkeling

Doorstroming en verwerking van verkeersstromen.

Verkeersintensiteit

Aantal voertuigen dat per etmaal een bepaald punt op een wegverbinding passeert.

Vigerend beleid

Beleid dat door een overheid is vastgesteld en wordt uitgevoerd.

Voorgenomen activiteit

Ontwikkelingsplan / activiteit dat de initiatiefnemer uit wil voeren.

Voorkeursalternatief

De wijze waarop de initiatiefnemer de voorgenomen activiteit wenst uit te voeren.

Waterkwaliteit

Chemische samenstelling van water.

Waterkwantiteit

De hoeveelheid water betreffend.

Watersysteem

Waterkringloop inclusief opgenomen stoffen vanaf het moment dat neerslag valt tot op het moment dat water uit het gebied wordt afgevoerd.

Bijlage

3

Wettelijke kaders & beleidsdocumenten

Ruimtelijk

Nota Ruimte

In deze nota is de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkelingen en de belangrijkste bijbehorende doelstellingen van Nederland opgenomen. De nota bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Ingegaan wordt op de inrichtingsvraagstukken die spelen tussen nu en 2020, met een doorkijk naar 2030. De nota heeft 4 algemene doelen: versterken economie, krachtige steden en een vitaal platteland, waarborging van waardevolle groengebieden en veiligheid. Onder andere de nationale landschappen en de stadsregio's zijn in de Nota Ruimte opgenomen.

Wet Ruimtelijke Ordening

De Wro gaat over het maken van ruimtelijke plannen. Ruimtelijke plannen regelen hoe Nederland er nu en in de toekomst uit moet zien. Dit zijn hoofdzakelijk bestemmingsplannen en structuurvisies. De Wro bepaalt hoe deze plannen gemaakt moeten worden en hoe deze gewijzigd kunnen worden. Daarbij regelt de Wro de overheidstaken en de rechten en plichten van burgers, bedrijven en (overheids)instellingen.

Wet milieubeheer (Wm)

De Wet milieubeheer (Wm) is de belangrijkste milieuwet. Daarin staat hoe overheden, zoals gemeente en provincies, het milieu moeten beschermen. De belangrijkste hulpmiddelen om te zorgen voor een schoon milieu zijn:

- Milieuplannen
- Milieukwaliteitseisen
- Milieueffectrapportage (MER)
- Vergunningen
- Milieujaarverslag
- Handhaving

Ook bevat de wet de regels voor financiële maatregelen om een schoon milieu te stimuleren.

Water

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De KRW is een Europese richtlijn met als doel het in stand houden en verbeteren van het aquatisch milieu. Met de uitvoering van de KRW realiseert Nederland een goede ecologische en chemische toestand van het watersysteem. De doelen van de KRW dienen in 2015 te zijn behaald. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft hiervoor het Innovatieprogramma KRW en de Stedelijke Synergie regeling KRW gelanceerd. Het Innovatieprogramma KRW richt zich vooral op het stimuleren van innovatieve projecten die vanwege hoge risico's en het ontbreken van een directe probleemeigenaar niet of onvoldoende door de markt worden opgepakt. Zowel kennisontwikkeling als praktijkgerichte projecten zijn mogelijk.

Het accent ligt op de praktijkgerichte innovatieprojecten. Daarbij richt het Innovatieprogramma Kaderrichtlijn Water zich vooral op de kwaliteit van het oppervlaktewater. De kwaliteit van het grondwater kan alleen in een project aan de orde komen als het project een wezenlijke verbetering van het oppervlaktewater beoogt. Het moet in alle gevallen gaan om innovatieve projecten die uitstijgen boven de maatregelen die al genomen worden om de Kaderrichtlijn in te vullen.

Nadere uitwerking Rivierengebied (NURG)

NURG staat symbool voor het realiseren van nieuwe natuur in de uiterwaarden van de grote rivieren. Doelstelling is het realiseren van circa 7000 hectare nieuwe natuur in de uiterwaarden van de Rijnakken en het bedijkte deel van de Maas, dit is onderdeel van de EHS en heeft een gestelde einddatum van 2015.

Nationaal Bestuursakkoord Water

Het Nationaal Bestuursakkoord Water heeft tot doel om in de periode tot 2015 het watersysteem in Nederland op orde te krijgen en daarna op orde te houden. Het gaat daarbij om het aanpakken van de gevolgen van de zeespiegelstijging, bodemdaling en een veranderend klimaat. Nederland krijgt hierdoor steeds meer te maken met extreem natte en extreem droge periodes. Om deze problemen te bestrijden zijn maatregelen nodig met als uitgangspunt het eerst vasthouden, dan bergen en vervolgens afvoeren van water.

Nationaal Waterplan

Het Nationaal Waterplan is het rijksplan voor het waterbeleid en beschrijft de maatregelen die in de periode 2009-2015 genomen moeten worden om Nederland ook voor toekomstige generaties veilig en leefbaar te houden, en de kansen die water biedt te benutten. Onderdeel van het NWP zijn de volgende punten:

- De stroomgebiedbeheerplannen
- Het Noordzeebeleid
- De functies van de rijkswateren

Waterbeheer 21e eeuw

Geeft uitgangspunten voor waterbeleid in de 21e eeuw in relatie tot ruimtelijke ontwikkeling. De kern van het Waterbeleid 21ste eeuw is dat water de ruimte moet krijgen, voordat het die ruimte zelf neemt. Het water de ruimte geven betekent dat in het landschap en in de stad ruimte gemaakt wordt om water op te slaan.

PKB Ruimte voor de Rivier

In 2006 heeft het kabinet de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier vastgesteld met als doel het vergroten van hoogwaterveiligheid en daarmee in de toekomst het rivierengebied te beschermen tegen overstromingen. De rivieren krijgen op 39 plaatsen meer ruimte. In de PKB is precies vastgelegd hoeveel waterstandverlaging de projecten moeten opleveren bij Maatgevend Hoogwater (MHW).

De PKB dient, behalve het waarborgen van de veiligheid, nog een ander doel: verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Het rivierengebied is ecologische en landschappelijk immers van groot belang. In de PKB Ruimte voor de Rivier staat welke maatregelen het kabinet voor deze doelen wil inzetten. Het zogenaamde basispakket bestaat zoveel mogelijk uit maatregelen die de rivier meer ruimte geven en hoge waterstanden verlagen.

Waterwet

Deze wet vervangt een achttal bestaande wetten voor het waterbeheer in Nederland, waaronder de Wet Beheer Rijkswaterstaatswerken, de Wet verontreiniging Oppervlaktewater, en de Wet op de Waterkeringen. Integraal waterbeheer staat daarbij centraal. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Daarnaast levert de Waterwet een flinke bijdrage aan kabinetsdoelstellingen, zoals vermindering van regels, vergunningstelsels en administratieve lasten.

Natura2000 (Vogel- en Habitatrichtlijn)

Om de natuur in Europa te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. De bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (inclusief de aangewezen gebieden) zijn in Nederland in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningsplicht. Bescherming van de Natura 2000-gebieden loopt langs drie sporen; Aanwijzing, Beheerplan & Vergunning.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en is verankerd in de Wet ruimtelijke ordening. Het is ontwikkeld ter voorkoming van isolatie van natuurgebieden (met als gevolg uitstervende dieren en planten). De Ecologische Hoofdstructuur vormt de basis voor het Nederlandse natuurbeleid en levert samen met het Natura2000-netwerk een bijdrage aan het behoud en de versterking van biodiversiteit in Europa. De in Nederland vastgestelde EHS bestaat uit; bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden, verbindingzones; landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden) & de grote wateren (kustzone Noordzee, IJsselmeer en Waddenzee).

Reconstructiewet concentratiegebieden

Gebieden waarin mestproblemen als gevolg van intensieve veehouderij worden aangepakt worden reconstructiegebieden genoemd. Deze gebieden kennen een hoge veedichtheid en kampen met bijzonder milieuproblemen, zoals vermesting, verzuring, stank en verdroging. De aanpak van de reconstructie staat beschreven in de Reconstructiewet concentratiegebieden. Het Rijk heeft prioriteit gegeven aan de reconstructie van de zandgebieden in Zuid- en Oost- Nederland. Er zijn in totaal twaalf reconstructiegebieden aangewezen. De Reconstructiewet beschrijft het proces hoe de herinrichting van het landelijk gebied moet verlopen: van het maken van de reconstructieplannen tot en met de uitvoering ervan. De uitvoering van de projecten ligt in handen van het Dienst Landelijk Gebied.

Natuurbeschermingswet (1998)

De Nbwet '98 biedt de juridische basis voor de aanwijzing van te beschermen gebieden en landschapsgezichten, vergunningverlening, schadevergoeding, toezicht en beroep, Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn hiermee in nationale regelgeving verankerd. De Nbwet '98 heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden. De Nbwet '98 omvat de Natura 2000-gebieden en de beschermde natuurmonumenten.

Het is verboden zonder vergunning projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten, die, gelet op de instandhoudingdoelstellingen, de kwaliteit van het gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben.

Flora- en Faunawet (Ffw)

De Ffw is gericht op de bescherming van dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. De wet bevat onder meer verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. In de wet is de individuele soortenbescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd.

De in artikel 2 opgenomen zorgplicht voor alle in het wild levende soorten, houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. In artikel 75 van de Ffw zijn de mogelijkheden voor vrijstelling en ontheffing opgenomen. Sinds het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten van 10 september 2004 zijn de mogelijkheden voor verlening van ontheffing of vrijstelling verruimd. Een aantal algemene soorten (tabel 1-soorten) mag worden verstoord zonder dat daar vooraf ontheffing voor is verkregen.

Landschap

Nationale Landschappen

Nationale Landschappen zijn gebieden met een unieke combinatie van natuur, cultuur en geschiedenis. Bij Nationale Landschappen is er een samenhang tussen het behoud en de ontwikkeling van natuur (planten en dieren), reliëf (bijvoorbeeld beekdalen en terpen), grondgebruik (agrarisch, recreatief) en bebouwing (zoals dorpsgezichten en forten). In Nederland zijn twintig gebieden aangewezen als Nationaal Landschap. Door de verstedelijking staat het platteland op sommige plaatsen onder druk. De Nationale Landschappen krijgen daarom de komende jaren extra aandacht vanwege hun belang voor de cultuurhistorie en natuur. De provincies zijn verantwoordelijk voor de uitwerking en uitvoering van het beleid voor Nationale Landschappen. In de uitvoeringsplannen beschrijven de provincies hoe ze de kernkwaliteiten van het betreffende Nationale Landschap willen behouden, beheren en versterken. Vervolgens maken zij afspraken met de gemeentes en andere partijen over de wijze waarop de provinciale plannen doorwerken.

Natuurschoonwet 1928

De Natuurschoonwet 1928 (NSW) is in 1928 tot stand gekomen. Deze wet geeft fiscale faciliteiten ofwel tegemoetkomingen aan eigenaren van onroerende zaken als een landgoed, op voorwaarde dat ze dit in stand houden en daarmee het natuurschoon bevorderen. Niet elke onroerende zaak komt daarvoor in aanmerking. Deze moet aan de bepaalde voorwaarde, zoals omschreven in deze wet, voldoen.

Archeologie en cultuurhistorie

Wet op de Archeologische Monumentenzorg

De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is de Nederlandse uitwerking van het Verdrag van Malta. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is een raamwet die regelt hoe het Rijk, de provincie en de gemeente bij hun ruimtelijk plannen rekening moeten houden met het erfgoed in de bodem. De wet beoogt het culturele erfgoed (en vooral het archeologische erfgoed) te beschermen. Onder archeologisch erfgoed wordt verstaan: alle fysieke overblijfselen, zowel in als boven de grond, die bijdragen aan het verkrijgen van inzicht in menselijke samenlevingen uit het verleden.

Uitgangspunten van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg luiden als volgt:

- Archeologische waarden zoveel mogelijk in de bodem bewaren en alleen opgraven als behoud in de bodem (in situ) niet mogelijk is
- Vroeg in de ruimtelijke ordening al rekening houden met archeologie. Initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen moeten in een vroegtijdig stadium aangeven hoe met eventuele archeologische waarden bij bodemverstorende ingrepen zal worden omgegaan. Dit houdt dat er een verplichting is tot vooronderzoek bij werkzaamheden die de grond gaan verstoren. De invoering hiervan wordt geregeld via bestemmingsplannen en vrijstellingen, de m.e.r.-plichtige activiteiten en ontgrondingen

Bodemverstoorders betalen archeologisch onderzoek en mogelijke opgravingen (principe verstoorder betaalt). De kosten voor noodzakelijk archeologische werkzaamheden komen ten laste van de initiatiefnemer tot de bodemverstorende activiteit.

Verkeer en Vervoer

Nota Mobiliteit

De Nota Mobiliteit werkt het ruimtelijk beleid, zoals beschreven in de Nota Ruimte, verder uit en beschrijft de hoofdlijnen van het nationale verkeers- en vervoersbeleid voor een periode tot 2020. In deze nota staan, behalve een algemene visie op verkeer en vervoer, ook voorstellen om het wegverkeer, het openbaar vervoer, de luchtvaart en de scheepvaart zodanig te organiseren dat in 2020 95 % van de reizigers op tijd zijn of haar bestemming bereikt. Om dit te bereiken wil de rijksoverheid:

- De achterstand in onderhoud en beheer aan (snel)wegen, spoorlijnen en (hoofd)vaarwegen wegwerken
- Per gebied onderzoeken of en hoe knelpunten op het gebied van bereikbaarheid kunnen worden opgelost. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van bestaande infrastructuur
- Zorgen voor meer een betere samenhang tussen ruimtelijke ordening en infrastructuur. Dat betekent onder meer dat bij het plannen van nieuwbouwlocaties (ook) wordt gekeken hoeveel wegen, fietspaden en openbaar vervoer nodig is voor de toekomstige bewoners
- Publiekprivate samenwerkingsvormen (samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven) structureel toepassen bij het beheer en onderhoud van wegen en bij het nemen van maatregelen ter oplossing van knelpunten
- Verkeersinformatie over het hoofdwegenet koppelen aan verkeersinformatie voor regionale wegen
- De toegankelijkheid van het openbaar vervoer waarborgen en verbeteren
- Het aantal fietsenstallingen bij stations uitbreiden en verbeteren
- Een vorm van prijsbeleid voor het gebruik van wegen introduceren

Geluid

Wet geluidhinder (Wgh)

Sinds het einde van de jaren zeventig vormt de Wet geluidhinder (Wgh) een belangrijk juridische kader voor het Nederlandse geluidsbeleid. De Wet geluidhinder biedt onder andere geluidsgevoelige bestemmingen (zoals woningen) bescherming tegen geluidhinder van wegverkeerslawaai, spoorweglawaai en industrielawaai door middel van zonering. Anders dan de naam van de Wet geluidhinder misschien suggereert worden niet alle milieugerichte geluidsaspecten in de Wet geluidhinder geregeld.

De belangrijkste onderwerpen die in de Wet geluidhinder worden geregeld zijn:

- Toestellen en geluidwerende voorzieningen (bijvoorbeeld Besluit geluidproductie bromfietsen)
- Industrielawaai, voor zover dit betrekking heeft op industrieterreinen waar zich 'grote lawaaimakers' kunnen vestigen
- Wegverkeerslawaai (behalve 30 km-wegen)
- Spoorweglawaai
- Geluidbelastingkaarten en actieplannen (uitwerking Europese richtlijn Omgevingslawaai).

Lucht

Uitvoeringsnotitie emissieplafonds verzuring en grootschalige luchtverontreiniging

Deze notitie beschrijft de manier waarop Nederland voornemens is te voldoen aan de emissieplafonds die de Europese Unie Nederland oplegt ter bestrijding van de verzuringsproblematiek. Het betreft zwaveldioxide, stikstofoxiden, niet-methaan vluchtige organische stoffen en ammoniak. De plafonds gelden met ingang van 2010 en zijn vastgelegd in de Europese NEC-richtlijn. De NEC-richtlijn is ingegeven door de noodzaak om de menselijke gezondheid te bevorderen en de natuur te beschermen.

Nederlandse Emissierichtlijn lucht (NeR)

Het doel van de NeR is het harmoniseren van vergunningen met betrekking tot emissies naar de lucht en het verschaffen van informatie over de stand der techniek op het gebied van emissiebeperking. De NeR geeft algemene eisen aan emissieconcentraties en uitzonderingsbepalingen voor specifieke activiteiten of bedrijfstakken. De NeR heeft geen formele status, het is de bedoeling dat de NeR wordt gebruikt als richtlijn voor vergunningverlening. Afwijken van de NeR is daarom mogelijk, het moet dan wel adequaat worden gemotiveerd.

Nationaal samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)

Het nationaal samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit is een samenwerkingsprogramma van de Rijksoverheid, regionale en lokale overheden om de luchtverontreiniging te verminderen en de kwaliteit van de lucht te verbeteren. Het gaat om gebieden waar de normen voor luchtkwaliteit worden overschreden en mensen dus teveel schadelijke stoffen inademen. Voor deze gebieden zijn Regionale Samenwerkingsprogramma's Luchtkwaliteit (RSL's) opgesteld. Die vormen samen met het nationale plan de basis van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). In de Wet milieubeheer (Hoofdstuk 5) is de wettelijke basis voor het NSL opgenomen. De uitvoering van het NSL moet ervoor zorgen dat overal in Nederland uiterlijk in juni 2011 de grenswaarde voor fijn stof en in januari 2015 de grenswaarde voor stikstofdioxide wordt gehaald.

Wet luchtkwaliteit

De belangrijkste bepalingen opgenomen over luchtkwaliteitseisen zijn opgenomen in hoofdstuk 5 van de wet milieubeheer. Dit hoofdstuk staat ook wel bekend als de Wet luchtkwaliteit. De kern van de Wet luchtkwaliteit bestaat uit de (Europese) luchtkwaliteitseisen. Verder bevat zij basisverplichtingen op grond van de richtlijnen, namelijk: plannen, maatregelen, het beoordelen van luchtkwaliteit, verslaglegging en rapportage. De uitvoeringsregels behorend bij de wet zijn vastgelegd in algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen.

Structuurvisie Noord-Brabant

Voor het gehele grondgebied van de provincie Noord-Brabant is een visie op hoofdlijnen vastgesteld. Het geeft de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen voor de provincie Noord-Brabant weer. De Structuurvisie Ruimtelijke Ontwikkeling is op 1 oktober 2010 vastgesteld door Provinciale Staten. Deze structuurvisie trad op 1 januari 2011 in werking. De visie omvat vier delen, het eerste deel geeft hoofdlijnen van het beleid weer. Op basis van verschillende trends en ontwikkelingen zijn ruimtelijke belangen gedefinieerd. Het tweede deel gaat in op de ambities voor groenblauwe structuren, het landelijk gebied, de stedelijke structuur en de infrastructuur. Deel 3 is het onderdeel van de Interimstructuurvisie, het betreft keuzen ten aanzien van verschillende ontwikkelprojecten. Het laatste deel geeft de ontwikkeling voor de Brainport-Oost weer.

Verordening ruimte provincie Noord-Brabant 2012

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) wordt weergegeven hoe provincies invulling kunnen geven aan het provinciale ruimtelijke beleid. De provincie Noord-Brabant heeft in dat kader de Verordening ruimte vastgesteld. De onderwerpen die in de verordening worden genoemd komen uit de Structuurvisie. Op 1 juni 2012 is deze in werking getreden. In de Verordening ruimte is onder andere bepaald dat nieuwvestiging van intensieve veehouderijen niet is toegestaan, ook niet in de landbouwonwikkelingsgebieden. De uitbreiding van bouwvlakken van bestaande intensieve veehouderijen is wel toegestaan tot een oppervlakte van maximaal 1,5 hectare. In de Verordening ruimte worden verwevingsgebieden, extensiveringsgebieden en landbouwonwikkelingsgebieden onderscheiden.

Beleidsregel stikstof en Beschermd natuurfmonumenten

De Beleidsregel stikstof en Beschermd natuurfmonumenten Noord-Brabant geeft invulling aan de bevoegdheid die Gedeputeerde Staten hebben om op grond van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet 1998 vergunningen te verlenen voor handelingen die schadelijk kunnen zijn voor één of meerdere Beschermd(e) natuurfmonument(en).

De beleidsregel geeft weer op welke manier Gedeputeerde Staten met deze bevoegdheid omgaan waar het gaat om de invloed van N-depositie afkomstig van veehouderijen op de Beschermd natuurfmonumenten. Hierbij wordt aangesloten bij de Verordening Stikstof en Natura 2000. Er wordt gewerkt met een depositiebank die als referentiesituatie december 2004 kent. Er kan enkel depositieruimte beschikbaar komen door saldering of door bedrijfsverplaatsing, zodat de depositie op gevoelige bestemmingen (Natura 2000 en Beschermd natuurfmonumenten) niet toeneemt ten opzichte van de situatie in 2004.

Bijlage

4

Literatuurlijst

Bijlage

5

Methodiek berekening ammoniakemissie

Deze bijlage bevat een generieke toelichting op de gevolgde werkwijze bij de gebiedsgerichte verspreidingsberekeningen

1. Generieke toelichting

De gebruikte methode doorloopt een aantal stappen. Begonnen wordt met een inventarisatie van de beschikbare gegevens, deze worden geverifieerd en in een model gevat. Op basis van een aantal scenario's, die ook worden toegelicht, kan het model worden gebruikt om de emissie, en de daaruit voortvloeiende depositie, te berekenen

1.1 Inleiding

Doel van de modelleringen

De uitgevoerde gebiedsgerichte modellering ter bepaling van de stikstofdepositie heeft tot doel om, voor een aantal scenario's, de emissies van landbouwbedrijven uit het plangebied te kwantificeren zodat de daaruit voortvloeiende depositie van verzurende en eutrofierende stoffen op de kwalificerende (dat wil zeggen stikstofgevoelige) habitattypen in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden inzichtelijk is.

Middelen

Door middel van een spreadsheet zijn eerst de gebiedskarakteristieke eigenschappen van het gebied geïnventariseerd. Deze gebiedskarakteristieken zijn gebruikt om, met behulp van het programma OPS-Pro versie 4.3.15 (ontwikkeld door PRL, RIVM en ARIS; versie van 9 december 2011), de depositie van stikstof afkomstig van specifieke bronnen (zoals in dit geval agrarische bedrijven) te berekenen. Het programma kan de depositie van zeer veel stoffen berekenen. Voor de berekeningen in dit onderzoek gaat het om de emissie van ammoniak (NH_3).

Te beschouwen variabelen voor vergunninggegevens

Bij een gebiedsinventarisatie zijn verschillende variabelen onderscheiden. Deze (vergunning)gegevens zijn verzameld en toegespitst op de vergunde situatie. Via een aantal correctiestappen is getracht om de huidige situatie zo goed mogelijk na te bootsen:

- Het uit het bestand verwijderen van de percelen waarvan de gemeente weet dat daar niet langer op bedrijfsmatige wijze dieren zijn gehouden
- Als er sprake is van een vergunning die overduidelijk nog niet in gebruik is genomen (omdat het oppervlak van het dierenverblijf veel kleiner is dan dat het volgens de vergunning zou moeten zijn) dan is de emissie van een dergelijk perceel handmatig terug gezet naar de te verwachten huidige situatie; voor melkvee is dan als richtlijn aangehouden dat een melkkoe ongeveer 10 m² stalruimte gebruikt
- Als de verschillen tussen de uitkomsten van onze eigen inventarisatie en de mei-tellingen²⁴ van het CBS groter zijn dan 10-25%, is nagegaan welke verklaring daarvoor kan bestaan, en indien daar aanleiding voor is, is het model aangepast.

De volgende parameters zijn geïnventariseerd:

- Het soort dieren dat aanwezig is
- Het aantal dieren
- De omvang van het dierenverblijf (in m²)
- Het staltype volgens de codering van het Rav²⁵, en de hierdoor verkregen emissie per dier

²⁴ Het betreft de jaarlijkse dierstand telling die agrariers doorgeven aan het CBS. De gegevens worden geanonimiseerd en per gemeente gerapporteerd.

²⁵ Regeling ammoniak en veehouderij

- De omvang van het bouwvlak in het vigerende bestemmingsplan
- Mogelijke restricties op het perceel

1.2 Twee referentie-situaties

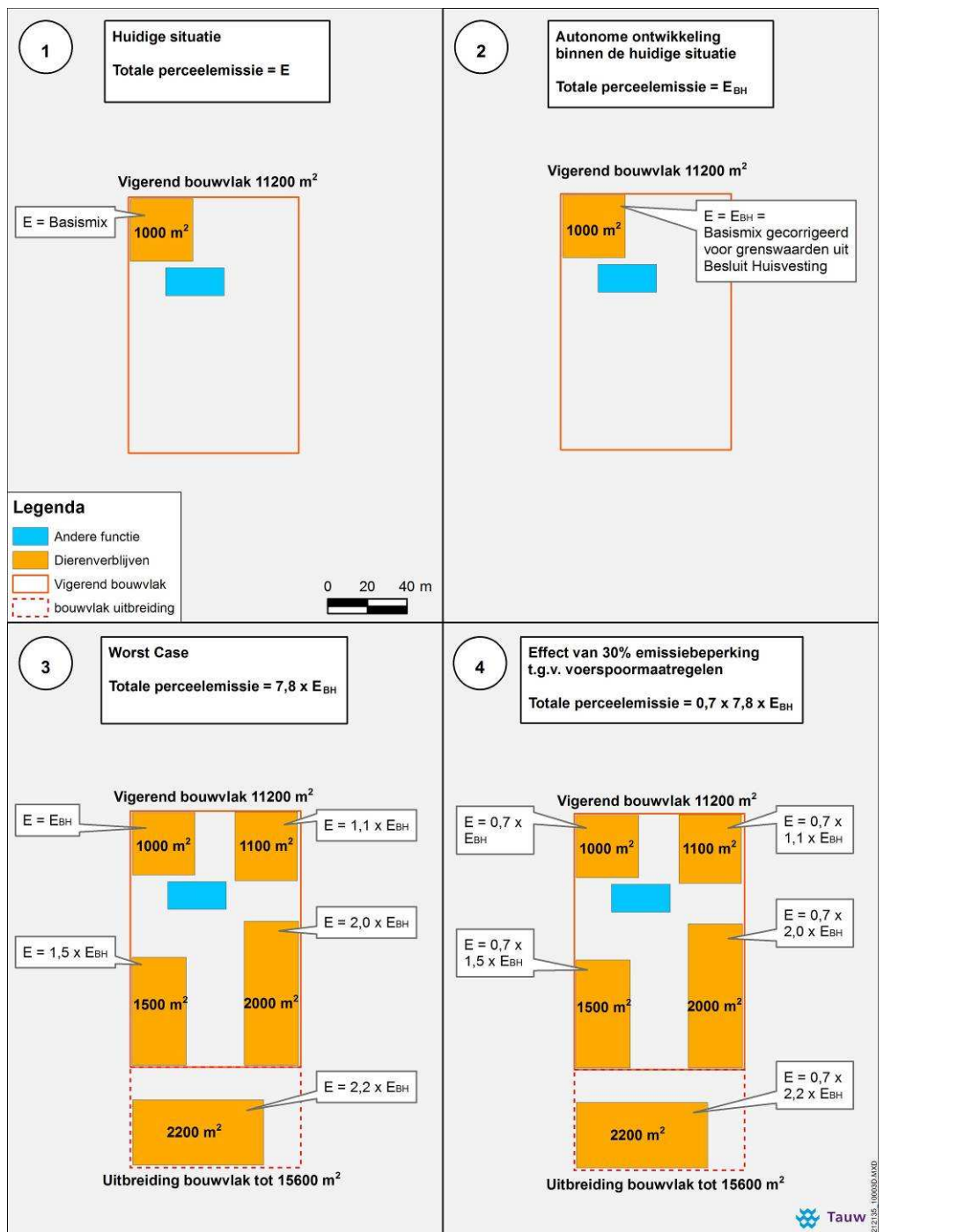
Het doel van de gebiedsgerichte modelleringen is het effect vaststellen ten opzichte van de referentie situatie. Het gaat dus om het verschil van een ontwikkeling ten opzichte van een vastgestelde referentie. Dat betekent dat een toename, of afname, van de depositie los staat van de (ontwikkelingen in) de achtergronddepositie. Overigens heeft de achtergronddepositie in sommige gevallen wel invloed op de gevoeligheid van een habitatype voor een geringe toename van de depositie.

Vanuit de kaders gesteld in de Nbw 1998 is het verschil berekend ten opzichte van de zo goed mogelijk vastgestelde huidige situatie, op basis van de uitgegeven vergunningen, dus niet op basis van wat er op basis van het vigerende bestemmingsplan gebouwd zou mogen zijn. Daarbij is uitgegaan van de emissies zoals die in de beschikbare vergunningen inventarisaties staan opgenomen (geïllustreerd en nader toegelicht in kwadrant 1 van figuur 1 en de bijbehorende uitleg).

Vanuit de Wm is ook gevraagd om de emissies te vergelijken met de autonome ontwikkelingen (zie kwadrant 2 van figuur 1 en bijbehorende toelichting). Vooralsnog is als autonome ontwikkeling aangehouden de verscherpte handhaving van de emissiegrenswaarden van ammoniak zoals vastgelegd in het Besluit huisvesting. In de autonome ontwikkeling zal de depositie dus al iets afnemen ten opzichte van de huidige situatie.

1.3 Beschrijving van de methode in vier kwadranten

In de onderstaande illustratie zijn de vier kwadranten geschetst die in het model zijn te herkennen. In kwadrant 1 is de huidige situatie geschetst, gebaseerd op de geïnventariseerde gegevens. In kwadrant 2 wordt de autonome ontwikkeling weergegeven. Kwadrant 3 geeft aan wat maximaal mogelijk is, op basis van de ruimte die de planregels bieden: de worstcase situatie. In kwadrant 4 staat een voorbeeld toegelicht van een van de vele varianten die mogelijk is op de worstcase. Onderdeel van de toegepaste methodiek is namelijk de constatering dat het niet redelijk is te veronderstellen dat de mogelijkheden die er bestaan op de vele percelen in het plangebied ook allemaal zullen worden gebruikt, zonder de inzet van de technische maatregelen die de ondernemers beschikbaar is.

Figuur 1: De werking van het model in vier kwadranten

Kwadrant 1: de huidige situatie

Door een aantal stappen te doorlopen is, op basis van de geïnterviewde gegevens, de gebiedsemissie vastgesteld voor het huidige gebruik.

Diersoort

Op basis van de vigerende vergunningen is vastgesteld welke dieren er zijn gehouden. In sommige gevallen is dit eenduidig omdat er sprake is van één diersoort. Daar waar er in de vergunning sprake is van meerdere diersoorten, bijvoorbeeld bij een melkveehouder die ook een kleine varkensstal heeft, is de dierenmix aan het perceel gekoppeld.

Aantal vergunde dieren

Ook het aantal vergunde dieren is, per diersoort, gekoppeld aan het perceel.

Emissie karakteristiek: de basismix

De totale emissie vanuit het perceel is vervolgens vastgesteld door per diersoort de in de Rav vastgestelde emissiefactoren te hanteren. Op deze manier is voor ieder perceel waarvan is vastgesteld dat er in de huidige situatie dieren zijn gehouden de emissie vastgesteld. In de eerste kwadrant van figuur 1 is dit geïllustreerd. De basismix is een maat voor de totale perceelsemissie (E) vanuit het dierverblijf zoals dat in gebruik is in de huidige situatie.

Kwadrant 2: de autonome ontwikkeling

In principe gelden de emissiegrenswaarden voor ammoniak uit het Besluit huisvesting voor alle bedrijven vanaf 1 januari 2013. Echter, gebleken is dat nog niet in alle gevallen de emissiegrenswaarden vanuit het Besluit huisvesting zijn gerealiseerd. Dit komt doordat de registratie wellicht achter loopt, maar vooral omdat de handhaving op het Besluit huisvesting enigszins achter loopt, en omdat er een gedoogsituatie bestaat voor een deel van de intensieve veehouderijen. Voor een passende beoordeling vanuit artikel 19j Nbw, mag de referentiesituatie niet de situatie zijn op basis van de vergunning, maar moet dat de situatie zijn op basis van wat er feitelijk plaats vindt. Daarom zou het één op één tot “referentie situatie” verklaren van de emissies conform het Besluit huisvesting onvoldoende recht doen aan de randvoorwaarden die eraan zijn gesteld.

Ten behoeve van het vaststellen van de autonome ontwikkeling zijn daarom de emissies uit de basismix gecorrigeerd voor de grenswaarden uit het besluit huisvesting. In de tweede kwadrant van figuur 1 is deze emissie aangeduid als E_{BH} . Opgemerkt is dat voor het modelleren van mogelijke uitbreidingen ook gebruik is gemaakt van deze emissiegrenswaarden, omdat alle nieuw te bouwen dierenverblijven hier allang aan moeten voldoen.

Kwadrant 3: Worstcase: het alternatief met daarin de maximale mogelijkheden

Het Worstcase alternatief is in het derde kwadrant van figuur 1 getoond. In de worstcase zijn alle planspecifieke uitgangspunten verwerkt in het model. Het resultaat van deze rekenexercitie laat zien wat er zou gebeuren als elk bouwvlak in de gemeente volledig gebruik zou maken van de maximaal aangeboden ontwikkelruimte.

In het voortraject van de planvorming heeft de gemeente een serie uitgangspunten vastgesteld met betrekking tot de ruimtelijke mogelijkheden die er aan de agrarische sector is geboden. Deze bepalen, afhankelijk van de plaats van een bouwvlak in het plan, tot welke omvang een bedrijf mag groeien zonder dat de ruimtelijke randvoorwaarden voor een evenwichtige groei in het gebied in gevaar komen.

Deze kunnen betrekking hebben op de volgende factoren:

- De ligging van een bouwvlak in een zone met mogelijk extra beperkingen dan wel ontwikkelruimte
- Vrijstellingsbevoegdheden tov de omvang van de huidige bouwvlakken
- Wijzigingsbevoegdheden tbv het vergroten van een bouwvlak

Bij het vaststellen van de worstcase geldt als aanname voor het dierenbestand op een perceel dat de verhouding tussen het aantal diersoorten gelijk blijft. Als er in de huidige situatie sprake is van 100% melkvee, dan gaan we ervan uit dat de uitbreidingen op dat perceel 100% melkvee zullen betreffen. Als er sprake is van een mix van 50 % melkvee, 25 % vleesvee en 25% schapen, dan is er in de worstcase van uitgegaan dat deze mix daar ook geldt.

Vervolgens is in de worstcase uitgegaan van een maximaal mogelijke vulgraad van 50%. Dat betekent dat 50% van het oppervlak in gebruik genomen zal zijn door dierenverblijfplaatsen. Echter, met name voor melkveehouderij bedrijven, die vaak binnen het bouwvlak nog ruimte moeten vinden voor objecten als kuilvoerplaten en groenstroken voor de landschappelijke inpassing is 50% hoog, en alleen onder specifieke omstandigheden haalbaar.

Bij het vaststellen van de totale worstcase emissie neemt de voor het Besluit huisvesting gecorrigeerde basismix recht evenredig toe met de toename van het oppervlak dat in gebruik kan zijn als dierenverblijf. In het voorbeeld dat staat uitgewerkt in kwadrant 3 van figuur 1 neemt het bouwvlak toe tot ongeveer 1,5 ha. Het oppervlak van de dierenverblijven dat daarop zou kunnen passen neemt toe van 1000 m² in de huidige situatie tot 7.800 m² in de worstcase. Daarmee zijn de maximale planologische mogelijkheden tot uiting gebracht. Om de daaruit voortkomende emissie vast te stellen is voor dit perceel een correctiefactor van $7800/1000 = 7,8$ gebruikt.

Kwadrant 4: het planalternatief als basis voor een scenario-onderzoek

In het vierde kwadrant wordt het planalternatief geschetst. In figuur 1 staat een van de vele mogelijkheden van de invulling die daaraan gegeven kan worden. Een belangrijk onderdeel van de scenario's die in dit MER zijn onderzocht is de te verwachten, dan wel afgedwongen inzet van emissie beperkende maatregelen. Dat kunnen stalmaatregelen zijn die bestaan uit het bouwen van moderne, emissie arme stallen, al dan niet uitgerust met gaswassers die de afgezogen ventilatielucht behandelen voordat deze is geëmitteerd (uitgestoten). In het onderzoek is uitgegaan van de emissiefactoren die in de Rav zijn opgenomen voor de verschillende diersoorten.

Bedrijfsbrede maatregelen

In de melkveehouderij is het echter lastig om bestaande stallen emissie-arm te maken. Maar zonder ingrijpende verbouwingen is het toch ook mogelijk om met een aangepaste voersamenstelling emissies te verlagen. Dit is aangetoond. Aanpassingen in de bedrijfsvoering kunnen leiden tot een emissie-reductie van maximaal 30% (beter bekend als "het voerspoor"). In kwadrant 4 van figuur 1 staat geïllustreerd hoe de werking van het voerspoor, als één van de mogelijke varianten op de worstcase, in het model verwerkt zou zijn. Om een verlaging van 30% te bewerkstelligen wordt dan de stalemissie gecorrigeerd met een factor 0,7. Omdat voerspoor maatregelen betrekking hebben op de volledige bedrijfsvoering (koeien in nieuwe stallen krijgen hetzelfde voer als de koeien in de al eerder gebouwde stallen, wordt deze correctie toegepast op alle dierenverblijven).

Inzet van techniek

Als er sprake is van de inzet van technische maatregelen conform BBT²⁶, dan is er in het model wel onderscheid gemaakt tussen nieuw te bouwen stallen en bestaande stallen. Als er sprake is van een scenario dat betrekking heeft op “externe saldering” dan is de emissie van de bestaande stal niet gecorrigeerd. In een scenario dat is gebaseerd op “interne saldering” is de emissie uit bestaande stallen wel gecorrigeerd. De inzet van techniek op de eigen stallen maakt het dan ontwikkelingen mogelijk zonder dat de emissie toe hoeft te nemen.

Salderen

Veel van de mogelijke scenario's binnen het planalternatief zijn gebaseerd op het principe van salderen. Bij salderen wordt de nieuwe emissie verdisconteerd (gesaldeerd) met het wegnemen van een emissie uit de huidige situatie. Bij “extern salderen” geldt dat uitbreiding op projectbasis (binnen de planregels) mogelijk wordt gemaakt door gebruik te maken van de emissies die vrijkomen vanuit een nabijgelegen perceel die de bedrijfsvoering beëindigd. Bij “interne saldering” wordt op het eigen perceel een bestaande stal gemoderniseerd waardoor er per dier (veel) minder emissie zal zijn. Dit effect wordt dan verdisconteerd (gesaldeerd) met de nieuwe dierverblijfplaatsen die bijgebouwd worden.

1.4 Onderbouwing van de vulgraad van 50% - een landelijk maximum

In de bovenstaande toelichting staat vermeld dat er bij het doorrekenen van het worstcase alternatief is uitgegaan van een vulgraad van 50 % van het bouwvlak. Dat betekent dat er bij het modelleren van de ontwikkelingen die het plan maximaal mogelijk maakt is uitgegaan van een eind situatie waarbij 50 % van het bouwvlak in beslag is genomen door dierverblijfplaatsen. Dat wil zeggen stallen met daarin dieren, de overige 50% is dus gebruikt voor overige opstallen. In het MER is geen onderscheid gemaakt tussen de vulgraad voor de verschillende diergroepen.

Uit de literatuur zijn geen duidelijke en eenduidige kentallen bekend die te gebruiken zijn voor de vulgraad van veehouderijen in Nederland. Daarom hebben wij ons gebaseerd op door Tauw verzamelde praktijkcijfers die voortkomen uit dossiers die we in 2012 en begin 2013 hebben verzameld ten behoeve van 15-20 procedures die betrekking hebben op het opnieuw vaststellen van een gemeentelijk bestemmingsplan buitengebied. De dossiers komen uit de provincies Noord-Brabant, Gelderland, Limburg, Utrecht, Overijssel, Friesland, Utrecht en Noord Holland. In totaal zijn 321 bedrijven met intensieve veehouderij (i.c. kippen- en varkenshouderijen) en 1245 bedrijven met (melk)veehouderij meegenomen. Mede gezien de geografische spreiding, en omdat deze steekproef 5,8% van het totaal aantal hokdierbedrijven²⁷ en 3,4% van het totaal aantal graasdierbedrijven²⁸ omvat, lijkt er sprake van een redelijk representatieve populatie voor de sector in Nederland.

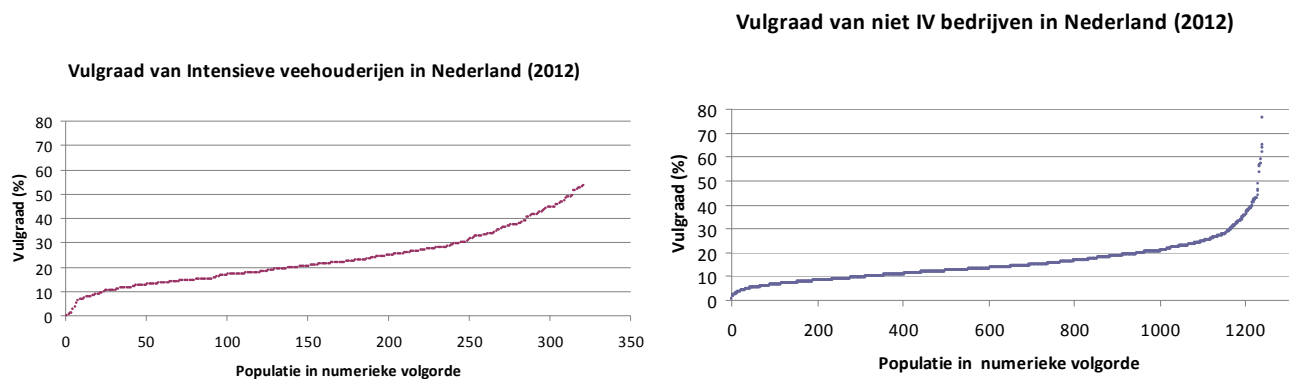
Van al deze bedrijven is voor de huidige situatie de vulgraad van het bouwvlak vastgesteld. Het oppervlak van de dierverblijven is daartoe uitgedrukt als percentage van de omvang van het vigerende bouwvlak. De onderstaande grafieken laten het verloop van de vulgraad zien binnen de populaties van beide steekproeven. Op de x-as van de grafieken zijn de bedrijven in numerieke volgorde gerangschikt: links staan de bedrijven met een lage vulgraad, naar rechts toe neemt de vulgraad steeds verder toe. Een vergelijking van beide curves laat zien dat er geen grote verschillen zijn tussen beide onderdelen van de veehouderij in Nederland. Wat opvalt is dat er bij de grote melkveehouderijen een aantal bedrijven lijken te zijn met een soms heel hoge vulgraad.

²⁶ Best Beschikbare Techniek

²⁷ Het totaal aantal hokdierbedrijven in Nederland bedroeg volgens het CBS in 2012 ongeveer 5.500

²⁸ Het totaal aantal graasdierbedrijven in Nederland bedroeg volgens het CBS in 2012 ongeveer 36.500

Analyse van deze individuele gevallen leert dat er in de meeste van deze gevallen sprake is van illegale bebouwing die zich uitstrekt buiten het planologisch toegekende bouwvlak.

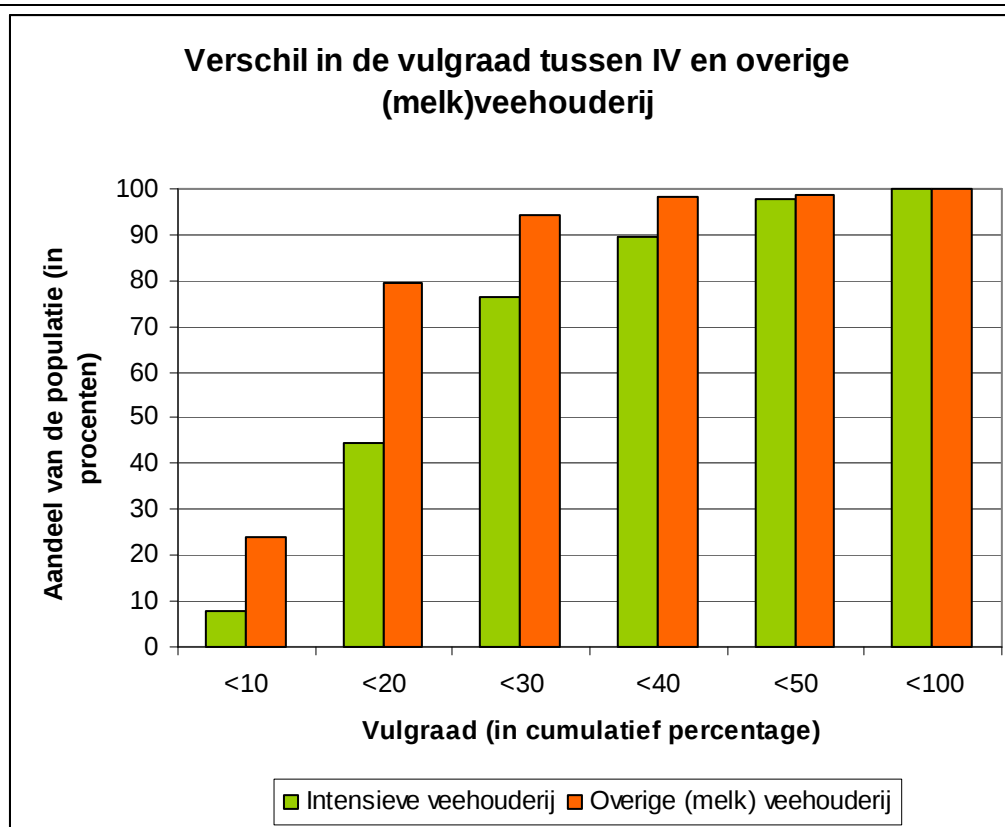

Figuur 2 Vulgraad van de Nederlandse veehouderij in 2012 (bron: verzameling gegevens van 15 Tauw projecten)

In een nadere analyse is ingegaan op het verschil in de vulgraad tussen intensieve veehouderij en de overige (melk)veehouderij. Onderstaande staafdiagram (figuur 3) geeft het resultaat weer van die analyse. Uit de staafdiagram is bijvoorbeeld af te lezen dat ongeveer 45 % van de IV-bedrijven in 2012 een vulgraad had van minder dan 20 %. Een vergelijkbare vulgraad was bereikt op ongeveer 80 % van de overige (melk) veehouderijen. Uit de staafdiagram is ook af te lezen dat meer dan 75 % van de IV-bedrijven in 2012 een vulgraad had van minder dan 30 %. Een vergelijkbare vulgraad was bereikt op ongeveer 95% van de overige (melk) veehouderijen. Dus voor de bedrijven met een relatief lage vulgraad geldt dat het aandeel overige melkveehouderijen beduidend groter is dan het aandeel intensieve veehouderijen.

Het doel van de analyse is echter om vast te stellen wat de maximaal haalbare vulgraad zou kunnen zijn. Uit de staafdiagram valt af te lezen dat ongeveer 98% van de IV-bedrijven in 2012 een vulgraad had van minder dan 50 %.

Een vergelijkbare vulgraad was bereikt op 99 % van de overige (melk) veehouderijen. Dus als is gekeken naar de maximaal haalbare vulgraad geldt dat dit (in 2012) ongeveer 50 % is geweest en dat er eigenlijk geen verschil is waar te nemen tussen de intensieve veehouderijen enerzijds en de overige (melk)veehouderijen anderzijds.

Figuur 3 Verschil in de vulgraad binnen twee sectoren van de Nederlandse veehouderij in 2012

Uit deze analyse blijkt dat, onder de huidige omstandigheden, 50% geldt als een maximaal haalbare vulgraad voor heel Nederland. Er is geen reden om aan te nemen dat deze omstandigheden zo snel zullen veranderen dat de sector er over 10 jaar heel anders uit zal zien. Over 10 jaar zal er namelijk nog steeds een belangrijk deel van het bouwvlak gebruikt moeten zijn voor andere functies dan het houden van dieren. Daarom is dit percentage gebruikt in de worstcase die wordt gepresenteerd in het MER.

Duidelijk is wel dat er lokale omstandigheden kunnen zijn op basis waarvan een (veel) lagere vulgraad de werkelijkheid ter plaatse beter benaderd, vooral bij de melkveehouderij.

1.5 Gebruikte uitgangspunten in de modellering

De totale depositie van stikstof is het gevolg van meerdere bronnen. Naast de lokale veehouderijen, zijn dat de industrie, het verkeer, en de achtergrondbelasting. Omdat het de gebiedsgerichte modellering zijn opgezet ten behoeve van een bestemmingsplan voor het buitengebied is enkel gekeken naar de effecten van de veranderingen in emissie bij de veehouderijen in het plangebied. Er is namelijk geen sprake van noemenswaardige industriële activiteiten.

Tenzij lokale omstandigheden zorgen voor een relatief grote toename van de (recreatieve) vervoersbewegingen geldt dat de verschillen in emissies die optreden ten gevolge van de vervoersbewegingen, uitgedrukt in kg emissie/jaar, slechts een heel klein deel (meestal tussen de 0,1 - 1%) uitmaken ten opzichte van de veranderingen in de emissies uit de veehouderij.

Een gebiedsgerichte modellering gaat uit van een zekere mate van standaardisering van de input. De onzekerheidsmarge die daar uit voortkomt is veel groter dan de boven omschreven bijdrage vanuit verkeersbronnen. Daarom blijft de modellering beperkt tot de agrarische bronnen. Een nauwkeuriger beeld van de te verwachten effecten is niet goed te genereren op een abstractieniveau dat past bij een gebiedsgericht plan, waarvoor een gebiedsgerichte modellering is opgezet. Voor individuele projecten, waarbij veel meer details beschikbaar zijn over de afzonderlijke bronnen qua omvang en ligging, kan wel een hogere nauwkeurigheid zijn gerealiseerd. Daar is hier echter geen sprake van.

De gebouwen zijn in het model ingevoerd met allemaal dezelfde hoogte en eenzelfde schoorsteen diameter (namelijk 1 m, kleiner kan niet worden ingevoerd). Variaties in deze parameters hebben hoofdzakelijk kleine lokale effecten. Aanpassen van deze uitgangspunten aan de lokale situatie is redelijkerwijs niet goed mogelijk vanuit de gebiedsgerichte aanpak, en levert alleen in de directe omgeving van de emissiepunten een toename op de nauwkeurigheid.

Met OPS-Pro is de depositie als gevolg van de emissie van één component afkomstig van meerdere bronnen te berekenen. In de berekening spelen de eigenschappen van de component zelf een belangrijke rol (mogelijke omzettingen, gewicht, uitregenbaarheid). Voor de emissie van NH_3 zijn al deze eigenschappen bekend binnen het programma. Daarnaast spelen de ruwheid en het meteoregime een zeer belangrijke rol. Het meteoregime bepaalt namelijk in welke richting de meeste depositie plaatsvindt. De ruwheid bepaald vooral hoever de depositie reikt, of anders gezegd: is de depositie dichtbij hoger, dan is die verder weg automatisch lager. Voor het meteoregime is gebruik gemaakt van de "Long term annual average 1998-2007" zoals dat is gemeten in het deel van Nederland waar de gemeente zich bevindt. Voor de ruwheid is gekozen voor een variabele waarde die binnen het programma OPS zelf is bepaald. Met name de ruwheidsverschillen boven land en boven water kunnen merkbaar invloed hebben op de rekenuitkomsten als het gaat om kleine toenames in de orde grote van 0,05 mol/ha/jaar.

1.6 Mogelijkheden binnen kwadrant 4: welke factoren bepalen welke scenario's er mogelijk zijn

Bij de zoektocht naar een representatief scenario (dat nog past binnen de gebiedseigenschappen van het plangebied) en de daarbinnen maximaal mogelijke planologische ruimte is rekening gehouden met een aantal bepalende factoren. Dit zijn de dynamiek in de agrarische populatie, veebezetting en best beschikbare technieken. Hieronder gaan we nader in op deze factoren afzonderlijk.

1. Dynamiek in de agrarische populatie: stoppers - blijvers - groeiers

De agrarische gemeenschap in Nederland is onderhevig aan een groot aantal krachten. Een belangrijke daarin is de voortschrijdende schaalvergroting. Dat betekent dat er steeds minder boeren overblijven. Het CBS rapporteert dat er sinds de eeuwwisseling elk jaar ongeveer 5% van de varkensboeren hun bedrijfsactiviteiten beëindigen.

Dat deze dalende trend in de intensieve veehouderij zal doorzetten is bevestigd door een inventarisatie van Bedrijfs Ontwikkel Plannen (BOP). In 2012 is door Tauw, voor de gemeenten waar sprake was van veel intensieve veehouderij en waarvan het bestemmingsplan buitengebied 2014 werd herzien, de verwachtingen van de sector geanalyseerd. Dit bevestigde de verwachting dat, als gevolg van het verscherpen van de eisen aan de ammoniak emissies uit de stallen, er de komende paar jaren eerder meer dan minder bedrijven zullen stoppen.

Analyse van de ingediende Bedrijfs Ontwikkel Plannen (die meestal een optimistisch beeld schetsen van de toekomst dan de werkelijkheid) levert namelijk aanwijzingen op dat er sprake kan zijn van 6% stoppers per jaar in sommige delen van het land.

Het CBS rapporteert voor de melkveehouderij sector dat er sprake is van een relatief oude populatie doordat de laatste tien jaren de boeren ouder dan 65 jaar steeds langer zijn blijven doorwerken. Deze zullen de komende jaren noodgedwongen hun bedrijfsactiviteiten moeten beëindigen. Daarom zijn we er voor de beoordeling van de dynamiek in de agrarische sector van uitgegaan dat er voor de grondgebonden veehouderijen het aantal stoppers in eenzelfde orde grote zal liggen als in de intensieve veehouderij. In de gebiedsgerichte modellering is op basis van de gebiedskennis die beschikbaar is bij de gemeente een inschatting gemaakt van een zo realistisch mogelijk stopperpercentage.

Van de niet-stoppende bedrijven zal een deel zich verder ontwikkelen en mogelijk uitbreiden binnen de planperiode. Met name voor wat betreft de grondgebonden veehouderijen zijn die daartoe in staat gesteld doordat er grond vrijkomt vanuit de stoppers. Voor de gehele sector geldt dat, vanuit de sectorale natuurwetgeving, een salderingsmechanisme bestaat met betrekking tot emissie en depositie van eutrofierende en verzurende stoffen. Vanuit dit salderings mechanisme wordt er door de stoppende bedrijven in principe ruimte gecreëerd voor de groeiers om tot ontwikkeling te komen. De primaire borging van deze saldering vindt plaats binnen de individuele vergunningstrajecten (Nbw 19d). In de gebiedsgerichte modellering gaan we er vanuit dat deze koppeling tussen stoppers en groeiers bestaat. De modellering is er met name op gericht om aan te tonen dat de verhouding tussen de stoppers en de groeiers dusdanig is dat het salderingsmechanisme ook daadwerkelijk kan gaan werken in de planperiode in het plangebied waar het model voor wordt gebouwd.

Bij het ruimtelijk verdelen van de groeiers over het plangebied gaan we ervan uit dat de grootste bedrijven het meest vitaal zijn en het eerst gebruik zullen maken van de mogelijkheden die het plan hen biedt. Gedurende de planperiode zal een deel van de populatie niet investeren, dit deel van de populatie is aangeduid met de term "blijvers". In de gebiedsgerichte modellering blijven deze qua emissie gelijk aan de huidige situatie qua aantal dieren en bijbehorende stalomvang. Dit deel van de populatie zal geen gebruik maken van de salderingsmechanismen, geen stalmaatregelen nemen en in het model dus niet bijdragen aan een verandering in de gebiedsemissie

2. Veebezetting grond gebonden veehouderij

Een bestemmingsplan laat soms heel veel ruimte om op een bouwvlak tot verdere ontwikkeling te komen. Deze ruimte wordt, binnen daartoe aangewezen zones, geboden aan alle bouwvlakken. Bepalend daarbij zijn de ruimtelijke overwegingen: welke mate van bebouwing past er nog in een bepaalde zone. Ervaring leert dat, als alle bouwvlakken in een bepaald gebied gebruik maken van de ruimte die het bestemmingsplan hen vanuit planologische overwegingen biedt, daar een heel hoge veebezetting uit voort kan komen. Daarmee komt het grondgebonden karakter van de (melk)veehouderij onder druk te staan. Zonder gebruik te maken van krachtvoer kan in Nederland een gebied ongeveer een veebezetting aan van 2 melkkoeien per hectare. Omdat er al wel sprake is van het bijvoeren met krachtvoer is de veebezetting in de praktijk vaak hoger, ongeveer 3 melkkoeien per hectare. Het is gangbaar om in dergelijke gevallen nog steeds te spreken van grondgebonden landbouw.

Voor het plangebied is vastgesteld, op basis van het areaal beschikbare landbouwgrond zoals gerapporteerd door het CBS, in combinatie met de gebiedspopulatie, wat de veebezetting is in de huidige situatie. Voor elk van de scenario's is dan vastgesteld wat de daarbij behorende veebezetting zou zijn. Bij het beoordelen van de realiteitszin van de verschillende scenario's is ook de veebezetting betrokken.

3. *Best Beschikbare Technieken*

Gedurende de planperiode zal een aantal bedrijven investeren, dit zijn de groeiers. Bij de gebiedsgerichte modelleringen is ervan uitgegaan dat deze investeringen in meer of mindere mate gepaard zullen gaan met de inzet van techniek. In veel provincies is ondertussen een Stikstof verordening²⁹ vastgesteld waarin eisen zijn gesteld aan de te behalen reductie van de emissies. Deze reductie kan in de intensieve veehouderij zijn behaald door het bouwen van emissie arme stalsystemen dan wel door het inzetten van luchtbehandelingssystemen. In de grondgebonden (melk)veehouderij zijn er mogelijkheden om de emissies terug te brengen door de inzet van een ander bedrijfsmanagement systeem, dat uitgaat van een lager eiwit-gehalte in het voer (beter bekend als het *voerspoor*) dan wel door de bouw van nieuwe, emissie-arme stallen. Overigens kan in de intensieve veehouderij ook met voerspoor maatregelen de emissie zijn beperkt.

In de gebiedsgerichte modelleringen is voor de in te zetten technieken op stallen uitgegaan van de gecertificeerde systemen zoals die voor de belangrijkste diergroepen zijn opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). Voor vleesvarkens en –kippen gaan die systemen uit van een reinigingsrendement van ten minste 70%. Systemen met een rendement van 85% procent komen ook voor. In de Rav staan ook systemen die uitgaan van een reinigingsrendement van 95%. Dergelijk vergaande maatregelen staan nu nog te ver af van de ontwikkelingen die plaatsvinden in de sector om meegenomen te zijn in een gebiedsgerichte modellering. Alleen in heel specifieke gevallen, voor individuele vergunningverlening, kan het voorkomen dat een ondernemer ervoor kiest dergelijke vergaande technische maatregelen toe te passen.

In het MER zelf wordt weergegeven van welke emissiefactoren is uitgegaan in de berekeningen.

1.7 Het scenario-onderzoek binnen kwadrant 4: een generieke omschrijving

Het uiteindelijke doel van de gebiedsgerichte modellering is het vaststellen van effecten op de depositie. De depositie is echter in belangrijke mate afhankelijk van het emissieprofiel, de totale gebiedsemissie. Om de omvang van de hoeveelheid rekenwerk te beperken, en niet elk mogelijk scenario in OPS door te hoeven rekenen, is er in de methodiek een stap tussen gebouwd die de gevoeligheid van de gebiedseigenschappen bepaald voor de veranderingen in de emissievracht. Uitgangspunt daarbij is dat als de gebiedsemissie substantieel toeneemt dit ook zal zorgen voor een toename van de depositie. Voor dergelijke scenario's is het niet nodig iedere keer een depositieberekening uit te voeren. Alleen voor het Worst Case alternatief wordt deze wel uitgevoerd om de maximaal mogelijke effecten vast te kunnen stellen. Bij een aantal van de scenario's waar de gebiedsemissie afneemt is een depositieberekening noodzakelijk om vast te kunnen stellen of er mogelijk sprake kan zijn van lokaal verhoogde piek-emissies.

Om in een eerste vooronderzoek de mogelijk omvang van de emissies te kunnen bepalen wordt elk plangebied doorgerekend voor de onderstaande globale scenario's. De meest relevante uitkomsten hiervan worden in het tweede deel van deze bijlage gerapporteerd en dienen als basis voor de resultaten die in het MER zelf gerapporteerd zijn.

²⁹ De verschillende Verordeningen hebben niet allemaal een rechtstreeks doorwerkend karakter.

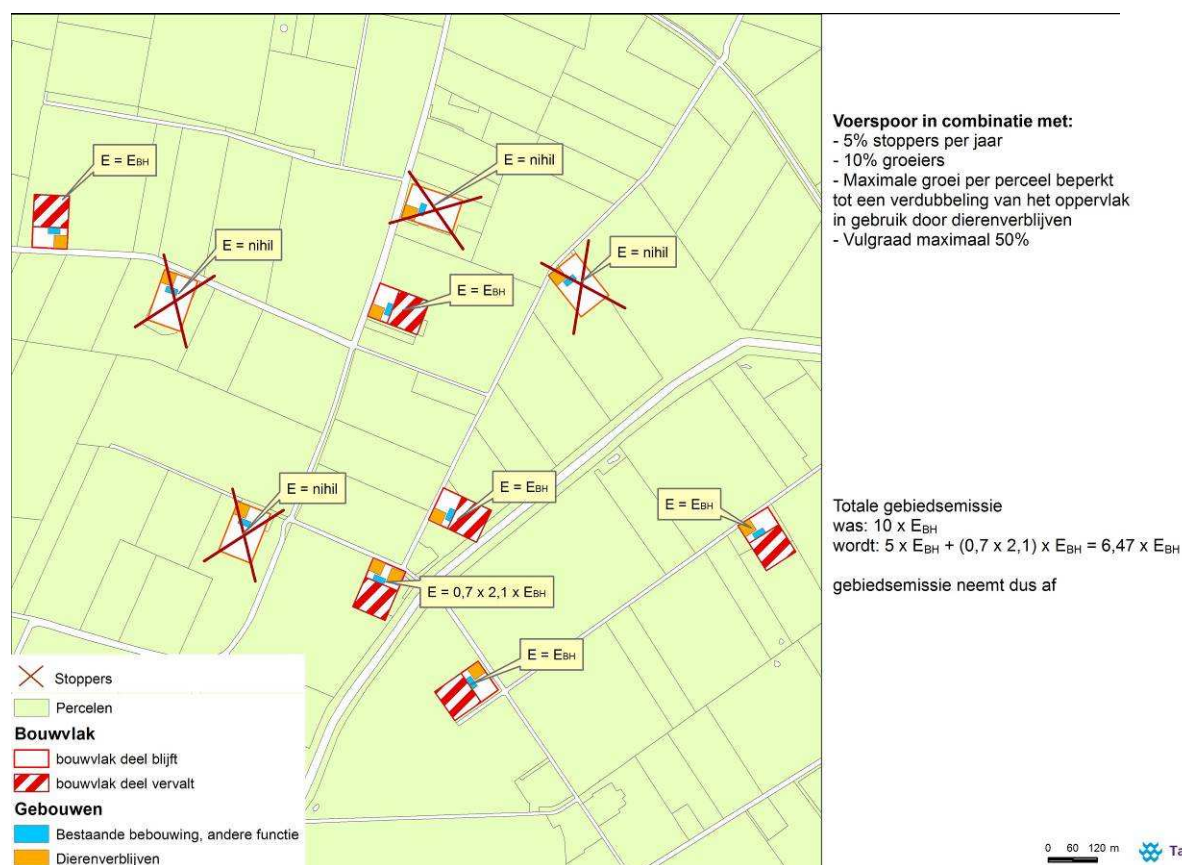
Scenario 1: zonder maatregelen, met dynamiek in de sector

Het eerste globale scenario gaat uit van een ontwikkeling in de sector waarbij er geen stal maatregelen zijn getroffen die verder gaan dan het besluit huisvesting. Binnen dit uitgangspunt is er gezocht naar een redelijk dynamiek profiel voor het gebied. Met het dynamiek-profiel is bedoeld de verhouding tussen het aantal stoppers, blijvers en groeiers. Vaak is de ontwikkeling van de veebezetting een belangrijke graadmeter aan de hand waarvan een dynamiek-profiel voor het gebied kan zijn vastgesteld: de veebezetting kan bepalen hoeveel groeiers er gebruik kunnen maken van de vanuit de stoppers vrijgevallen veestapel in het plangebied.

Scenario 2: Inzet van het voerspoor, met dynamiek in de sector

Het tweede globale scenario is bruikbaar in gebieden met overwegend grondgebonden melkveehouderij. Het laat namelijk het effect zien van de inzet van maatregelen die gericht zijn op het verminderen van de emissies door de bedrijfsvoering integraal aan te passen. Bij dit scenario geldt dat de emissie reductie is toe te rekenen aan de bestaande en aan de nieuw te bouwen stallen omdat aanpassingen aan een voerregime in praktische zin niet goed zijn door te voeren op slechts een deel van een bedrijf.

Figuur 4 illustreert een variant op dit scenario. In figuur 4 zijn de stoppers uit het model gehaald zodat er sprake is van een vermindering van de gebiedsemissie. Die is deels opgevuld door de groeiers.

Figuur 4 Illustratie van een variant op scenario 2

Scenario 3: Externe saldering o.b.v. nieuwe moderne melkveestallen, met dynamiek in de sector
De Rav is met enige regelmaat bijgewerkt, rekening houdend met de nieuwste ontwikkelingen met betrekking tot beschikbare stalsystemen. Recent is er een stalsysteem beschikbaar gekomen voor de melkveehouderij die qua emissies de oude grupstal evenaart, en minder dan de helft van een gangbare ligboxenstal emiteert. Het bouwen van dergelijke stallen, in combinatie met het gebruik maken van elders vrijkomende ammoniak-emissies (i.c. het principe van externe saldering) ligt ten grondslag aan dit scenario.

Scenario 4: Interne saldering o.b.v. nieuwe moderne melkveestallen, met dynamiek in de sector
In sommige gevallen biedt externe saldering geen soelaas en zal een beroep gedaan worden op interne saldering. Dit kan het geval zijn als een vooruitstrevende ondernemer sneller wil uitbreiden dan hij in staat wordt gesteld door het vrijkomen van ammoniak-emissies vanuit stoppende collega's. In dat geval kan de ondernemer besluiten de bestaande stallen af te breken en integraal te vervangen door emissie-arme stallen.

Scenario 5: Externe saldering o.b.v. stalmaatregelen in de intensieve veehouderij en de melkveehouderij

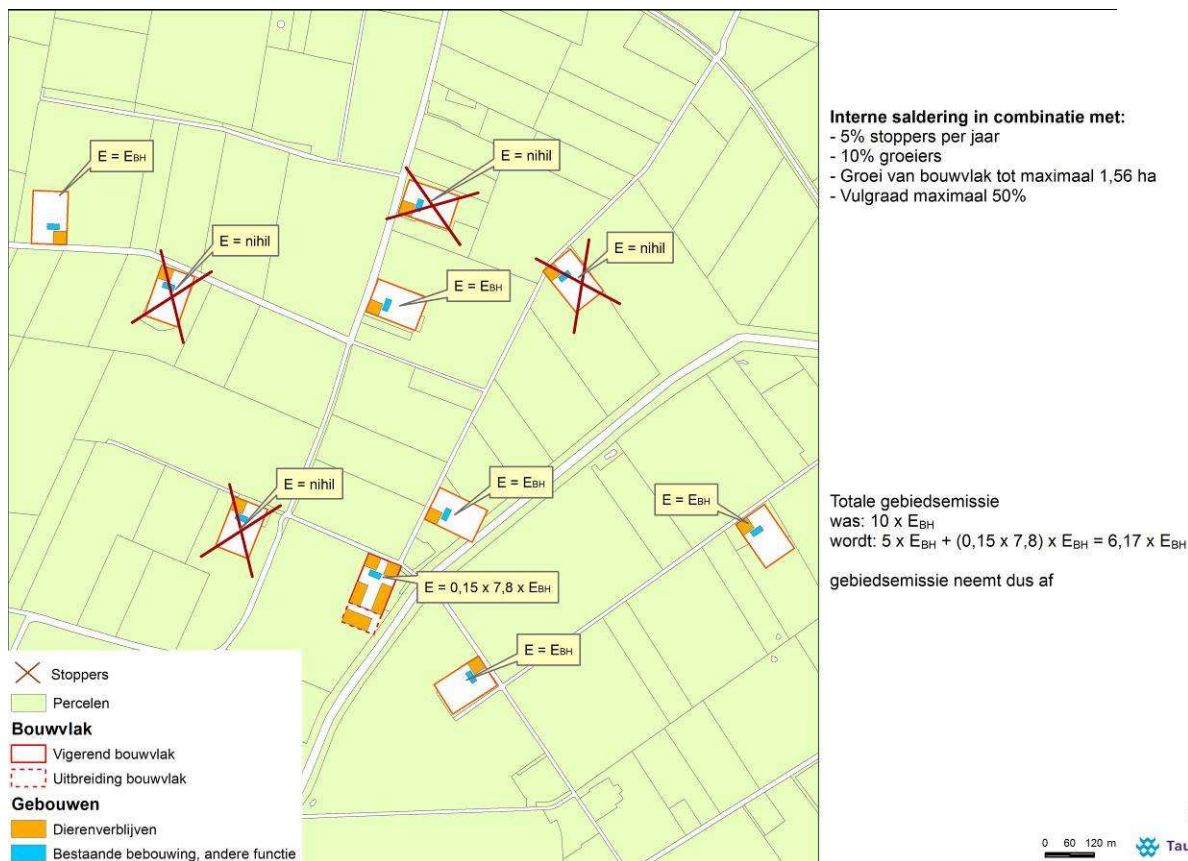
Dit scenario is in veel provincies uit het reconstructiegebied het meest voor de hand liggende omdat het aan de basis ligt van de stikstof verordeningen c..q. het vastgestelde provinciaal beleid. In elke provincie gelden andere randvoorwaarden met betrekking tot de in te zetten techniek, maar overal baseert men zich op de technieken zoals die vanuit de Rav mogelijk zijn gemaakt. In de gebiedsgerichte modelleringen richt dit scenario zich naar het beleid zoals dat geldt binnen de provincie waarin de gemeente is gelegen.

Vanwege de wijze waarop is omgegaan met het dynamiek-profiel binnen een gemeente, in combinatie met de externe salderings mechanismen en de inspanning tot emissie reductie die geleverd moet zijn om voor externe saldering in aanmerking te kunnen komen, verifieert dit scenario of de gangbare salderingsmechanismen zullen werken binnen het plangebied.

Scenario 6: Externe saldering in combinatie met interne saldering o.b.v. stalmaatregelen in de intensieve veehouderij en de melkveehouderij

Mocht uit de globale analyse van scenario 5 blijken dat er te weinig stoppers zijn in een plangebied om op basis van externe saldering een redelijk aandeel groeiers de kans te geven tot ontwikkeling te komen kan dit laatste scenario soelaas bieden. Voor interne saldering in de intensieve veehouderij is er dan uitgegaan van het bijplaatsen op bestaande stallen van luchtbehandeling met de in de desbetreffende provincie voorgeschreven reinigingsrendementen. Voor melkveehouderijen in een gebied is dit scenario gelijk aan scenario 4.

Figuur 5 illustreert dit scenario. In figuur 5 wordt, naast het wegnemen van de stoppers uit het model, de gebiedsemissie voornamelijk bepaald door het effect dat voortkomt uit het nemen van stalmaatregelen (gaswassers met een reinigingsrendement van 85%) op bestaande en nieuwe stallen zoals die gebouwd zijn door de groeiers in de populatie. Op de percelen van de blijvers vinden geen ontwikkelingen plaats omdat daar geen mogelijkheden toe zijn.

Figuur 5 Illustratie van hoe scenario 6 uit kan pakken in een gebied waarin sprake zou zijn van een populatie dynamiek zoals aangeven

Scenario 7: Interne saldering

Vanuit de sector bestaat veel weerstand tegen het principe van interne saldering, omdat dit soms alleen mogelijk is met vergaande ingrepen in de bestaande stallen. Echter, vanuit de jurisprudentie blijkt dat er (nog) veel haken en ogen zitten aan het mogelijk maken van externe saldering op plan/programma niveau. Daarom is een laatste scenario opgezet. In dit scenario 7 wordt uitgegaan van zuiver interne saldering: door het nemen van emissie beperkende maatregelen op de (verouderde) stallen wordt de ruimte gecreëerd om te groeien in de bedrijfsvoering. In dit MER is uitgegaan van een dussdanige interne saldering dat er geen sprake is van een toename van de emissies op een individueel perceel, omdat de gebruiksregel in het bestemmingsplan dit niet toestaat.

Aanvullend aan de berekeningen voor het plangebied 2014 (waarvan de resultaten in paragraaf 5.3.1 zijn gepresenteerd) is in het gebiedsemissie model ook berekend voor alle percelen in de gemeente. Deze rekenresultaten zijn samengevat in de onderstaande tabel.

Tabel 8.1 Effect van vulgraad op gebiedsemissies (kg/jaar) in scenario 7 (gemiddeld in de hele gemeente)

Vullen tot:	20%	30%	40%	50%
huidig bouwvlak (met emissie van 590.000)	300.000	375.000	470.000	570.000
1,5 ha	375.000	470.000	585.000	700.000
2,0 ha	400.000	515.000	640.000	768.000

Bijlage

6

**Beschrijving Natura 2000-gebieden en Beschermde
natuurmonumenten**

Deel 1: Natura 2000-gebieden

Stabrechtse Heide & Beuven

De Stabrechtse Heide bestaat grotendeels uit glooiend dekzandlandschap, met daarnaast een deel stuifzandlandschap. Het gebied wordt gekenmerkt door een afwisseling van droge stukken met heide (deels op voormalig stuifzand), kleine stuifzanden en laagtes met natte heide en vennen. In het oosten van het gebied ligt het Beuven, het grootste ven van Nederland. De omringende bossen van het gebied bestaan vooral uit grove dennen. Aan de noordwestkant van het gebied ligt het beekdal van de Kleine Dommel, met alluviale bossen, wilgenstruweel, moerasruigten en vochtige schraallanden [ministerie van EL&I, 2012].

Tabel b6.8.2 Instandhoudingsdoelstellingen Stabrechtse Heide & Beuven [Ministerie van EL&I, 2012].

Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '--' = zeer ongunstig, '-' = matig ongunstig.

Doelstellingen: '=' Behoudsdoelstelling. '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Habitattypen	Kritische depositiewaarde Mol N/ha/j		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit
H2310	1071	Stuifzandheiden met struikhei	--	=	=
H2330	714	Zandverstuivingen	--	>	>
H3110	429	Zeer zwakgebufferde vennen	--	>	>
H3130	571	Zwakgebufferde vennen -	-	=	>
H3160	714	Zure vennen	-	=	=
H4010A	1214	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	=	>
H91E0C	1857	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	>

Habitatsoorten	Kritische depositiewaarde Mol N/ha/j		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Doelstelling populatie.
H1831	-	Drijvende waterweegbree	-	=	=	=

Broedvogels		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
A021	Roerdomp	--	=	=		5
A022	Woudaapje	--	=	=		2

Niet-Broedvogels						
A127	Kraanvogel	--	=	=	70	

Weerter- en Budelbergen & Ringselven

Dit gebied van 3179 hectare bestaat uit het Weerterbos, Ringselven en Kruispeel, de Hugterheide en de Weerter- en Budelbergen. Deze gebieden bestaan uit aangeplante bossen, maar ook heide- en stuifzandterrein en vennen omgeven door moerasvegetatie, berken- en elzenbroekbossen. [Ministerie van EL&I, 2012]

Tabel b6.8.3 Instandhoudingsdoelstellingen Stabrechtse Heide & Beuven [Ministerie van EL&I, 2012].

Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '--' = zeer ongunstig, '-' = matig ongunstig, '+' = gunstig.

Doelstellingen: '=' Behoudsdoelstelling. '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Habitattypen	Kritische depositiewaarde Mol N/ha/j		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit
H3130	571	Zwakgebufferde vennen	-	>	>
H7210	1571	*Galigaanmoerassen	-	=	>
H91D0	1786	*Hoogveenbossen	-	>	>

Habitatsoorten		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Doelstelling populatie.
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1166	Kamsalamander	-	=	=	=
H1831	Drijvende waterweegbree	-	>	>	>

Broedvogels		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
A224	Nachtzwaluw	-	=	=		20
A246	Boomleeuwerik	+	=	=		65
A276	Roodborsttapuit	+	=	=		20

Groote Peel

De Groote Peel vormt tezamen met de nabijgelegen Deurnsche Peel en Mariapeel het restant van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. De Groote Peel wordt gekenmerkt door een complex van horsten en slenken. Het gebied kent daardoor een grote landschappelijke afwisseling van open vochtige en droge heideterreinen, pijpestrootjessavannen, struwelen en bosjes en moerassige laagten met veenputten en plaatselijk bossen en natte heide [ministerie van EL&I, 2012].

Dit gebied is op 10 september 2009 definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. Daarom hoeft niet meer te worden getoetst aan het hierbinnen gelegen Beschermde natuurmonument en Wetland 'Groote Peel'.

Tabel b6.8.4 Instandhoudingsdoelstellingen Groote Peel [Ministerie van EL&I, 2012].

Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '--' = zeer ongunstig, '-' = matig ongunstig, '+' = gunstig.

Doelstellingen: '=' Behoudsdoelstelling. '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Habitattypen	Kritische depositiewaarde Mol N/ha/j		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit
H4030	1071	Droge heiden	--	=	=
H7120	1214	Herstellende hoogvenen	+	=	>

Broedvogels		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
A004	Dodaars	+	=	=		40
A008	Geoorde fuut	+	=	=		40
A119	Porseleinhoen	--	>	>		5
A272	Blauwborst	+	=	=		200
A276	Roodborsttapuit	+	=	=		80

Broedvogels		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
A039a	Taigarietgans	+	=	=		
A039b	Toendrarietgans	+	=	=		
A041	Kolgans	+	=	=		
A127	Kraanvogel	--	=	=		

Sarsven en De Banen

Het Sarsven en de Banen zijn twee naast elkaar gelegen heidevennen in Midden-Limburg. Het gebied heeft een oppervlakte van 156 hectare. De wateren zijn zeer zwak tot zwak gebufferd. Het gebied ligt in een laagte van een voedselarme zandafzetting van de Maas [ministerie van EL&I, 2012].

Tabel b6.8.5 Instandhoudingsdoelstellingen Stabrechtse Heide & Beuven [ministerie van EL&I, 2012].

Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '--' = zeer ongunstig, '-' = matig ongunstig,

Doelstellingen: '=' Behoudsdoelstelling. '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Habitattypen	Kritische depositiewaarde Mol N/ha/j		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit
H3110	429	Zeer zwakgebufferde vennen	--	>	=
H3130	571	Zwakgebufferde vennen	-	>	=
H3140	571	Kranswierwateren	--	=	=

Habitatsoorten	Kritische depositiewaarde Mol N/ha/j		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Doelstelling populatie.
H1831	-	Drijvende waterweegbree	-	=	=	=

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

Dit hoge zandgrondgebied heeft een oppervlak van 4356 hectare en heeft diverse landschapstypen. Het bestaat uit de heide, -vennen, gemeentebossen, landgoederen en beekdalen, bevoeide hooilanden en vochtige en natte graslanden en bossen. Op meerdere locaties zijn jeneverbesstruwelen aanwezig [ministerie van EL&I, 2012].

Tabel b6.8.6 Instandhoudingsdoelstellingen Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux [Ministerie van EL&I, 2012]. Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '- -' = zeer ongunstig, '- ' = matig ongunstig, '+ ' = gunstig. Doelstellingen: '= ' Behoudsdoelstelling. '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Habitattypen	Kritische depositiewaarde Mol N/ha/j		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit
H2310	1071	Stuifzandheiden met struikhei	--	=	>
H2330	714	Zandverstuivingen	--	=	=
H3130	571	Zwakgebufferde vennen	-	>	>
H3160	714	Zure vennen	-	>	>
H3260A	> 2400	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	-	>	>
H4010A	1214	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	>
H4030	1071	Droge heiden	--	>	>
H5130	1071	Jeneverbesstruwelen	-	=	=
H6510A	1429	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	-	>	>
H7110B	786	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	=	=
H7150	1429	Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	=	=
H7210	1571	*Galigaanmoerassen	-	=	=
H91D0	1786	*Hoogveenbossen	-	=	>
H91E0C	1857	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	>	>

Habitatsoorten		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Doelstelling populatie.
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>
H1096	Beekprik	--	=	=	=
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=
H1166	Kamsalamander	-	=	=	=
H1831	Drijvende waterweegbree	-	>	>	>

Broedvogels		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
A224	Nachtzwaluw	-	=	=		30
A246	Boomleeuwerik	+	=	=		50
A276	Roodborsttapuit	+	=	=		60

Deurnsche Peel & Mariapeel

Dit gebied bestaat uit de deelgebieden 'Deurnsche Peel', 'Mariapeel' en 'Grauwveen'. Het zijn restanten van een voormalig uitgestrekt oerlandschap van levend hoogveen. Het gebied omvat een grote diversiteit aan landschapstypen, waaronder heideterreinen, moerasachtige gedeelten, vennen, bossen en open water [ministerie van EL&I, 2012].

Het gebied is sinds 10 september 2009 definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. Daarom hoeft niet aanvullend te worden getoetst voor de hierbinnen gelegen Beschermde natuurmonumenten 'Grauwveen', 'Mariapeel' en 'Deurnse Peel' en het Wetland 'Deurnse Peel'.

Tabel b6.8.7 Instandhoudingsdoelstellingen Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux [Ministerie van EL&I, 2012]. Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '--' = zeer ongunstig, '+' = gunstig.

Doelstellingen: '=' Behoudsdoelstelling. '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling '=' (<) = Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van'-formulering

Habitattypen	Kritische depositiewaarde Mol N/ha/j		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit
H4030	1071	Droge heiden	--	=	=
H7110A	500	*Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	--	>	>
H7120	1214	Herstellende hoogvenen	+	= (<)	>

Broedvogels		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
A004	Dodaars	+	=	=		35
H224	Nachtzwaluw	+	=	=		3
H272	Blauwborst	+	=	=		350
A276	Roodborstapuit	+	=	=		120

Niet-Broedvogels						
A039b	Toendrarietgans	+	=	=		
A041	Kolgans	+	=	=		
A127	Kraanvogel		=	=		

Beschermde natuurmonumenten

In ruime omgeving van het plangebied zijn naast Natura 2000-gebieden ook Beschermde natuurmonumenten gelegen. Een deel van deze gebieden overlappen met de aangewezen Natura 2000-gebieden. Omdat de Natura 2000-gebieden waarbinnen deze Beschermde natuurmonumenten zijn gelegen nog niet officieel zijn aangewezen (zie beschrijving hierboven), dient voor deze gebieden apart te worden getoetst.

Beuven

Het Beuven is een groot, aaneengesloten heidegebied van 1790 hectare. De omringende bossen bestaan vooral uit dennen. De heide zelf kent droge stukken met stuifzand maar ook een groot aantal natte stukken met vennen. Het grootste ven is het Beuven [ministerie van EL&I, 2012].

De 'oude doelen' van het Beschermd Natuurmonument 'Beuven' zijn:

- Samenhang met Strabrechtse en Lieropse heiden
- Verscheidenheid in geomorfologie en milieus (vochtigheid en voedselrijkdom), en daarmee samenhangend een aantal gedifferentieerde levensgemeenschappen en het voorkomen van zeldzame planten en -gemeenschappen
- Het belang als broed- rust- en foerageergebied voor verschillende (waaronder zeldzame) vogelsoorten, het belang voor amfibieën, reptielen, insecten en zoogdieren en de voor fauna noodzakelijke rust
- Natuurschoon door ligging en afwisseling van verschillende landschapstypen

Sarsven en De Banen

Dit gebied bestaat uit twee vennen met bijzondere watervegetaties. Het oppervlak is 141 hectare. Het gebied overlapt met het Natura 2000-gebied 'Sarsven en De Banen', dat nog niet definitief is aangewezen [ministerie van EL&I, 2012]. Daarom dient voor de 'oude doelen' van dit Beschermd Natuurmonument aanvullend te worden getoetst.

De 'oude doelen' van het Beschermd Natuurmonument 'Sarsven en De Banen' zijn:

- Verscheidenheid aan milieuomstandigheden en daarmee samenhangende rijkdom aan levensgemeenschappen, door variatie aan geomorfologische, bodemkundige eigenschappen en variatie in grondwaterstand en gehalte aan voedingsstoffen in bodem en water
- Het voorkomen en de samenhang van belangrijke landschapstypen (moerasveen, vennen, struweel, broekbos, natte en droge graslanden) en daarmee samenhangende diversiteit aan plantengemeenschappen en –soorten (waaronder zeldzame)
- Functie als broed- en pleisterplaats voor vogels
- Natuurschoon door bovengenoemde waarden

Deel 2: Flora- en Faunawet tabellen

Tabel b6.8.8 Zwaarder beschermde soorten en vogels waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, die kunnen voorkomen in het agrarisch buitengebied.

Legenda: Ff-wet = Flora- en faunawet. HR = Habitatrichtlijn. VR = Vogelrichtlijn. Bronnen:

[Naturalis 1999-2010; Floron, 2011; Ravon, 2012; Sovon, 2012; Broekhuizen et al. 1992; Limpens et al. 1997]

Agrarisch gebied			
Soortgroep	Soortnaam	Bescherming	
Vaatplanten	Blaasvaren	Ff-wet	Tabel 2
	Drijvende waterweegbree	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Gele helmbloem	Ff-wet	Tabel 2
	Rapunzelklokje	Ff-wet	Tabel 2
	Steenbreekvaren	Ff-wet	Tabel 2
	Tongvaren	Ff-wet	Tabel 2
	Zwartsteel	Ff-wet	Tabel 2
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter	Ff-wet	Tabel 3
	Das	Ff-wet	Tabel 3
	Eekhoorn	Ff-wet	Tabel 2
	Steenmarter	Ff-wet	Tabel 2
Vleermuizen	Baardvleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Franjestaart	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Gewone dwergvleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Gewone grootoorvleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Kleine dwergvleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Laatvlieger	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Meervleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Ruige dwergvleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Tweekleurige vleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Watervleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)	Rosse vleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Buizerd	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Gierzwaluw	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Huismus	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Kerkuil	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Ooievaar	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Ransuil	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Roek	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Steenuil	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Alpenwatersalamander	Ff-wet	Tabel 2
Amfibieën	Kamsalamander	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Poelkikker	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Rugstreeppad	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Bittervoorn	Ff-wet	Tabel 3
Vissen	Grote modderkruiper	Ff-wet	Tabel 3
	Kleine modderkruiper	Ff-wet	Tabel 2

Tabel b6.8.9 In omgeving voorkomende zwaarder beschermde soorten en vogels waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, die met name zijn gebonden aan bos- en natuurgebied.

Legenda: Ff-wet = Flora- en faunawet. HR = Habitatrichtlijn. VR = Vogelrichtlijn. Bronnen:

[Naturalis 1999-2010; Floron, 2011; Ravon, 2012; Sovon, 2012; Broekhuizen et al. 1992; Limpens et al. 1997]

Bos- en natuurgebieden			
Soortgroep	Soortnaam	Bescherming	
Vaatplanten	Beenbreek	Ff-wet	Tabel 2
	Brede orchis en Rietorchis	Ff-wet	Tabel 2
	Gevlekte orchis	Ff-wet	Tabel 2
	Jeneverbes	Ff-wet	Tabel 2
	Kleine zonnedauw	Ff-wet	Tabel 2
	Klokjesgentiaan	Ff-wet	Tabel 2
	Moeraswespenorchis	Ff-wet	Tabel 2
	Ronde zonnedauw	Ff-wet	Tabel 2
	Vleeskleurige orchis	Ff-wet	Tabel 2
	Waterdrieblad	Ff-wet	Tabel 2
	Wilde gagel	Ff-wet	Tabel 2
Grondgebonden zoogdieren	Waterspitsmuis	Ff-wet	Tabel 3
	Wild zwijn	Ff-wet	Tabel 2
Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)	Boomvalk	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Grote gele kwikstaart	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Havik	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Slechtvalk	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Sperwer	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Wespendief	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
Dagvlinders	Heideblauwtje	Ff-wet	Tabel 3
Reptielen	Gladde slang	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Hazelworm	Ff-wet	Tabel 3
	Levendbarende hagedis	Ff-wet	Tabel 2
	Zandhagedis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
Amfibieën	Heikikker	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Vinpootsalamander	Ff-wet	Tabel 3